

การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

THE EDUCATION MANGEMENT FOR LOCAL LEARNING CENTER OF
TAMBON WATKET, MUANG DISTRICT, CHIANGMAI
FOR EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT OF
CHIANGMAI MUNICIPALITY CHILD
DEVELOPMENT CENTER

วันทนี๋ ใจเฉพาะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ผู้วิจัย : วันทนีย์ ใจเฉพา

สาขา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: อาจารย์ ดร.ชไมมณ ศรีสุรักษ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: อาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง และ 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบ PDCA ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนวัดเกตมีผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 4 ท่าน ที่ได้รับการยืนยันจากชุมชนว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ความสามารถจริง จากข้อมูลที่ได้มาประชุมผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาเป็นคู่มือสำหรับการบริหารจัดการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีความเห็นชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75) หลังจากทีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ตามเนื้อหาคู่มือ นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ซึ่งผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63) โดยปัญหาที่พบ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ยังขาดการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต ซึ่งเป็นตำบลที่สถานศึกษาตั้งอยู่ให้เป็นปัจจุบัน รวมไปถึงการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษายังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขข้อมูล

คำสำคัญ : ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การบริหารจัดการศึกษา, พัฒนาเด็กปฐมวัย

The Title : The Education Mangement For Local Learning Center of Tambon Watket,
Muang District, Chiangmai for Early Childhood Development of Chiangmai
Municipality Child Development Center

The Author : Wantanee jaichapor

Program : Educational Administration

Thesis Advisors : Dr.Chamaimon Srisurak Chairperson
: Dr.Sirimas Kosanpipat Member

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to investigate the information on local wisdom learning resources in the study area as a database for educational management of the learning resources, 2) to develop pre-school children in child development centers in Muang Chiang Mai municipality, 3) to assess the satisfaction of the parents, and 4) to explore the problems by using the PDCA cycle. The data were analyzed for frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research results revealed that there were four folk scholars in the community, who were confirmed to be specialists and truly knowledgeable. From the meeting of the school council members used as the foundation to construct a manual for educational administration, the overall approval of the council members was at a high level ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75). From the comparison of the pre-and post-achievement scores, the development of the target students improved after learning the contents. The satisfaction of the students' parents was at a high level with the ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63). The problems found were that the municipality pre-school children development center had not surveyed and updated local learning resources in Tambon Wat Ket, where the center is located. Furthermore, local curricula of educational institutions had not been improved.

Keywords: Local Wisdom, Educational Administration, Pre-School Children Development

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมาย เพราะได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอดจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เขียน วันทนิยตระกูล รวมถึงรองศาสตราจารย์ประวิติ พื้นผาสุข อาจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรหม อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และอาจารย์สุภาพรรณ วงศ์เชื่อนแก้ว อาจารย์โรงเรียน เทศบาลวัดป่าแพ่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้ ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องเครื่องมือในการศึกษาให้สมบูรณ์และ ขอขอบคุณผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล นครเชียงใหม่ ผู้ปกครอง และนักเรียนที่ได้ให้ข้อมูลในงานวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ฉบับนี้ ให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ความดีอันเกิดจากคุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้คณาจารย์ ผู้ให้วิชาความรู้ ครอบครัว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัย ให้ประสบผลสำเร็จลุล่วง และประสบผลสำเร็จในการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะ เป็นตัวอย่างการศึกษาสำหรับผู้สนใจต่อไป

วันทนิย ใจเฉพาะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
ABSTRACT.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	9
บริบทและการจัดการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่....	29
การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย.....	34
เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
กลุ่มเป้าหมาย.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล วัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูล ในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.	76
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาเรื่องการหา วิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	83
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการ บริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	89
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผลการวิจัย.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	108
ประวัติผู้วิจัย.....	115
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ข รายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษา.....	118
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	155
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ.....	164
ภาคผนวก ฉ คู่มือวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบล วัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	173
ภาคผนวก ช หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำวิทยานิพนธ์.....	195
ภาคผนวก ซ หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์.....	203

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่จากคณะกรรมการสถานศึกษา.....	83
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเรื่องการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	87
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน ที่ได้เรียนรู้เรื่องอาหารเมืองเหนือ โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t-test (Dependent Samples).....	89
4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ของผู้ปกครอง.....	90
4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	93

ณ

สารบัญญภาพ

แผนภาพที่

หน้า

2.1 เขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....

24

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
2.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย.....	39
2.2 วงจรการจัดการ.....	47
2.3 การบริหารคุณภาพวงจรเดิมมี.....	50
2.4 การบริหารคุณภาพวงจรเดิมมี.....	51
2.5 การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง.....	52
5.1 การศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการหาวิธีการบริหารจัดการ ศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	97
5.2 ขั้นตอนการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการนำ “คู่มือ วิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่” ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย.....	99
5.3 การศึกษาข้อมูลการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ได้เรียนรู้จากผลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	101
5.4 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	103
5.5 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่.....	105

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาได้ดีในระดับปฐมวัย เพราะ “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุดในระยะยาว” โดยคืนผลตอบแทนกลับคืนมาในอนาคตมากถึง 7 เท่า เป็นทั้งการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรบุคคลของประเทศ ลดอัตราการสูญเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (เฮกแมน, ม.ป.ป. อ้างถึงในสุริยา น้อยเสนาะ, 2558, 1) โดยเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือการศึกษา แต่ปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบัน คือ ทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งต้องมุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติตามวัย มุ่งเน้นการเล่น และเรียนรู้ตามธรรมชาติที่อยู่รอบตัวรวมทั้งสังคมและวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้อธิบายในส่วนนี้ว่า จะต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง และประเมินผลตามสภาพจริง

นอกจากนี้การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาไกลตัวและเป็นรูปธรรมไปหานามธรรม ซึ่งสัมพันธ์กับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, 25-26) โดยกล่าวไว้ว่า ให้เด็กปฏิบัติสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย และสิ่งแวดล้อมที่เด็กเคยพบเห็น เคยชินมากที่สุดจะต่อยอดไปสู่ความเข้าใจ และการเรียนรู้ขั้นสูงได้ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา หรืออีกคำหนึ่งเรียก ภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่ง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดทุกสาขาวิชา ไม่แยกเป็นวิชาแบบที่เราเรียน ผสมกลมกลืนเชื่อมโยงกันหมด (ประเวศ วะสี, 2534, 75) รวมทั้ง สามารถ จันทรสุรีย์ (2534, 12) ให้คำนิยาม “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของ

ชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำรงชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 23 กล่าวไว้ว่า ให้สถานศึกษานำความรู้เกี่ยวกับการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความต้องการและความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น ท้องถิ่นเป็นที่เด็กส่วนใหญ่อาศัยอยู่มีสิ่งดี ๆ มากมายที่ถ่ายทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี เป็นสนามฝึกทักษะชีวิตที่มีความหมาย มีคุณค่าต่อการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาชีวิต และสังคมจากสภาพปัจจุบัน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้พิจารณาศึกษาบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ และจากรายงานการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยพบว่าแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่มากมายที่เป็นที่ยอมรับและถ่ายทอดโดยผู้ทรงภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นในเขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นเขตตำบลพื้นที่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ตั้งอยู่ แต่ด้วยเหตุที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่เพิ่งย้ายที่ตั้งมาใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2555 จึงยังไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตให้เป็นระบบ มีแบบแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และเป็นแนวทางสู่การนำไปใช้ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน อีกทั้งข้อดีของตำบลวัดเกตโดยรวมนั้น กล่าวได้ว่าเป็นตำบลที่มีคนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่รวมกันตั้งแต่อดีตทั้งไทย จีน อเมริกัน อังกฤษ ฝรั่งเศส ชกซ์ มุสลิม ลาว การแต่งงานผสมผสานกลมกลืนกลายเป็นคนเมืองย่านวัดเกตในปัจจุบัน ทำให้ชาวบ้านในแถบนี้มีวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นและปรับเปลี่ยนการดำรงชีวิตให้เข้ากับสภาพสังคมในปัจจุบัน แต่ขณะเดียวกันก็ยังคงมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่สะท้อนความเป็นคนดั้งเดิม มีร่องรอยของอดีต ชาวบ้านมีภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมาและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อผู้ศึกษาในอนาคตสืบไปได้อีกด้วย (วรวิมล ชัยรัตน์, 2559, 1) ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553 ว่าด้วยเรื่องแนวคิดหลักที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มุ่งสู่มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 4 ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย, ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากร, ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และสร้างเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการและยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลและประชุมหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่ง

เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยข้อมูลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้เป็นแนวทางให้บุคลากรครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนวัดเกตต่อยอดไปสู่การเรียนรู้ของเด็กนอกสถานที่ ให้เด็กได้เรียนรู้จากของจริง สภาพจริง เป็นเรื่องใกล้ตัวในชุมชนดังทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, 25-26) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กเมื่อได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย เด็กจะสามารถต่อยอดไปสู่ความเข้าใจและการเรียนรู้ขั้นสูงได้ คือ การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ได้เรียนรู้จากผลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้วิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลต่อการบริหารจัดการในองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ได้เรียนรู้คุณค่าและปฏิสัมพันธ์กับสิ่งใกล้ตัว จากผลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่าเฉลี่ยสูงขึ้น

3. ได้ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

4. ได้ข้อมูลปัญหา อุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในอนาคตต่อไป

5. ได้แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยแก่เทศบาลอื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น - ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรตาม - การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ขอบเขตด้านพื้นที่

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่

1. กลุ่มผู้ทรงภูมิปัญญาของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 คน ได้แก่

1.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม

1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

1.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง) ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

2. คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงาน ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา 1 คน หัวหน้าสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้แทนชุมชน 1 คน ผู้นำทางศาสนา จำนวน 1 คน ผู้แทนผู้ประกอบการ จำนวน 1 คน และครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 7 คน ในปีการศึกษา 2560 รวมทั้งหมด 16 คน

3. เด็กปฐมวัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2560 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 24 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 15 คน และนักเรียนหญิง 9 คน

4. ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 120 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล นครเชียงใหม่ โดยมีเนื้อหา 4 ด้าน ที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 ท่าน ที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน ซึ่งสามารถจำแนกประเภทตามลักษณะได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง)

การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารแบบวงจรเดมมิงหรือวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA ตามแนวคิดของ วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ท ภาษาอังกฤษ (สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย, 2542, 188 - 190) ซึ่งเป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และเอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่แพร่หลายในชื่อวัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ หรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan - P)

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติตามแผน (Do - D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check - C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT - A)

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาดำเนินการในปีการศึกษา 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำศัพท์ในความหมายและขอบเขตจำกัด ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การรวบรวมและจัดทำคู่มือข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการถ่ายทอดด้วยวิธีการบอกและสอน ทำให้ผู้เป็นตัวอย่างทั้งองค์ความรู้ ประสบการณ์และประเพณี โดยผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน จำนวน 4 ท่าน ซึ่งสามารถจำแนกประเภทตามลักษณะได้ดังนี้

1.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม

1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

1.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เซิง) ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

2. การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การนำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ใช้เป็นฐานข้อมูลในการประชุมร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับนำข้อมูลมาพัฒนาเป็นคู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยมีกระบวนการทำงาน 4 ขั้นตอน ตามหลักแนวคิดทฤษฎีการบริหารแบบวงจรเดมมิงหรือวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan - P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do - D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check - C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT - A)

3. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคคลตามเกณฑ์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ โดยเทศบาลนครเชียงใหม่ได้มีส่วนช่วยในการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา 1 คน หัวหน้าสถานศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้แทนชุมชน 1 คน ผู้นำทางศาสนา จำนวน 1 คน ผู้แทนผู้ประกอบการ จำนวน 1 คน และครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 7 คน ในปีการศึกษา 2560 รวมทั้งหมด 16 คน

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2560 ที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองดูแลนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2560 ที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.1 แหล่งเรียนรู้

1.1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้

1.1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

1.1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2.1 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2.2 ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2.3 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.3.1 การจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3.2 การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.4 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. บริบทและการจัดการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

2.1 สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

2.2 การจัดการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

3. การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

3.1 ความหมาย และความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย

3.2 แนวคิด หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.3 ขอบข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.4 หลักการและทฤษฎีการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ในสถานศึกษา

4. เทคนิคการสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion

4.1 แนวคิดการจัดสนทนากลุ่ม

4.2 ความหมายของการสนทนากลุ่ม

4.3 ขั้นตอนและการดำเนินการสนทนากลุ่ม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษานั้น ปัจจุบัน การศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น เนื่องจากเป็นแหล่ง ความรู้ใกล้ตัวเด็ก สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเป็นประโยชน์ต่อการนำความรู้ไปปรับใช้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, 229) ให้ความหมายของ แหล่งการเรียนรู้ไว้ว่าแหล่งของ มูลข่าวสารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ เรียนรู้และ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545, 107) ให้ความหมายแหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง

1. สถาบันของชุมชนที่มีอยู่แล้วในวิถีชีวิตและการทำมาหากินในชุมชน เช่น วัด โบสถ์ วิหาร ตลาด ร้านขายของชำ ลานนวดข้าว ป่า ห้วย หนอง บึง เก็บเห็ด หาปลา เป็นต้น
2. สถานที่หรือสถาบันที่รัฐและประชาชนจัดตั้งขึ้น เช่น อุทยานการศึกษาในวัดและชุมชน อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติทางทะเล ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์ศิลปาชีพ ศูนย์เยาวชน ศูนย์หัตถกรรมชุมชน หอสมุด ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเกี่ยวกับ สัตว์ พืช ดิน หิน แร่ เป็นต้น
3. สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน เช่น วิทยุทัศน์ ภาพสไลด์ โปรแกรมสำเร็จรูป ภาพยนตร์ หุ่นหรือโมเดลจำลองของจริง เป็นต้น
4. สื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน เช่น หนังสือสารานุกรม วารสาร ตำราชาวบ้าน ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพถ่าย เป็นต้น

5. บุคลากรผู้ที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ผู้นำทางศาสนา เกษตรกร ศิลปิน หมอพื้นบ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

นิพนธ์ ศุภปริดี (2538, 67) ให้ความหมายว่า แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งครูหรือนักเรียนนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาได้ เช่น พิพิธภัณฑ์ สถานที่ราชการ โบราณสถาน โรงพยาบาล แม่น้ำลำธาร โรงงาน และบุคคลที่โรงเรียนอาจเชิญมา เป็นวิทยากรหรือวิทยากรที่ทางโรงเรียนออกไปสัมภาษณ์เยี่ยมเยียน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เช่น บุรุษไปรษณีย์ ตำรวจ ชาวสวน ชาวนา พ่อค้า หรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการ เป็นต้น

เกศินี โชติกเสถียร (2533, 38) ให้ความหมายของ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ตลอดจนบุคคลที่สถาบันการศึกษา ตั้งอยู่ หรือบริเวณใกล้เคียง หากเป็นชุมชนอื่นที่ไกลออกไปจะถือว่า เป็นการศึกษาสถานนอกสถานที่ (Field Trip) หรือการศึกษาชุมชน (Community Study)

นฤมล ดันตุรเศรษฐ์ (2533, 6) ให้คำนิยามของ แหล่งชุมชน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา สามารถกระทบด้วยประสาทสัมผัสได้ทั้งทางตา ทางจมูก ทางหู ลิ้น กาย ใจ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความเท่ากัน ความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ช่วยให้เป็นคนทันโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุขตามอัธยาศัย

จากที่กล่าวมาสรุปความหมายของแหล่งเรียนรู้ได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา เป็นแหล่งสำหรับศึกษาหาความรู้ของผู้เรียนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลหรือรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากสังคม และบริบทที่ตนเองอาศัยอยู่ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัยและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ หากสนใจศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ต้องการมากเท่าไร ย่อมได้ความรู้มากขึ้นเท่านั้น เช่น แหล่งเรียนรู้ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนพฤกษศาสตร์ วัด ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสังคมการดำรงชีวิตของผู้เรียน ช่วยให้ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ไม่เลือนสูญหายไป โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ใกล้ชิดตัวเด็ก เกิดความคุ้นชินและง่ายต่อการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ และนำไปปรับใช้กับตนเอง ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

ประเวศ วะสี (2536, 1) กล่าวว่า ท้องถิ่นมีแหล่งการเรียนรู้ และผู้รู้ด้านต่าง ๆ มากมายมากกว่าที่ครูสอนท่องหนังสือ ถ้าเปิดโรงเรียนสู่ท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูในท้องถิ่น จะมีครูมากมายหลากหลายเป็นครูที่รู้จริงทำจริง จะทำให้การเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง การเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อที่สำคัญเป็นการปรับระบบที่มีคุณค่า เดิมการศึกษามองข้ามคุณค่าเหล่านี้ เมื่อผู้รู้

ในห้องถิ่นเหล่านี้เป็นครูได้จะเป็นการยกระดับคุณค่า ศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจของท้องถิ่นอย่างแรง ส่งเสริมสังคม

กรมสามัญศึกษา (2544, 6) กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า

1. เป็นแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัย
2. เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าและการแสวงหาความรู้ด้วย

ตนเอง

4. เป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
5. เป็นแหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิด วิทยาการและประสบการณ์

จากที่กล่าวมาสรุปความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ได้ว่า แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นทางเลือกให้ผู้เรียนและผู้สนใจสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย ผู้เรียนยังได้รับประสบการณ์ตรงซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุดที่จะทำให้ง่ายต่อการเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นการช่วยพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ให้เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น หากมีแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจและตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ที่ดี อีกทั้งช่วยให้ผู้สนใจมีมุมมองและโลกทัศน์ที่กว้างไกลขึ้นสอดคล้องกับข้อมูล ข่าวสารและความเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อให้มนุษย์ได้นำความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ไปปรับใช้ให้เข้ากับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้สามารถแบ่งประเภทได้หลากหลายตามสาขาวิชาที่เรียน หรือการจัดหมวดหมู่บอกลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและง่ายต่อการเรียนรู้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, 229) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มี 2 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชา Resource Center สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนหนังสือ สวนธรรมชาติ เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ หอศิลป์สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

ชนิตา วิเศษมิตนันทน์ (2541, 5) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน แบ่งตามลักษณะหรือรูปแบบการจัด 4 ลักษณะ ดังนี้

1.1 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นอุทยานการศึกษารอบบริเวณโรงเรียน

1.2 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นห้องสมุดกลาง

1.3 แหล่งการเรียนรู้ที่จัดในลักษณะของห้องวิชา/งาน หรือศูนย์การเรียนรู้วิชา/งานต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีชื่ออย่างอื่น

1.4 แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียน

2. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ

2.2 แหล่งการเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น

2.3 แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

รุ่ง แก้วแดง (2541, 208 - 209) จำแนกบุคลากรที่เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นออกเป็น 7 สาขา ได้แก่

1. สาขาเกษตร หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งตนเองในภาวะต่าง ๆ ได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาด้านการตลาด การแก้ไขโรคและแมลง เป็นต้น

2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและด้านบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภค อย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการทำให้ชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้

3. สาขาแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพ ของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้

4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

5. สาขากองทุนและสวัสดิการ หมายถึง การจัดการค้าด้านสมทบและบริการ ด้านกองทุนในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

6. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ทัศนศิลป์ เป็นต้น

7. สาขาการจัดองค์การ หมายถึง ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู การสั่งสอน

จากที่กล่าวมาสรุปประเภทของแหล่งเรียนรู้ได้ว่า แหล่งเรียนรู้สามารถจำแนกประเภทได้หลายลักษณะตามรูปแบบการจัดนั้น ๆ แต่แหล่งเรียนรู้จัดประเภทได้ลักษณะใหญ่ ๆ 4 ลักษณะ คือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ พืช สัตว์ แม่น้ำ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ อาคารสถานที่ สื่อวิทยากรต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล เช่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น พระภิกษุสงฆ์ ผู้นำศาสนาต่าง ๆ ผู้นำชุมชน และแหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปะ วัฒนธรรมจารีตประเพณี เช่น การประดิษฐ์โคม เครื่องปั้นดินเผา การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ซึ่งได้ทำสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน จำนวน 4 ท่าน ได้แก่

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เจิง) ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” นั้น เป็นความรู้ ประสบการณ์ ความเฉลียวฉลาดของชาวบ้านที่หาเครื่องมือวิธีการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ซึ่งสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น มีการปรับเปลี่ยนภูมิปัญญาตามสภาพสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงข้อมูล ดังนี้

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2539, 2) กล่าวถึง ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Folk Wisdom) หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้

ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในการตัวของตัวเอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

ยศ สันตสมบัติ (2542, 48) ให้ความหมายของคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ที่พัฒนาขึ้นในบริบททางกายภาพ และวัฒนธรรมของปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับระบบนิเวศชุดหนึ่ง จึงทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความผูกพันอย่างแนบแน่นระหว่าง ภูมิปัญญา กับท้องถิ่น ความรู้กับระบบนิเวศ โดยมีการพัฒนาและสืบต่อกันมาบนพื้นฐานของสัมพันธภาพอันแนบแน่นระหว่างชุมชนกับธรรมชาติ ทั้งนี้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่อาจพัฒนาและดำรงอยู่ได้หากปราศจากซึ่งรากเหง้าทั้งทางด้านของธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งนี้ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังวางหลักการพื้นฐานที่ว่าความรู้มิได้เป็นสมบัติของใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะหากแต่เป็นความรู้ของชุมชน และย่อมเป็นอำนาจของชุมชนในการควบคุมความรู้ไม่ให้ถูกนำไปใช้เพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว

ศักดิ์ชัย เกียรติณินทน์ (2542, 2) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมานาน เป็นความจริงแท้ของชุมชนเป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการปรับตัว เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขเป็นแก่นของชุมชนที่จรโลง ความเป็นชาติให้อยู่รอดจากทุกภัยพิบัติทั้งปวง

จารุวรรณ ธรรมวดี (2543, 1) ให้ความหมาย ของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ แบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความเฉลียวฉลาดของบุคคล และสังคมซึ่งได้สั่งสมและปฏิบัติต่อกันมา ภูมิปัญญาจะเป็นทรัพยากรบุคคล หรือทรัพยากรความรู้ก็ได้

กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2546, 3) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง องค์ความรู้ ความเชื่อ ความสามารถ ความจัดเจนของคนในท้องถิ่นที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์และการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนานหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีการคิดค้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้วถ่ายทอดสืบทอดกันมาสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับตัว และดำรงชีวิตให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาอาจแสดงออกมาทั้งในรูปแบบที่เป็นนามธรรม เช่น โลกทัศน์ ความคิด ความเชื่อหรือปรัชญาในการดำเนินชีวิตและในเชิงรูปธรรม เช่น เทคโนโลยีการทำมาหากิน การเกษตร ศิลปะ หัตถกรรมหรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2551, 17) กล่าวถึงความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า เป็นความรู้ ความเชื่อ ความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหา ปรับตัว จัดความสัมพันธ์และการดำรงชีวิตให้ผสมผสานสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชนเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองและบรรพบุรุษ

ที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาจึงเป็นความรู้แบบองค์รวม (Holistic) ที่มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับระบบสังคมวัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อทางศาสนาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

จากที่กล่าวมาสรุปความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ว่า ความรู้ ประสบการณ์ในการดำรงชีวิตจากอดีตตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษสืบทอดต่อกันมาถึงคนรุ่นหลังในรูปแบบของการเล่าให้ฟัง การสาธิตให้ดู และการผสมผสานปรับเปลี่ยนระหว่างความรู้เดิมให้เข้ากับความรู้ใหม่ในยุคปัจจุบัน เรียกว่า การถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อนำความรู้ดังกล่าวมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาสำหรับดำรงชีพในสังคม ชุมชนและบริบทของตนเอง

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน มีหน่วยงานและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2546, 2) กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า ภูมิปัญญาทำให้ชาติและชุมชนผ่านพ้นวิกฤติและดำรงความเป็นชาติ หรือชุมชนได้ ภูมิปัญญาเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าและความดีงามที่จรโลงชีวิตและวิถีชุมชนให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนและสมดุล ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐาน การประกอบอาชีพ และเป็นรากฐานการพัฒนาที่เริ่มจากการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง การพัฒนาเพื่อการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการพัฒนาที่เกิดจากการผสมผสานองค์ความรู้สากลบนฐานภูมิปัญญาเดิม เพื่อเกิดเป็นภูมิปัญญาใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้น ภูมิปัญญาจึงมีคุณค่าไม่เพียงแต่ต่อท้องถิ่นและผู้คนเท่านั้น แต่ยังเอื้อประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและมั่นคง

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2536, 3) แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 4 ประการ คือ

1. ความรู้และระบบความรู้ ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดได้รวดเร็วมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้าน มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร

2. การสั่งสมและการกระจายความรู้ ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสมและกระจายความรู้ ไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชน สั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่งสามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

3. การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย

4. การสร้างสรรค์และปรับปรุง ระบบความรู้ของชาวบ้าน ไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยนตลอดมาโดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์ (2537, 25 - 26) กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของสังคม เป็นสิ่งที่มีจุดหมาย เป็นสิ่งสำคัญมีความหมายและคุณค่าต่อการดำรงอยู่ร่วมกันที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ช่วยสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม ทำให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอกและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกำหนดทำให้ในการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านได้มากยิ่งขึ้น

นันทสาร สีสลับและคณะ (2542, 25) กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาไทยว่า ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเข้ากับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม และสร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัย

รุ่ง แก้วคง (2543, 205) กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาไทยว่า ภูมิปัญญาไทยได้ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น สร้างศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแก่คนไทย ทำให้บรรพบุรุษของเราได้ดำรงชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินนี้อย่างสงบสุขเป็นเวลายาวนาน แม้ว่าภูมิปัญญาส่วนหนึ่งจะสูญหายไปแต่ยังมีบางส่วนหลงเหลือเป็นมรดกอันล้ำค่าอยู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด

จากที่กล่าวมาสรุปความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเปรียบเสมือนเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ เป็นตัวแทนที่บอกเล่าเรื่องราวในอดีตสู่ปัจจุบันผ่านวิถีการดำรงชีวิต ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งคนรุ่นหลังสามารถนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับชีวิตตามยุคตามสมัยได้อย่างเหมาะสม

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้นำการศึกษาหลายท่านแบ่งประเภทตามลักษณะไว้ดังนี้

ชนิดา มัททวงกูรและคณะ (2550, 7 - 8) แบ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น 10 ลักษณะ

ดังนี้

1. ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและศาสนา ภูมิปัญญาประเภทนี้จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากมีพื้นฐานทางความเชื่อในศาสนาที่แตกต่างกัน สำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยซึ่งเกี่ยวกับความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักนั้นได้มีส่วนสร้างสรรค์สังคม โดยการผสมผสานกับความเชื่อดั้งเดิมจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เนื่องจากประเพณีและพิธีกรรมเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกในท้องถิ่นสร้างขึ้นมา โดยเฉพาะเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจคนในสังคม ภูมิปัญญาประเภทนี้จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญในประเทศไทยล้วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแทบทั้งสิ้น

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะพื้นบ้าน เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะต่าง ๆ โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหลังจากนั้นได้สืบทอดโดยการพัฒนาอย่างไม่ขาดสาย กลายเป็นศิลปะที่มีคุณค่าเฉพาะถิ่น

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน นอกจากมนุษย์จะนำอาหารมาบริโภคเพื่อการอยู่รอดแล้ว มนุษย์ยังได้นำเทคนิคการถนอมอาหารและการปรุงอาหารมาใช้ เพื่อให้อาหารที่มีมากเกินความต้องการสามารถเก็บไว้บริโภคได้เป็นเวลานานซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาอีกประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต

5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการละเล่นพื้นบ้าน การละเล่นถือว่าเป็นการผ่อนคลาย โดยเฉพาะในวัยเด็กซึ่งชอบความสนุกสนานเพลิดเพลิน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยส่วนใหญ่จะใช้อุปกรณ์ในการละเล่นที่ประดิษฐ์มาจากธรรมชาติซึ่งแสดงให้เห็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติและรู้จักปรับตัวให้ เข้ากับสภาพแวดล้อมอย่างกลมกลืน

6. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่หลากหลายซึ่งเกิดจาก การสร้างสรรค์ของแต่ละภาค สามารถพบหลักฐานจากร่องรอยของศิลปวัฒนธรรมที่ปรากฏกระจายอยู่ทั่วไป เช่น สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเทคนิคความคิด ความเชื่อของบรรพบุรุษเป็นอย่างดี

7. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเพลงพื้นบ้าน ภูมิปัญญาประเภทนี้ส่วนมากแสดงออกถึงความ สนุกสนานและยังเป็นคติสอนใจสำหรับคนในสังคม ซึ่งมีส่วนแตกต่างกันออกไปตามโลกทัศน์ของคนในภาคต่าง ๆ

8. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสมุนไพรและตำรายาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาประเภทนี้เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ของคนในอดีตและถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลัง ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก

เพราะถือว่าเป็นปัจจัยสี่ ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ หากได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมจะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตได้

9. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประดิษฐ์กรรม เทคโนโลยีและสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนไทยในแต่ละภาคนั้นถือเป็นประดิษฐ์กรรมและหัตถกรรมชั้นเยี่ยม ซึ่งปัจจุบันไม่ได้รับความสนใจในการพัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาประเภทนี้เท่าที่ควร หากมีการเรียนรู้และสืบทอดความคิดเกี่ยวกับประดิษฐ์กรรมและหัตถกรรมให้แก่เยาวชน จะเป็นการรักษาภูมิปัญญาของบรรพชนได้อีกทางหนึ่ง

10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากคนไทยมีอาชีพที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรมโดยเฉพาะการทำนาทำไร่ จึงทำให้เกิดภูมิปัญญาเกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมในการดำรงชีวิตเพื่อแก้ปัญหาหรืออ่อนน้อมให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูกและเพิ่มผลิตผลทางการเกษตร ดังจะเห็นได้จากพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตรทั่วทุกภูมิภาคของไทย

กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักพัฒนาเกษตรกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร (2546, 5 - 7) ได้ศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นแบ่งประเภทหรือการจัดกลุ่มออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

การจัดแบ่งลักษณะที่ 1

ภูมิปัญญาที่เป็นนามธรรม ได้แก่ มโนทัศน์ การตระหนักรู้ วิธีคิด ความเชื่อ ปรัชญาในการดำเนินชีวิตของผู้คน

ภูมิปัญญาที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ เทคโนโลยีการทำมาหากิน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แพทย์พื้นบ้านและการดูแลสุขภาพ การเกษตร ศิลปะ หัตถกรรม สถาปัตยกรรม เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ฯลฯ

การจัดแบ่งลักษณะที่ 2 ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับความอยู่รอดหรือชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งได้แก่ ปัจจัยสี่ คือ อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย

อาหารไทย มีองค์ประกอบหลักเป็นผักพื้นบ้านหรือสมุนไพรที่มีสรรพคุณเสริมหรือต้านฤทธิ์กัน มีความเหมาะสมกลมกลืนทั้งในด้านคุณสมบัติประโยชน์และฤดูกาลบริโภค

ยารักษาโรค เป็นสมุนไพรพื้นบ้านที่ชาวบ้านใช้ทั้งรักษาอาการเจ็บ ป่วยและดูแลสุขภาพ

เครื่องนุ่งห่ม มีการเลือกใช้วัสดุพื้นบ้านและวิธีการนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ โดยมีลายผ้าและวิธีการถักทอที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

ที่อยู่อาศัย มีรูปแบบและโครงสร้างที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ประโยชน์ใช้สอย และชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในแต่ละภูมิภาค

ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการทำมาหากิน เช่น การกำจัดศัตรูพืชแบบพื้นบ้าน การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติ การจักสาน หัตถกรรม การทำเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ และตำนานต่าง ๆ

ประเพณีและพิธีกรรม เช่น บุญบั้งไฟ การบวชป่า การผูกเสี่ยว ทำขวัญต่าง ๆ

ตำนาน ความเชื่อ เช่น บั้งไฟพญานาค

การละเล่นพื้นบ้าน เช่น เดินกำรำเคียว เป็นต้น

การจัดแบ่งลักษณะที่ 3

ภูมิปัญญาของตัวบุคคล (Individual Wisdom) เป็นความรู้ ความสามารถ ความคิด วิธีการ ของบุคคล เช่น ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม จากจังหวัดฉะเชิงเทรา ในเรื่องนวกะตร ครุบาทูชนันท์ ปรัชญาฤทธิ์ จากจังหวัดบุรีรัมย์ ในเรื่องการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ภูมิปัญญาของชุมชน (Local Wisdom) เป็นภูมิปัญญาที่ สืบสม สืบสาน อยู่ในวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือในชุมชน ไม่มีตัวบุคคลใด บุคคลหนึ่งเป็นเจ้าของ อาจเรียกอีกนัยหนึ่งว่าเป็นภูมิปัญญานิรนาม เช่น ภูมิปัญญาการทอผ้าแพรวาของชุมชนชาวผู้ไท จังหวัดกาฬสินธุ์ การทำไข่เค็มไชยา ของชาวสุราษฎร์ธานี

ภูมิปัญญาในภาพรวมของประเทศ (National Wisdom) เป็นภูมิปัญญาที่บ่งบอกองค์ความรู้หรือความสามารถของคนในภาพรวมของประเทศ เช่น ภูมิปัญญาอาหารไทย สมุนไพรไทย ผ้าไหมไทย มวยไทย

จากที่กล่าวมาสรุปความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเปรียบเสมือนเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ เป็นตัวแทนที่ช่วยเล่าเรื่องราวในอดีตสู่ปัจจุบันผ่านวิถีการดำรงชีวิต ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งคนรุ่นหลังสามารถนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับชีวิตตามยุคตามสมัยได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการสำรวจพบภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 ด้าน ในชุมชนวัดเกต ที่ได้รับการยกย่องและมีผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการบอกและสอน ทำให้ดูเป็นตัวอย่างทั้งองค์ความรู้ ประสพการณ์และประเพณี ซึ่งสามารถจำแนกประเภทตามลักษณะได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง)

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจด้วยตนเองนับเป็นประโยชน์ ต่อผู้เรียนทั้งสิ้น ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง การจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

การจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2546, 8 - 11) ให้ความเห็นไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะเป็นพลวัตที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะแวดล้อม กาลเวลาและกระแสวัฒนธรรมใหม่ ดังนั้นจึงต้องมีแนวทางในการจัดการภูมิปัญญาเพื่อให้ภูมิปัญญาดี ๆ นั้น คงอยู่ หรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัย การจัดการภูมิปัญญา มี 4 แนวทาง ดังนี้

1. **อนุรักษ์ (Conservation)** เพื่อให้ภูมิปัญญาที่มีคุณค่าหรือมีความสำคัญต่อชุมชน แต่กำลังจะหายไปคงอยู่ต่อไป เช่น การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน และสร้างรายได้แก่คนในชุมชนได้ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาจะเกิดขึ้นได้เมื่อชุมชนมีความภาคภูมิใจและเห็นความสำคัญ ต้องการสร้างคุณค่าให้ปรากฏและสืบสานให้คงอยู่อีกทั้งมีมูลค่าเป็นแรงจูงใจ

2. **รื้อฟื้น (Recovery)** เพื่อให้ภูมิปัญญาที่สำคัญหรือมีคุณค่า แต่หายไปแล้วถูกนำกลับมาใช้ใหม่ และมีโอกาสประยุกต์ให้ร่วมสมัยเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปได้ เช่น ลายผ้าทอพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นหายไป เมื่อทำการค้นหา รื้อฟื้นและสร้างชิ้นงานใหม่บนฐานภูมิปัญญาเดิม จะทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้

3. **ประยุกต์ (Modification)** เพื่อให้ภูมิปัญญานั้นเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมใหม่ โดยคงไว้ซึ่งแนวคิดหรือฐานความรู้เดิม เช่น หัตถกรรมจากไม้ไผ่ ประยุกต์ใหม่เป็นการให้ผักตบชวาในแหล่งที่มี ผักตบชวาเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

4. **พัฒนาต่อยอด (Development)** เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้กว้างขึ้น โดยการผสมผสานองค์ความรู้สากลเข้ากับภูมิปัญญาเดิม อาจเรียกได้ว่าเป็นการสร้างภูมิปัญญาใหม่หรือสิ่งใหม่ (นวัตกรรม : Innovation) เป็นการสร้างทางเลือกที่ช่วยให้ใช้ประโยชน์ในสังคมปัจจุบันได้สะดวกสบายขึ้นโดยไม่ทำลายล้างคุณค่า หรือรากเหง้าเดิม เช่น สีย้อมจากธรรมชาติได้มีการพัฒนา

เป็นผลสำเร็จรูป และมีกรรมวิธีในการซ่อมที่ง่ายกว่าวิธีดั้งเดิม หรือสมุนไพรรักษาที่ผลิตในรูปแบบแคปซูล หรือปลาร้าผงปลาร้าก้อนที่สะดวกต่อการบริโภค และการพกพาไปยังที่ต่าง ๆ

การจัดการ หรือการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกระบวนการเรียนรู้เป็นพื้นฐานและมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. รวบรวม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่มามายต้องเก็บรวบรวมและจัดหมวดหมู่ อย่างเป็นระบบ การเก็บรวบรวมทำได้หลายวิธี เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้าน ผู้รู้ในชุมชน มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การจัดหมวดหมู่ จัดได้หลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น จัดตามกลุ่มของภูมิปัญญา เช่น ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทำมาหากิน ภูมิปัญญาเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม, จัดตามแหล่งของภูมิปัญญา เช่น ภูมิปัญญาของภาคจังหวัด ชุมชน

2. วิเคราะห์ เพื่อว่าภูมิปัญญานั้นควรอนุรักษ์ หรือรื้อฟื้น หรือประยุกต์ หรือพัฒนาต่อยอด โดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความสำคัญ การใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้และโอกาสของการพัฒนา

การประยุกต์ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551, 4 - 5) ให้แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่น

ในส่วนของการประยุกต์ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (2551, 48 - 49) กล่าวไว้ว่า การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ทำได้โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจากสถานที่จริง รวมถึงชุมชนที่ให้อบรมข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอีกด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ต้องรู้จักปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคมความเป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์เดิมของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อไม่ให้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นสูญหายไป ในส่วนของการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถสอดแทรกการเรียนรู้ได้กับวัยผู้เรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เด็กพบเห็นเป็นวิถีชีวิตในครอบครัว ในชุมชน ความรู้ที่ได้รับเพื่อต่อยอดไปสู่การใช้ชีวิตในอนาคตอีกด้วย

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประวัติตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลวัดเกตอยู่ในเขตการปกครองของเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในสมัยก่อนวัดเกตเป็นย่านการค้าที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก เป็นชุมชนใหญ่ เนื่องจากย่านนี้ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิงที่เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่ไหลหล่อเลี้ยงประชากรที่อาศัยอยู่ทั้งสองฟากฝั่ง ทุกบ้านที่ทำการค้าจะมีท่าเรือเป็นของตนเอง ใช้เรือหางเมงป่อง (หรือเรือสะดอ เรือสิดอ เรือแม่ปะ) เป็นพาหนะขึ้นล่องตามลำน้ำปิง ความเจริญรุ่งเรืองของย่านวัดเกตเริ่มซบเซาลง นับตั้งแต่กบฏพระยาปราบสงคราม (พญาผาบ) พ.ศ. 2432 เนื่องจากคนไทยภาคกลางขึ้นมาข่มเหง และถูกคนจีนที่เป็นนายอากรเก็บภาษีต้นหมากต้นพลู ก่อให้เกิดความเดือดร้อนไปทั่ว พญาผาบจึงได้รวบรวมผู้คนก่อการกบฏและคิดฆ่าคนจีนที่วัดเกตให้หมด คนจีนและลูกหลานคนจีนเกิดความเกรงกลัว พากันลี้ภัยข้ามไปอยู่ฝั่งตะวันตก คงเหลือแต่เพียงครอบครัวนายหน้อย แซ่แต่นั้นที่ยังอยู่ เพราะเคยช่วยเหลือรับซื้อครั้งจากพญาผาบและชาวบ้านอำเภอสันทราย จึงมีความรักใคร่ชอบพอกัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2464 มีการสร้างทางรถไฟมาถึงเชียงใหม่ และเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2477 มีอากาศยาน (เครื่องบิน) มาลงที่สนามบินเชียงใหม่เป็นครั้งแรก การคมนาคมทางน้ำถูกลดบทบาทลง เนื่องจากมีความยากลำบากกว่า ทั้งยังกินเวลาและเสียค่าใช้จ่ายสูง ย่านวัดเกตจึงลดบทบาททางการค้ากลายเป็นย่านที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว คนที่อยู่ในย่านนี้ส่วนใหญ่ก็คือ

ลูกหลานของคนที่มาตั้งถิ่นฐานดั้งเดิม และแม้จะมีบางคนย้ายออกไปอยู่ที่อื่นแล้วก็ตาม แต่ยังคงมีสายใยผูกพันกับย่านนี้อยู่

นอกเหนือจากคนจีนแล้ว ย่านวัดเกตยังมีคนเชื้อชาติอื่นอพยพเข้ามาอยู่ ได้แก่

1. ชาวอเมริกันที่เป็นคริสเตียน ได้เข้ามาเผยแพร่ศาสนา มีการตั้งโรงพยาบาลแมคคอร์มิค โรงเรียนคาราวิตวิทยาลัย โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย โรงเรียนเซียงใหม่คริสเตียนมหาวิทยาลัยพายัพ (พัฒนาจากวิทยาลัยพยาบาลและผดุงครรภ์แมคคอร์มิค) ทั้งยังตั้งโบสถ์คริสจักรหลายแห่งเพื่อเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคริสเตียน

2. ชาวอังกฤษเข้ามาทำไม้ (บริษัทบอร์เนียว)

3. ชาวฝรั่งเศสเข้ามาเพื่อเหตุผลทางการเมือง

4. ชาวซิกข์จากแคว้นปัญจาบในอินเดีย เมื่อ 90 ปีมาแล้วมาตั้งวัดอยู่คนละฝั่งถนนเล็ก ๆ ที่ติดกำแพงวัดเกต

5. คนจีนยูนนานหรือเรียกว่า จีนฮ่อ มีทั้งฮ่อกาห้ากินเนื้อหมู นับถือศาสนาพุทธ ฮ่อกาฮักกินเนื้อกาฮักนับถือศาสนาอิสลาม

6. มุสลิมที่ไม่ใช่คนจีน มีโรงเรียนและสุเหร่าตั้งอยู่ในย่านนี้ด้วย

7. ผู้มีบทบาทสำคัญในด้านแรงงานยุคนั้น ได้แก่ ขมุ ที่มาจากเมืองชัยบุรีในประเทศลาว

ทุกเชื้อชาติที่กล่าวมานี้ มีการแต่งงานผสมผสานกลมกลืนกลายเป็นคนเมืองย่านวัดเกต เป็นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน เอื้ออาทรต่อกันประดุจพี่น้อง นับได้ว่าบ้านวัดเกต เป็นศูนย์รวมคนต่างชาติ ต่างภาษา ต่างศาสนา โดยมีคนเชื้อสายจีนนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ในย่านนี้

ปัจจุบันย่านวัดเกตเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ที่ยังมีชีวิตอยู่ ยังมีบ้านอายุ 80 - 90 ปี แบบล้านนาเหลืออยู่มาก ถึงแม้ว่าชาวบ้านจะมีวิถีชีวิตที่ปรับเข้ากับสภาพสังคมในปัจจุบัน แต่ขณะเดียวกันก็ยังคงมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่สะท้อนความเป็นคนดั้งเดิม มีร่องรอยของอดีต ชาวบ้านมีภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมา และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต สืบไป (วรวิมล ชัยรัตน์, 2559, 1)

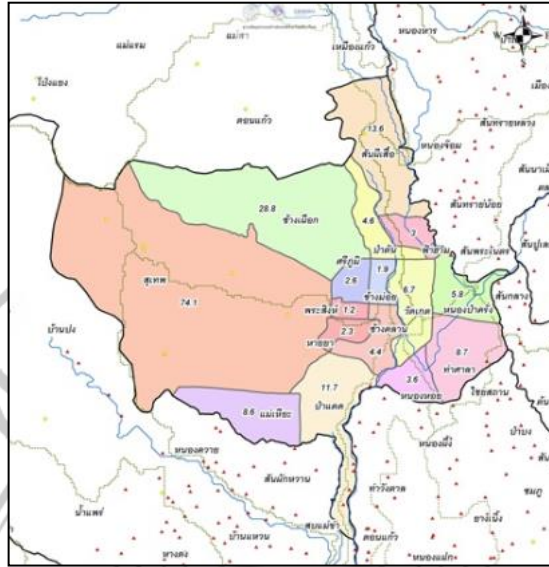
เขตพื้นที่ติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลหนองป่าครั่ง ตำบลท่าศาลา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลช้างคลาน ตำบลช้างม่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

แผนภาพที่ 2.1 เขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (พื้นที่สีเหลือง)

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศจังหวัดเชียงใหม่, 2559

ประวัติวัดเกตการาม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วัดเกตการาม ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 - 19 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออก อยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงตอนบน เป็นที่ราบที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกและตั้งบ้านเรือนแห่งหนึ่งของเชียงใหม่ อยู่ทางฝั่งตะวันออกของแอ่งเชียงใหม่ - ลำพูน อยู่ระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกลาง และทิวเขาพิปันน้ำตะวันตกตามแนวเหนือใต้ ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญของอาณาจักรล้านนาในอดีต ปัจจุบันมีการคมนาคมไปสะดวกทั้งทางบกและทางอากาศ ส่วนทางน้ำได้เลิกไปหลังจาก พ.ศ. 2464 เป็นต้นมา เมื่อทางรถไฟ ทางรถยนต์ และทางอากาศยานเข้ามามีบทบาทแทน

วัดเกตการาม ตั้งอยู่เลขที่ 96 บ้านวัดเกต ถนนเจริญราษฎร์ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ทั้งหมด 6 ไร่ 1 งาน 51 ตารางวา อาณาเขตทิศเหนือติดทางเดินสาธารณะ และที่ดินราษฎร์ ทิศใต้จดที่ดินราษฎร์ (สมัย 80 ปีก่อน เป็นทางเดินสาธารณะ) ทิศตะวันออกติดถนนหน้าวัดเกต ทิศตะวันตกจดที่ดินราษฎร์ และถนนเจริญราษฎร์

บริเวณที่เป็นศูนย์กลางความเจริญดั้งเดิมคือบริเวณรอบ ๆ วัด ตามแนวถนนเจริญราษฎร์ หน้าวัดเกต เจริญเมือง ซอย 2 หรือเรียกแบบเดิมว่า บ้านหลังวัด บ้านน้ำท่า ค้อเหนือ ค้อใต้ บ้านใน บ้านหลายเหมือง บ้านสวนหอ บ้านหน้าวัด

วัดเกตการาม เป็นวัดเก่าแก่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง ตามประวัติวัดบอกว่าสร้างในปี พ.ศ. 1971 สมัยพระเจ้าสามฝั่งแกน กษัตริย์ราชวงศ์มังราย (ครองราชย์ พ.ศ. 1954 - 1985) พระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช ผู้จัดการก่อสร้างวัดเกตการาม คือ พระยาเมือง พระยาคำ และพระยาหล่อ เป็นผู้ควบคุมข้าทาสบริวาร 2000 คน เป็นผู้ก่อสร้าง วัดเกตการามได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. 1981 สมัยพม่าปกครองเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2121 วัดเกตการามยังมีความสำคัญต่อพม่ามาก โดยในสมัยพระเจ้าบุเรงนองทรงบูรณะเจดีย์อีกครั้ง และถวายสิ่งของ ผู้คนเพื่อเป็นข้าพระธาตุวัดเกตอีก 200 คน ในการก่อสร้างวัดเกตการามจนถึงปัจจุบันมีอายุรวม 576 ปี (วรวิมล ชัยรัตน์, 2559, 3)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าตำบลวัดเกตเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย มีวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันหลายเชื้อชาติปรับเปลี่ยนกลายเป็นวิถีชีวิตของคนย่านวัดเกตที่อยู่ร่วมกัน ซึ่งมีภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมาช้านาน และยังเป็นประโยชน์ต่อชนรุ่นหลังจนถึงปัจจุบัน

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่
ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

สาระการเรียนรู้

1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ โดยการถ่ายทอดความรู้จากผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับ
 การยกย่องจากชุมชน คือ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ

หน่วยการเรียนรู้

พระธาตุจุฬามณี

ตามความเชื่อของคติล้านนา เมื่อคนเราตายไปดวงวิญญาณจะสิงสถิตที่พระธาตุประจำปีเกิดของแต่ละคนก่อนที่จะไปเกิดเป็นมนุษย์ ซึ่งเมื่อหมายความว่าตามนั้น แต่ละคนจึงมักไปนมัสการไหว้พระธาตุประจำปีเกิด เพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต จากพระธาตุประจำปีเกิดทั้งหมด 12 ราศี สำหรับคนที่เกิดปีจอ อันเป็นปีที่สิบเอ็ดของปีนักษัตร (ธาตุดิน) มีสัญลักษณ์เป็นรูป “สุนัข” พระธาตุประจำปีนี้ คือ พระธาตุจุฬามณี วัดเกตการาม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเชื่อกันว่าประดิษฐานอยู่บนสวรรค์ พระธาตุจุฬามณี วัดเกตการามจึงถูกกำหนดให้เป็นองค์แทนเจดีย์จุฬามณีอีกองค์หนึ่ง และเมื่อเจดีย์จุฬามณีเป็นเจดีย์ที่อยู่ไกลถึงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ จึงมีการสมมติให้เจดีย์องค์หนึ่งในประเทศพม่าเป็นที่กราบไหว้แทน โดยมีตำนานเล่าว่าพระอินทร์เป็นผู้นำลงมาแขวนไว้ริมหน้าผาให้ผู้คนบูชา เรียกเจดีย์องค์นี้ว่า “พระธาตุอินทร์แขวน” แต่ด้วยระยะทางที่ไม่ค่อยสะดวกคนไทยจึงไปกราบไหว้พระธาตุประจำปีเกิดที่วัดเกตการามแทนอีกที่หนึ่ง ในฐานะตัวแทนของ

พระธาตุสำหรับคนที่เกิดปีจอ ที่มีสุนัขเป็นสัญลักษณ์นั่นเอง ตามประวัติพระธาตุจุฬามณี กล่าวไว้ว่าประดิษฐานพระทันตธาตุที่พระอินทร์นำมาจากพระบรมธาตุที่โทณพราหมณ์ได้แอบซ่อนไว้ เมื่อครั้งมีการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าให้แก่เจ้าเมืองต่าง ๆ ด้วยเหตุที่พระธาตุเจดีย์องค์นี้ มนุษย์ไม่สามารถเดินทางไปถึงได้ ดังนั้นการนมัสการด้วยการบูชารูปและยังสามารถบูชาพระเจดีย์ที่วัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีชื่อพ้องกับพระเศกแก้ว จุฬามณี (ดอกกะทู้ Dockaturk, 2559)

โสมตุ้เจ้าหลวง

พิพิธภัณฑวัดเกตการามก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของศรัทธาวิเทศ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2542 มีคณะกรรมการวัดเกตการามเป็นผู้ดูแล ซึ่งอาคารของพิพิธภัณฑแห่งนี้เคยเป็นกุฏิพระครูชัยศีลวิมล (พ.ศ. 2429 - 2500) เรียกกันว่า “โสมตุ้เจ้าหลวง” (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2559) ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมของเก่าแก่มีค่ามหาศาลตั้งแต่ โบราณกาล พิพิธภัณฑเป็นเรือนไม้ทั้งหลัง ภายหลังการสร้างกุฏิหลังใหม่ ทางวัดจะรื้อเรือนหลังนี้ทิ้ง แต่คณะกรรมการของชุมชนเห็นว่าไม่ควรรื้อเพราะอาคารหลังนี้มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ แต่น่าจะปรับปรุงบูรณะจัดทำเป็นพิพิธภัณฑชุมชนขึ้น เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา เนื่องจากที่วัดเกต มีของเก่าแก่สะสมไว้มาก อีกทั้งยังมีชาวบ้านบริจาคข้าวของเก่าแก่ให้ทำพิพิธภัณฑกันเป็นจำนวนมาก ภายในพิพิธภัณฑมีของเก่าแก่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเงินตราที่ใช้ในอดีต ถ้วยโอโอขาม ถ้วยสำรับที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ 7 เสื้อผ้าของชาวล้านนา เครื่องศาสตราอาวุธ และพระพุทธรูปเก่าแก่ นอกจากนี้ยังมีภาพถ่ายของเมืองเชียงใหม่ในอดีต มีภาพวัดวาอาราม ถนนหนทางและภาพการประหารชีวิตนักโทษที่ทำผิด กล่าวได้ว่า มันช่างเหมือนกับเรื่องราวในสมัยอดีตที่ปรากฏในหนังสือประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง (ท็อปเชียงใหม่, 2559)

สาระการเรียนรู้

2. เครื่องสักการะล้านนา สำหรับกราบไหว้บูชา นำสิ่งของอันเป็นเครื่องขมาและขอพร ประกอบด้วย พานดอกไม้ หรือขันดอก ต้นดอก หมากคู่ หมากเบ็ง ต้นเทียน ต้นผึ้ง สวดยหมากพลู โดยการถ่ายทอดความรู้จากผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ อาจารย์ดาวประกายบัวล้อม

หน่วยการเรียนรู้

2.1 พานดอกไม้ หรือขันดอก ใส่ดอกไม้ 2 ส่วน จะมากน้อยแล้วแต่ความเหมาะสมมีเทียน 1 คู่ ข้าวตอก รูปเทียน หรือรูปแบบโบราณ คือ การนำเอาผงหอม เช่น ดอกสารภีแห้งมาปั้นด้วยกระดาษสีต่าง ๆ ให้มีขนาดเท่าเทียนเรียกว่า “เทียนรูป” ใส่พานเป็นเครื่องสักการะ

2.2 ต้นดอก เป็นต้นที่ใช้ไม้หรือโลหะมาทำพุ่มเป็นรูปสามเหลี่ยม มีโพลงตรงกลาง สำหรับเอาดอกไม้สดเข้าไปโดยมากจะนำไปประดับครุฑ ในดอกไม้ใหม่ หรือใบขบามาใส่จนเต็มทั้ง 3 ด้าน จะเอาดอกไม้หลายชนิดมารวมกันเป็นต้นดอกก็ได้

2.3 หมากสู่้ม คือการนำต้นพุ่ม นำผลหมากที่ใช้เคี้ยว มาปักใส่ไว้ที่โครงไม้หรือโครงเหล็กที่เตรียมไว้ หมากที่ใช้ทำเรียก “หมากใหม่” คือ หมากที่ผ่าเป็นซีก ๆ แล้วเสียบร้อยด้วยปอ หรือด้ายผูกไว้เป็นพวง ตากแห้งเก็บไว้กินตลอดปี เรียกว่า “หมากใหม่” ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้กันในล้านนามาช้านานแล้ว เมื่อทำโครงไม้ หรือโครงทองเหลือง แล้วนำหมากใหม่มาคลุมโครงนั้นเรียก “หมากสู่้ม”

หมากเบ็ง คือ หมากที่ใช้ไม้หรือทองเหลือง ทำเป็นโครงร่างของพุ่มสูงประมาณ 1 สอก แล้วใช้หมากดิบหรือหมากสุก จำนวน 24 ลูก มาผูกติดไว้กับโครงโดยผูกตรึงโยงกันทางด้านนาฬิกาเรียกว่า “เบ็ง” คือ ตรึงหมากไว้กับโครงพุ่ม จึงเรียกว่า “หมากเบ็ง” หมากเบ็งจำนวน 24 ลูก นี่เป็นเครื่องหมายแห่งปัจฉิม 24 ที่ปรากฏในอิทธิธรรม 7 คัมภีร์ เรียกว่า มหาปัญฐาน คือ เหตุปัจฉิม มีเหตุเป็นปัจฉิม อารัมมปัจฉิมอารมณ์เป็นปัจฉิม เป็นต้น ที่ท่านนำเอาสิ่งเหล่านี้เข้ามาไว้ในเครื่องสักการะ เพื่อแสดงถึง ความเจริญที่ปรากฏในรูปสภาวะธรรม

2.4 ต้นเทียน คือการนำเอาความมัดเป็นต้นมีสามขา แล้วนำเทียนขี้ผึ้งมาผูกเป็นคู่ ๆ แขนงไว้บนปลายไม้ปักต้นการรวมแล้วให้ได้ จำนวน 108 เล่ม

ต้นผึ้ง คือการนำเอาความมัดเป็นต้น มีสามขาเช่นเดียวกับต้นเทียน แล้วเอาขี้ผึ้งมาทำเป็นดอกเสียบปลายไม้ปักไว้โดยรอบต้นคา ดอกผึ้งรวมกันแล้วมีจำนวน 108 ดอก

2.5 สวยมหากพลู คือ การนำเอาหมากพลู ยาสูบ หนึ่งก้อ (เปลือกไม้) มารวมกันห่อด้วยใบตอง (ใบพลวง) เป็นรูปกรวยแหลมสำหรับตั้งไว้ในถาด หรือสรง (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่, ม.ป.ป อ้างถึงในล้านนาเวทย์, 2554)

สาระการเรียนรู้

3. อาหารเมืองเหนือ โดยการถ่ายทอดความรู้จากผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

หน่วยการเรียนรู้

3.1 แกงกระด้าง แกงกระด้าง บ้างเรียกว่า แกงหมูกระด้าง แกงหมูหนาว นิยมใช้ขาหมูทำเพราะเป็นส่วนที่มีเอ็นมาก เป็นส่วนที่ทำให้แกงข้น เกาะตัว หรือกระด้างง่าย แต่ปัจจุบันมีการเติมผงวุ้นเอ็น เพื่อช่วยให้แกงกระด้างได้ดีและเร็วขึ้น แกงกระด้างมี 2 สูตร คือแบบเชียงใหม่และแบบเชียงราย สำหรับแกงกระด้างแบบเชียงรายจะใส่เครื่องแกงลงไปขณะต้มขาหมูและจะมีสีส้มจากพริกแห้ง (รัตนา พรหมพิชัย, 2542, 475)

3.2 จอผักกาด จอผักกาด เป็นตำรับอาหารที่ใช้ผักกาดวางตั้งที่กำลังออกดอก หรือเรียกว่า ผักกาดจ้อน หรือผักกาดดอก ซึ่งปรุงด้วย เกลือ กะปิ ปลา ร้าหรือกะปิ ปรุงรสด้วยน้ำ มะขามเปียกหรือมะขามสด ใส่กระเทียมด้วยก็ได้ ซึ่งบางแห่งนิยมใส่น้ำอ้อย ลงไปด้วย บางสูตร ใส่ถั่วเน่าเจ็บหรือถั่วเน่าแผ่นย่างไฟ นิยมรับประทานกับพริกแห้งทอด ตัดเป็นท่อน โรยหน้าแกง หรือรับประทานต่างหาก แล้วแต่ชอบ (รัตนา พรหมพิชัย, 2542, 1790 - 1791)

สาระการเรียนรู้

4. การพ้อนดาบ พ้อนเจิง (เจิง) โดยการถ่ายทอดความรู้จากผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

หน่วยการเรียนรู้

4.1 การพ้อนดาบ

พ้อนดาบ เป็นศิลปการแสดงที่นิยมกันมากและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในเขตล้านนา โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรมประเพณีในเขตภาคเหนือตอนบน มักจะจัดให้มีการแสดงพ้อนดาบควบคู่ไปกับการพ้อนที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เช่น พ้อนเล็บ พ้อนน้อยไซยา ฯลฯ ในเทศกาลที่สำคัญ ๆ ของจังหวัด ซึ่งบางครั้งก็ถึงกับมีการประกวดแข่งขันการพ้อนดาบเลยทีเดียว นอกจากนั้นบางครั้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เช่น โรงแรมต่าง ๆ ก็มักจะจัดการแสดงพ้อนดาบไว้รวมกับการแสดงอื่น ๆ ในงานต้อนรับแขกเมืองหรือนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนในงานขึ้นโตกต่าง ๆ อยู่เสมอ (ชาญณรงค์, 2557)

4.2 พ้อนเจิง (เจิง)

พ้อนเจิงเป็นการพ้อนแบบมือเปล่าที่มีลักษณะอันเนื่องด้วยการต่อสู้ มีทั้งการต่อสู้เพื่อการป้องกันตัวและการต่อสู้ที่ต้องการผลแพ้ชนะกัน คำว่า “เจิง” หมายถึง “เชิง” พ้อนเจิง ก็คือการพ้อนที่มีลวดลายหรือชั้นเชิง ในการต่อสู้นั่นเอง แต่เดิมคงจะเป็นการต่อสู้ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันจริง ๆ หรือใช้ต่อสู้ในการรบหรือการทำสงครามกัน ซึ่งต้องอาศัยชั้นเชิงความสามารถมาก เพราะเป็น การต่อสู้แบบประชิดตัวด้วยมือเปล่าและด้วยอาวุธ ต่อมาความจำเป็นในการต่อสู้เช่น นั้นหมดไป จึงนำเจิงนั้นมาใช้เพื่อแสดงความสวยงามในการพ้อนเป็นสำคัญ และใช้ในโอกาสต่าง ๆ (ขงยุทธ ชีรศิลป์, 2541)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตของตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เป็นวิถีชีวิตในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่และเด็กสามารถถ่ายทอดความรู้ตามวัยของตนเองที่ได้รับ ไปสู่ผู้อื่นรอบข้างได้ สาระ

การเรียนรู้ในงานวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 สาระ ได้แก่ 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การพ่อนดาบ พ่อนิง (เชิง)

บริบทและการจัดการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553) ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3 - 5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด / มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ ในอนาคต การพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้ง และดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและได้มาตรฐาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหาหลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับนวัตกรรม

ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ตั้งอยู่ เลขที่ 2/8 ถนนเชียงใหม่ - ลำพูน ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000 โทรศัพท์ 053 - 240847 สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมอนุบาล ถึงอนุบาล 3

ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

หัวหน้าสถานศึกษา

นายสุพล ทาคำ ตำแหน่งนักบริหารการศึกษา 7 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาสุศึกษา และปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาบริหารการศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการสอนมีครูผู้ดูแลเด็กดังนี้

1. นางสาวจันทร์จิรา กล้าหาญ	ครูผู้ดูแลเด็ก (รักษาการหัวหน้าศูนย์)
	ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
2. นางวิภาวดี เชื้อกฐิน	ครูผู้ดูแลเด็ก
	ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
3. นางศศิประภา จันทรพรหม	ครูผู้ดูแลเด็ก
	ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
4. นางจุฑามาส พันสวรรค	ครูผู้ดูแลเด็ก
	ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
5. นางสาววันทนี ใจเฉาะ	ครูผู้ดูแลเด็ก
	ปริญญาตรี (ศษ.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
	ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีและ
	นวัตกรรมการศึกษา

6. นางบุญรักษา แสงรัตน์

ครูผู้ดูแลเด็ก

ปริญญาตรี (ศษ.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ปริญญาตรี (ศษ.บ.) สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

7. นางสาวเกวลี อิ่มใจ

ครูผู้ดูแลเด็ก

ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

8. นางสาวรุ่งนก กำเนิดศิริ

ครูผู้ดูแลเด็ก

ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพตามหลักวิชาการในฐานะที่เป็นสถานประกอบการพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย แต่การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่จะแตกต่างจากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ โรงเรียนจะมีผู้อำนวยการสถานศึกษา แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่จะมีนักบริหารการศึกษาจากสำนักการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นหัวหน้าสถานศึกษา

ประวัติศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

แต่เดิมเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยนายวรกร ดันตรานนท์ นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ มีนโยบายที่จะจัดบริการด้านการศึกษาแก่ชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาล โดยการจัดโครงการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ 11 โรงเรียน และขยายการให้บริการการศึกษาแก่ชุมชนอื่นที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนสังกัดเทศบาล จึงจัดโครงการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนขึ้น 1 แห่ง บริเวณอาคารโรงเรียนอนุบาลจุดที่ 1 ของการเคหะชุมชนหนองหอย และได้จัดทำหนังสือถึงผู้ว่าการเคหะแห่งชาติ ที่ ชม.52005/4392 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 เพื่อขออนุญาตใช้อาคารโรงเรียนอนุบาลจุดที่ 1 การเคหะแห่งชาติ ได้อนุญาตให้เทศบาลนครเชียงใหม่ ดำเนินการเปิดศูนย์อบรมเด็กก่อนวัยเรียนได้ ตามหนังสือที่ มท.5612/3334 ลงวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2531 และได้ทำสัญญาเช่าที่ดินพร้อมอาคารโรงเรียนอนุบาลในเคหะชุมชนหนองหอย เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2533 ระหว่างการเคหะแห่งชาติ โดยมีนายพรศักดิ์ พิษณุเลิศชาญ หัวหน้าสำนักงานเคหะชุมชนเชียงใหม่ ผู้รับมอบอำนาจกับสำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยนายวรกร ดันตรานนท์ ร่วมทำสัญญาดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลาการเช่า 11 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ในอัตราค่าเช่าเดือนละ 500 บาท และตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ในอัตราค่าเช่าเดือนละ 1,500 บาท และได้กำหนดชื่อสถานศึกษาแห่งนี้ว่า “ศูนย์เด็กเล็กหนองหอย”

เทศบาลนครเชียงใหม่ มอบหมายให้นายสมเกียรติ สุขวัฒนพันธ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองการศึกษา ฝ่ายพัฒนาการศึกษาดำเนินการตามโครงการดังกล่าว โดยแต่งตั้งคณะกรรมการและ คณะอนุกรรมการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กหนองหอย ตลอดจนมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติและ รับผิดชอบ

ศูนย์เด็กเล็กหนองหอย ได้เปิดทำการสอน เมื่อวันอังคารที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 มีจำนวนครูปฏิบัติงานของงานกิจกรรมเด็กเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน ฝ่ายพัฒนา การศึกษา กองการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ รับผิดชอบดำเนินการสอน จำนวน 4 คน ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน และผู้ช่วย จำนวน 3 คน ในการเปิดเรียนวันแรก มีนักเรียน เพียง 3 คน และต่อมาก็มีนักเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยการจัดการเรียนการสอนนั้น งานกิจกรรม เด็กเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำเอกสาร ได้แก่ คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการ จัดเกณฑ์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน แนวการจัดกิจกรรมสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เล่มที่ 1 - 2 เป็น คู่มือสำหรับผู้สอนตามโครงการอบรมและเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของเทศบาลนครเชียงใหม่ ตั้งแต่ นั้นมาศูนย์เด็กเล็กหนองหอยได้เปิดดำเนินการมาโดยตลอดโดยการควบคุมดูแลรับผิดชอบของ กองการศึกษา และใช้งบประมาณประจำปีของงานกิจกรรมเด็กเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน ฝ่ายพัฒนาการศึกษา กองการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่ ดำเนินการมาโดยตลอด

ในปัจจุบัน ภายใต้การบริหารงานของนายทัศนัย บูรณุปกรณ์ นายกเทศมนตรีนคร เชียงใหม่ มุ่งมั่นที่จะจัดการศึกษาเตรียมความพร้อมทางการศึกษาให้แก่บุตรหลานในชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยได้ทำการสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ขึ้น โดยได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2553 และทำพิธีการเปิดอาคารเรียนหลังใหม่ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2555 โดยตั้งอยู่บนพื้นที่ของ เทศบาลนครเชียงใหม่ เลขที่ 2 / 8 ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การจัดการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

วิสัยทัศน์

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการเตรียมความพร้อม ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม”

พันธกิจ

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพ
2. ปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับเด็ก
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีภาวะโภชนาการที่สมวัย
4. การบริหารจัดการที่ครู ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชน

มาตรฐานการศึกษา / เป้าหมาย

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน

สัมพันธ์กัน

3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
6. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
9. มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
10. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
11. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
12. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว รักการออกกำลังกาย

แนวคิดหลักที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มุ่งสู่มาตรฐาน

การศึกษาที่กำหนดไว้ / ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพเด็กปฐมวัย
 - 1.1 แนวทางส่งเสริมสนับสนุนการเตรียมความพร้อมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และลักษณะที่พึงประสงค์

1.2 แนวทางส่งเสริมการมีสุขภาพอนามัยที่ดีและห่างไกลยาเสพติด

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากร

2.1 แนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการของผู้บริหาร

2.2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และสร้างเสริมประสิทธิภาพการบริหาร

จัดการ

3.1 แนวทางการพัฒนาและสร้างแหล่งการเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลความสะอาดปลอดภัย

4. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

4.1 แนวทางการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และการจัดการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยในปัจจุบันมีแนวทางการบริหารที่หลากหลายตามแนวคิดและทฤษฎีที่สถานศึกษานั้น ๆ ยึดถือเป็นกรอบปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาตนเอง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนปฐมวัยให้สมบูรณ์พร้อมตามวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จากการศึกษาพบว่า มีนักวิชาการได้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

ความหมาย และความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย พบว่า นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, 7) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่แรกเกิดจนเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนเป็นการวางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัยให้กับเด็กทั้งสภาวะปกติและเด็กที่มีความบกพร่อง ทั้งนี้สภาพแวดล้อมทางบ้านจะมีส่วนช่วยและมีอิทธิพลต่อความเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญและเป็นครูคนแรกของลูก

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, 3 - 5) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นพื้นฐานทางพัฒนาการของมนุษย์ โดยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปตลอดชีวิตในด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา แต่ละคนอาจจะมีความแตกต่างกันอันมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ที่ผ่านมา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการเกิดการเรียนรู้ของมนุษย์มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ถ้าหากผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเองก็จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปด้วยดี การละเล่นถือว่าเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และมีผลดีต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ช่วยพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น การละเล่นจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ส่วนวัฒนธรรมและสังคมจะทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ครูผู้สอนจึงต้องทำความเข้าใจและยอมรับในวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมเด็กว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ จึงควรศึกษาวัฒนธรรม

ของเด็กที่ตนรับผิดชอบดูแลเพื่อจะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์อย่างเหมาะสม

สมร ทองดี และสุกัญญา กาญจนกิจ (2548, 6) ให้ความหมายของการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมและพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัย และพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงต่อไป

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, 25) กล่าวว่า การให้การศึกษาแก่เด็กต้องขึ้นอยู่กับธรรมชาติ และเป็นการพัฒนาตนเอง ครูต้องคำนึงถึงธรรมชาติและความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจะต้องให้เด็กได้ลงมือค้นคว้าหาความรู้ด้วยการใช้ประสาทสัมผัส

พัฒนา ชัชพงษ์ (2530, 112 - 113) (อ้างถึงในศิริวรรณ ปักยี, 2537, 13) อธิบายว่าเด็กที่มีอายุ 3 - 6 ปี ถือว่าเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของชีวิต ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเซลล์สมองของมนุษย์ร้อยละ 70 - 80 จะมีการเจริญเติบโตและพัฒนาในวัยนี้ ดังนั้นการที่เด็กปฐมวัยได้รับการศึกษาอย่างถูกต้อง มีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมตั้งแต่เริ่มแรกเกิดจะส่งผลต่อการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

จากที่กล่าวมาสรุปความหมาย และความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยได้ว่า เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอายุ 3 - 6 ปี ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเอง รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น การมีสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง การปรับตัวในสังคมและชุมชนที่อยู่อาศัย รู้จักกาลเทศะ การประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัยของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งแสดงออกให้เห็นโดยการกระทำเพื่อสื่อความหมาย พฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นได้โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่น การเรียนรู้สิ่งใกล้ตัว วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตในอนาคตให้เด็กเป็นบุคลากรที่ดีต่อไปของชาติหากได้รับการอบรม เลี้ยงดูและส่งเสริมอย่างถูกวิธี

แนวคิด หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, 3 - 4) กล่าวถึงแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กพัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิตซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์

และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมทุกด้านตามวัยและวุฒิภาวะเมื่อ กล่าวถึง พัฒนาการเด็กปฐมวัยจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุต่ำกว่า 6 ปี พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถ นำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนา ของเด็กว่าลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นเด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถ ขั้นนั้นก่อนหรือทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการ เรียนรู้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์คำนึงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎี พัฒนาการทาง บุคลิกภาพ ที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนอง ในสิ่งที่ตน พอใจได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิดมีโอกาสช่วยตนเองทำ กิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อบ ๆ ตนเอง ดังนั้น แนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กจึงเสมือนหนึ่งแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้ เลี้ยงดูเด็กได้เข้าใจธรรมชาติหรือ ความสามารถของเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่าง ของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้ตามศักยภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมาย ที่ต้องการ ได้ชัดเจนขึ้นหลักการจัดการศึกษาจึงยึดแนวคิดในการให้ความสำคัญกับความสามารถ ตามวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา (Child Center)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ ต่าง ๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเองรวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นปลอดภัย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริม โอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้เป็น ไปตามศักยภาพที่มีอยู่นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของ พัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น โดยที่คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติ ก่อนที่จะเข้ามาสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ จริง ด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ ระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็กการเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็ก ทุกคนเด็กจะรู้สึกมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ สังเกตสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมีโอกาส ทำการทดลองสร้างสรรค์คิดแก้ปัญหาและค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเอง การเล่น จะมีอิทธิพล และมีผลต่อการเจริญเติบโตช่วยพัฒนาร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา

ขณะเล่น เด็กมีโอกาสดูเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์ดึงเครียด แสดงออกถึงความเป็นตนเองและเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นเสมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์ อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรจึงถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการประสบการณ์ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่า พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตครอบครัวและชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบเพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมเกิดการเรียนรู้และมีความภูมิใจในสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถยอมรับผู้อื่น ที่มาจากพื้นฐานเหมือนกันหรือแตกต่างจากตน ได้อย่างราบรื่นมีความสุข จากแนวคิดและหลักการจัดการหลักสูตรปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และมีพัฒนาการอย่าง ต่อเนื่องกันทุกด้านการเรียนรู้ที่ชี้ให้เห็นว่าเด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยยึดถือว่าเรียนเป็นเล่น เน้นในการส่งเสริมพัฒนาการเป็นรายบุคคล เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา พร้อมกับพิจารณา คุณธรรมจริยธรรมนำความรู้ลงมือปฏิบัติจากประสบการณ์จริง

สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2536, 22 - 23 (อ้างถึงในวสิน पालเดชพงศ์, 2539, 28 - 29) เกี่ยวกับหลักการจัดอนุบาลศึกษาว่าสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรดำเนินการในประเด็นต่อไปนี้

1. พัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. แผนการจัดประสบการณ์ต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลางและสนองความต้องการความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคน
3. การจัดกิจกรรมควรเน้นประสบการณ์ตรงในสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด โดยจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น การทดลอง การพาไปทัศนศึกษา การประกอบอาหาร การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง เป็นต้น
4. การจัดกิจกรรมที่มีลักษณะสมดุลกัน เช่น กิจกรรมในห้องเรียนกับนอกห้องเรียน กิจกรรมสงบกับกิจกรรมเคลื่อนไหว กิจกรรมที่เด็กริเริ่มกับกิจกรรมที่ผู้ใหญ่ริเริ่ม และลักษณะ

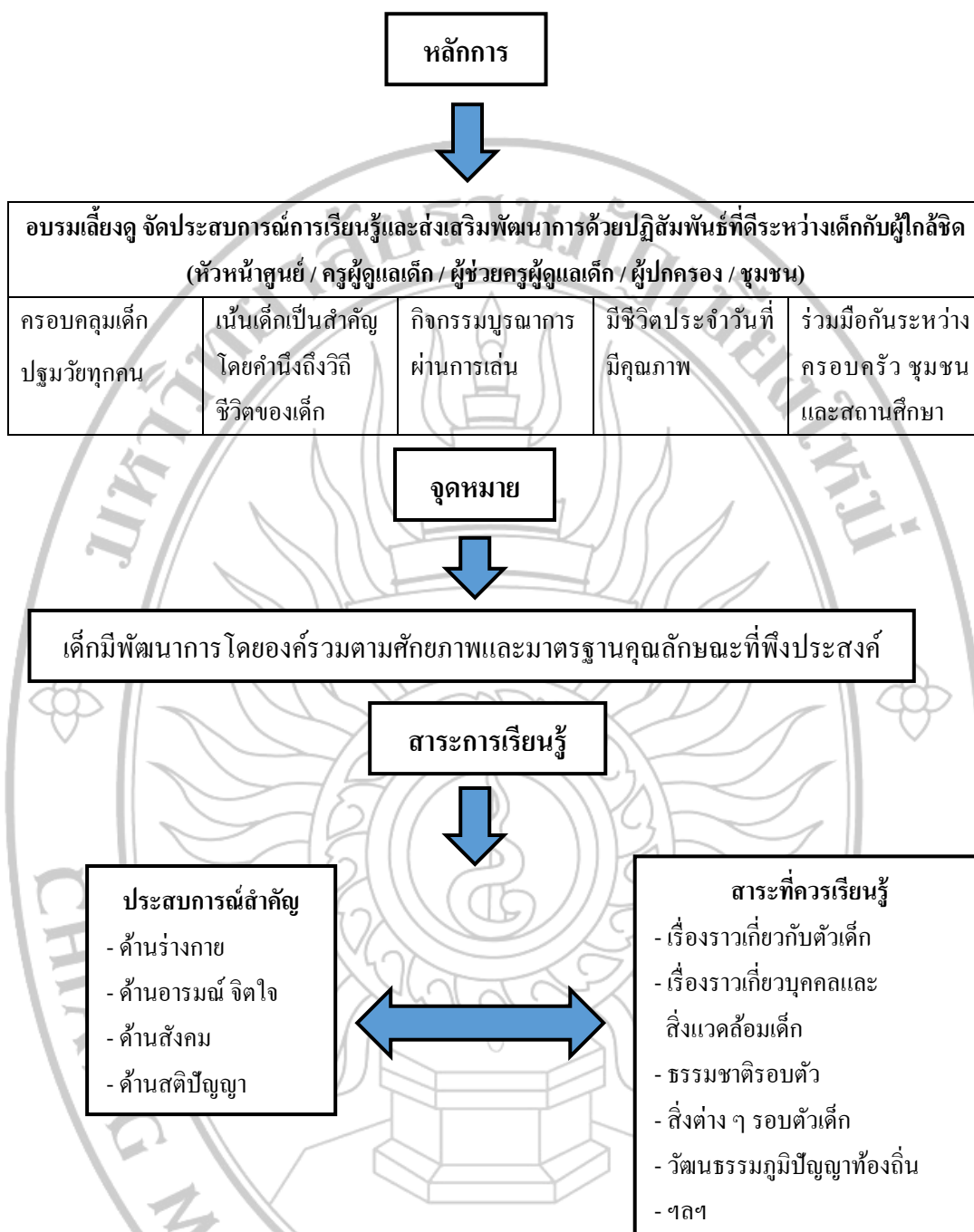
การจัดกิจกรรมควรแบ่งเวลาในการจัด เช่น ถ้าจัดกิจกรรมรายบุคคลใช้เวลาร้อยละ 75 ถ้าจัดกลุ่มเล็กใช้เวลาร้อยละ 15 และกลุ่มใหญ่ใช้เวลาร้อยละ 10

5. การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ต้องไม่เป็นการเลียนแบบจากโรงเรียนประถมศึกษา แต่ควรจัดสถานที่ทำกิจกรรม เช่น มุมบ้าน มุมทราย มุมบล็อก มุมน้ำ มุมหนังสือมุมธรรมชาติศึกษา มุมวิทยาศาสตร์ มุมหุ่น มุมหมอ มุมศิลปะ มุมเกมการศึกษา และสถานที่แสดงผลงานของเด็ก

จากที่กล่าวมาสรุปแนวคิด หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ว่า พัฒนาการของเด็กปฐมวัยนั้นจะเจริญเติบโตเป็นไปตามวัย และสมบูรณ์พร้อมทุกด้านตามวัยหากเด็กได้รับการพัฒนาที่ดีในแต่ละช่วงอายุ ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยพ่อแม่ ผู้ดูแลเด็กต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย และเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้าน โรงเรียน ในการช่วยพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง เพราะทักษะที่เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ในวัยเด็กนั้นจะส่งผลถึงสติปัญญา รวมไปถึงพฤติกรรมของเด็กในอนาคต หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัว ครูผู้ดูแลเด็ก และชุมชน เด็กจะมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องทุกด้าน พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ควบคู่กับคุณธรรมและจริยธรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งเป็นรากฐานที่ดีให้แก่ชีวิต

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2551, 29) กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.1 การจัดการศึกษาปฐมวัย

ที่มา : มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2551, 28) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นต้องบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยยึดหลักสูตรการศึกษา

ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่นและงานวิจัยมาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน

จากที่กล่าวมาสรุปแนวคิด หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ว่า ควรมุ่งเน้นและจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้สมวัย ไม่มุ่งเน้นทางด้านวิชาการ เพราะเมื่อเด็กมีความพร้อมพื้นฐานตามวัยทั้ง 4 ด้านอย่างสมบูรณ์เต็มที่แล้ว เมื่อถึงระดับอายุนั้น ๆ เด็กจะเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ตามธรรมชาติของวัยและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องบังคับ

ขอบข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัย

สมร ทองดีและสุกัญญา กาญจนกิจ (2548, 15 - 16) กล่าวถึง การจัดการศึกษาปฐมวัย มีขอบข่ายการจัดการในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. จัดให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการทางร่างกายและทางสมอง ผู้อยู่ในชุมชนห่างไกล และชุมชนแออัด โดยการร่วมมือกันทั้งฝ่ายรัฐและเอกชนเพื่อให้บริการแก่เด็กปฐมวัยทุกคน
2. จัดให้สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของเด็กปฐมวัย ซึ่งกล่าวโดยสรุปจากเกณฑ์ ความต้องการที่สำคัญของเด็ก 7 ด้าน (ทิสนา เขมมณี และคนอื่น ๆ , 2535, 99 - 100) ดังนี้
 - 2.1 ความต้องการทางด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ได้แก่ ความต้องการด้านอาหาร การติดตามเฝ้าระวังด้านการเจริญเติบโตและการพัฒนาการ การได้รับภูมิคุ้มกันโรค การได้รับการรักษาพยาบาลการให้บริการดูแลเด็ก รวมทั้งที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม
 - 2.2 ความต้องการด้านความแข็งแรงของร่างกาย รวมทั้งการพักผ่อนและนันทนาการ
 - 2.3 ความต้องการเกี่ยวกับพัฒนาด้านสติปัญญา จิตใจอารมณ์ สังคมให้สอดคล้องกับศักยภาพของเด็ก
 - 2.4 ความต้องการด้านการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้มีความรู้ ความคิด ความริเริ่มและสามารถสร้างแบบแผนชีวิตที่ดีงามได้
 - 2.5 ความต้องการด้านวัฒนธรรม เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งศีลธรรมและศาสนา
 - 2.6 ความต้องการในการเตรียมเข้าสู่อาชีพ รวมทั้งบริการฝึกอบรมจากรัฐและผู้มีประสบการณ์

2.7 ความต้องการด้านสิทธิขั้นพื้นฐาน ในเรื่องการเมืองการปกครองและการตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมาย

3. จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการปฐมวัยศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนี้ แผนการศึกษาชาติได้ระบุไว้ว่า “การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงเด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านดีพอที่จะเข้ารับการศึกษาคือต่อไป” ดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอนุบาลศึกษา พ.ศ. 2522 ไว้ดังนี้

3.1 เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการกิน การออกกำลังกาย การพักผ่อนอย่างถูกต้อง ตลอดจนรู้จักระวังรักษาตัวให้พ้นจากโรคภัยและอุบัติเหตุ

3.2 เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีงานรู้จักควบคุมอารมณ์ของตน และรู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

3.3 เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกตและมีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแสดงออก ชื่นชมต่อความไพเราะและสิ่งสวยงามต่าง ๆ

3.4 เพื่อฝึกให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมและเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างถูกต้อง

3.5 เพื่อให้รู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง

4. จัดให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของการจัดปฐมวัยศึกษาอันได้แก่ การจัดทำแผน การจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรการจัดกิจกรรมและวิธีการสอน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่ สื่อ เครื่องเล่น อุปกรณ์ รวมทั้งดำเนินการจัดและประเมินผลเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5. จัดโดยการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรและสถาบันทางสังคมในชุมชน เนื่องจากเด็ก ปฐมวัยยังต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด

จากที่กล่าวมาสรุปขอบข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ว่าต้องจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน ทั้งเด็กปกติรวมไปถึงเด็กพิการ โดยการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก เน้นเรียนรู้ผ่านการเล่น ให้เด็กเกิดทักษะการใช้ชีวิตประจำวันในสังคมและบริบทที่ตนเองอาศัยอยู่ อีกทั้งมีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย พัฒนาร่างกาย จิตใจและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมให้สมบูรณ์พร้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก

หลักการและทฤษฎีการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ในสถานศึกษาปฐมวัย

ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา เพื่อให้การจัดการบริหารสถานศึกษามีความเหมาะสม

คำว่า “การบริหาร” (Administration) ใช้ในความหมายกว้าง ๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้แต่ส่วนมากหมายถึง การจัดการทางธุรกิจมากกว่าโดยมีหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ภาวิดา ธาราศรีสุทธี (2542, 6) ให้ความหมายในส่วนคำว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกัน กับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สวอน (เฮอร์เบิร์ต เอ. ไชมอน) Herbert A. Simon (1976) ให้ความหมายของการบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหาร ไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะ ทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว (Simon)

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ (Sergiovanni)

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุ เป้าหมายร่วมกัน (Barnard)

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542, 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลาย ๆ อย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารเป็นแนวทางการวางแผนที่ลงไปสู่การปฏิบัติอย่าง มีเป้าหมาย เพื่อให้ผลการดำเนินงานมีคุณภาพจึงต้องนำทฤษฎีการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาช่วยในการพัฒนางาน หรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลังจากที่เราวางแผนงาน (Plan) แล้วไปสู่การปฏิบัติ (Do) ยังมีขั้นตอนที่สำคัญคือขั้นการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน (Check) ที่จะป็นข้อมูลเชื่อมโยงไปสู่ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) นั่นเอง

หลักการและทฤษฎีการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิง ปัจจุบันเป็นกระบวนการที่ถูกรับและยึดถือปฏิบัติในการบริหารงาน เนื่องจากเป็นเครื่องมือการบริหารงานที่ครอบคลุม และให้ผลลัพธ์ในงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของเดมมิงและนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ดังนี้

เดมมิง (Deming in Mycoted, 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำให้ผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

สมศักดิ์ สันธุระเวช (2542, 188 - 190) กล่าวว่า แนวคิดของวงจรมี ดร.วอลเตอร์ เอ ชิวฮาร์ต (Walter A. Shewart) เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (Dr. W. Edwards Deming) เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่เผยแพร่หลายในชื่อวัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพหรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan - P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do - D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check - C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT - A)

การบริหารงานตามวงจรคุณภาพของเดมมิง PDCA มีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ จุดเริ่มต้นที่ต้องระดมความคิดเห็นว่า ใช้ข้อมูลอะไรบ้างในการวางแผน ข้อมูลน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงพอหรือไม่ ผู้เข้าร่วมวางแผน คือใครบ้าง เมื่อไรจะวางแผนเสร็จรายละเอียดของแผนมีอะไรบ้าง ใครตรวจสอบแผนพิจารณา หรือยังหาจุดที่ต้องพัฒนาจุดแข็งและมีมาตรการรองรับหรือไม่ แจกแผนไปให้ใครบ้าง ต้องทำประชาพิจารณ์หรือไม่ จะทำอะไรถ้าแผนไม่เป็นที่ยอมรับ จะทำอะไรเป็นดัชนีที่จะบอกหรือเตือนว่า การบริหารของเราดีหรือไม่ดี อะไรเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าดีหรือไม่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2543,3) เสนอรายละเอียดของขั้นตอนทั้ง 6 สรุปได้ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการวางแผน (Pre-planning) เป็นการเตรียมการในเรื่องการจัดหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่วางแผนจัดโครงสร้างระบบและกลไกต่าง ๆ สร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ขั้นวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนดำเนินการวางแผนซึ่งแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย ๆ อีก 3 ขั้นตอนคือ

1.2.1 ขั้นวินิจฉัยสภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงาน

1.2.2 กำหนดวัตถุประสงค์นโยบายเป้าหมายและค่าใช้จ่าย

1.2.3 การทดสอบความเป็นไปได้

1.3 ขั้นการจัดทำแผน (Plan Formulation) ในขั้นนี้เป็นการกำหนดรูปแบบในการเขียนแผนซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ ของแผนอย่างครบถ้วน

1.4 ขั้นการจัดทำรายละเอียดของแผน (Plan Elaboration) ในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมการดำเนินงานทั้งหมดประกอบด้วยแผนงาน โครงการต่าง ๆ

1.5 ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ (Plan Implementation) เป็นขั้นประสานประสานระหว่าง การวางแผนกับการบริหาร

1.6 ขั้นการประเมินผลการปรับแผนและการจัดทำแผนใหม่ (Evaluation Revision and Re-Planning) ในขั้นนี้จะเป็นการติดตามควบคุมกำกับเพื่อตรวจสอบแผนเพื่อหาข้อมูลในการปรับแผนใหม่และจัดทำแผนใหม่ซึ่งเป็นการเริ่มต้นวงจรของแผนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2543, 29-31)

2. การลงมือปฏิบัติ (Do) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องจัดหาทวิหรือวิธีการเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้โดยยึดหลักประหยัดในการใช้ทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้เป็นการศึกษาและฝึกอบรมให้เข้าใจในวิธีการทำงานในแต่ละครั้ง เก็บข้อมูลถึงคุณลักษณะทางด้านคุณภาพตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ และลงมือปฏิบัติ (บรรจง จันทมาส, 2540, 7) ในการลงมือปฏิบัติให้ทำตามแผนแผนที่ได้เขียน

รายละเอียดถึงขั้น What if หรือตามแผนที่ได้วางไว้ (สำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5, 2543, 89) เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้วบุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำ มีแผนรองรับแผน A แผน B มารองรับ เช่น ถ้าทำไปแล้วพบแบบนั้นก็ให้ทำแบบนี้ สอนไม่ทันก็ให้ทำแบบนี้ เด็กดีก็ให้ทำแบบนี้ ฯลฯ (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2542, 27) การลงมือปฏิบัติเป็นการลงมือทำไว้โดยในระหว่างการทำงานผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี, 2543, 28)

กรมวิชาการ (2541, 15) เน้นขั้นปฏิบัติการ (Do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ

1. การวางกำหนดการ

- 1.1 การแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องกระทำ
- 1.2 กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
- 1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2. การจัดการแบบแมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดการแบบนี้สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำนั้น ๆ ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลยพินิจอันเหมาะสมในการปฏิบัติงานด้วยความยืดหยุ่นภายใต้ขีดจำกัดของแนวทางที่กำหนดไว้

3.2 สอนให้ผู้ร่วมงานฝึกกระบวนการทางความคิดโดยการฝึกฝนด้วยการทำงาน

(On the Job Training)

- 3.2.1 อธิบาย/แสดงให้เห็นว่าทำอะไร
- 3.2.2 ให้ผู้เข้าฝึกอบรมได้ลองปฏิบัติจริง
- 3.2.3 ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนขณะกำลังฝึกสอน
- 3.2.4 ขอมรับฟังคำวิจารณ์ของผู้อื่นเพื่อนำมาให้ผู้ร่วมงานได้ปรับปรุงงาน
- 3.2.5 ใช้เอกสารการวางแผนเป็นอุปกรณ์ในการสอนให้มีรางวัลแก่ทุกคนที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุง
- 3.2.6 พัฒนาให้เป็นคนมีความสามารถหลาย ๆ ด้าน
- 3.2.7 พัฒนาจิตใจ รักการร่วมมือกัน

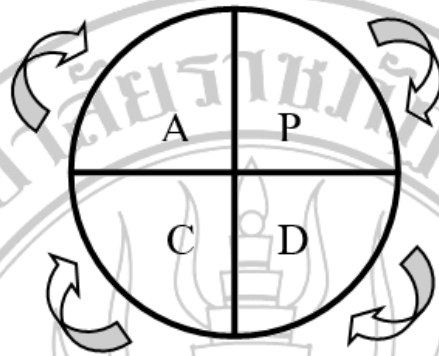
4. การตรวจสอบประเมินผล (Check) ในการจัดการศึกษาทุกระดับจำเป็นต้องมีการวางแผนนำแผนไปปฏิบัติและประเมินผลจะได้ทราบว่าผลการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร เป็นที่

พอใจแก่ผู้เกี่ยวข้องหรือไม่เพียงใด ในขั้นของการนำแผนไปปฏิบัติจะต้องเขียนเป็นแผนงานและโครงการโครงการที่กำหนดไว้เมื่อนำไปปฏิบัติจะบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการประเมินผลงาน โครงการจึงจะมีโอกาสทราบได้ การประเมินผลงานโครงการเป็นวิธีการตรวจสอบว่ากิจกรรมที่ดำเนินไปตามโครงการเหล่านั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการหรือไม่ ส่วนใหญ่แล้วจะเน้นที่ กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ควบคู่กันตามโครงการเมื่อได้ดำเนินการไปแล้ว ในช่วงเวลาหนึ่งหรือเมื่อสิ้นสุดโครงการผลออกมาเป็นอย่างไร (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2539, 25) เสนอขั้นตอนที่สำคัญในการจัดทำระบบติดตามผลการปฏิบัติงานภายในส่วนราชการหรือในโครงการมีดังต่อไปนี้

- 4.1 กำหนดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ
- 4.2 กำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของงาน จำแนกลักษณะสำคัญของตัวชี้วัดผลสำเร็จของงาน
- 4.3 เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.3.1 จัดทำบัญชีรายการแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ซึ่งอาจมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง
 - 4.3.2 พัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ตามความจำเป็น
 - 4.3.3 ทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือและกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.3.4 เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ
- 4.4 กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.5 รายงานผลสัมฤทธิ์
- 4.6 ใช้ประโยชน์ข้อมูลการวัดผลการปฏิบัติงาน
5. การลงมือแก้ไขป้องกันหรือการสร้างมาตรฐานการทำงาน (Action) เมื่อบุคลากรแต่ละคน แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ส่งผลให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบซึ่งจะต้อง รวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แปลผลในภาพรวมทั้งหมดแล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรและใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้

บรรจง จันทมาศ (2540, 7) ให้ความเห็นว่าในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Act) เมื่อตรวจสอบสิ่งที่ได้ทำตามแผน พบว่า มีส่วนบกพร่องเพราะแผนไม่ดีหรือทำไม่ได้ตามแผน ต้องแก้ไขส่วนที่บกพร่องโดย 1. แก้ไขที่ต้นเหตุ 2. ค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดความบกพร่องขึ้นอีก 3. หาทางพัฒนาระบบหรือปรับปรุงการทำงานนั้น ๆ โดยตรง

ปริิทธิรศน์ พันฐบรรรยง์ (2545, 53 - 54) กล่าวว่ วจจรคณภพ (PDCA : Plan Do Check Act) คื องค์ประคอบหลักของวจจรการจ้การจ้การ ดังแผนภพดั่งนี้

หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง

แผนภูมิที่ 2.2 วงจรการจัดการ

ที่มา : ปริิทธิรศน์ พันฐบรรรยง์, 2545, 53

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการจัดการนั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไข้ปัญหาได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหา ระหว่างระดับความแตกต่างจุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาได้แล้ว จัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ do ต่อไป

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เพราะแผนคือสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ ต้องแน่ใจว่าแผนที่จะลงมือปฏิบัติ นั้นเป็นแผนที่ใหม่ล่าสุดจริง ๆ

C (Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A (Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1. ในกรณีทีผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไข แล้วดูว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหายู่นั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันทีให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไข้ปัญหารอบต่อไป

2. ในกรณีทีผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหมายโดยปัจจัยภายนอกอื่น ๆ หรือไม่

3. ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนว่าได้มีการปฏิบัติตามแผน มาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงาน มาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

โทชาวะ (2544, 117-122) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ คือ กระบวนการทำงานที่เปรียบกับ วงล้อที่เต็มไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไข เมื่อวงล้อหมุนไป 1 รอบ จะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินงานนั้นเกิดการสะดุด แสดงว่ามีบางขั้นตอนหายไป เช่น ส่วนของการวางแผน หายไป เรียกว่า ประเภทไม่มีแผนการ ถ้าในส่วนของการตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขหายไป จะเรียกว่า พวกทำแล้วทิ้ง ซึ่งในกระบวนการทำงานของวงจรคุณภาพนั้นประกอบด้วย

1. การวางแผน (Plan) คือ การตั้งเป้าหมาย วางวัตถุประสงค์ เพราะการควบคุมดูแล คือ กระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้น หากไม่มีวัตถุประสงค์เสียแล้วไม่ว่า จะป่าวร้องว่าต้องควบคุมวงจรคุณภาพ ก็ไม่รู้จะทำไปเพื่ออะไรหรือจะเริ่มอย่างไร

เมื่อตั้งเป้าหมายเสร็จแล้ว ก็ต้องมากำหนดแผนการว่าอะไรจะต้องทำเมื่อไร เป็นตาราง เทียบระหว่างงานกับเวลาที่หลายคนนึกภาพกันออก แต่จริง ๆ แล้วการวางแผนไม่ใช่จบแค่นั้น การวางแผนต้องครอบคลุมว่า ใครจะทำ ทำอะไร ต้องให้เสร็จเมื่อไร จะทำอย่างไร อะไรต่าง ๆ ที่ครอบคลุม ถึงการแบ่งหน้าที่ วิธีการและอื่น ๆ ให้ครบถ้วนด้วย

2. ลงมือทำ (Do) ก่อนจะลงมือทำได้นั้น แท้จริงแล้วต้องเตรียมวัตถุดิบ เตรียมขั้นตอน ต่าง ๆ เสียก่อน หากจะลงมือทำเรื่องใหม่ ๆ ก็ต้องเตรียมไปปรับการฝึกหรืออบรมเสียก่อน ขั้นตอน การเตรียมเหล่านี้รวมอยู่ในการลงทำนี้ด้วย ซึ่งต้องมีการเตรียมเสียก่อนให้พร้อมจึงจะ สามารถลงทำตามแผนได้

3. ตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบ คือ การพิจารณาว่า ผลจากการลงทำนั้น ก่อให้เกิดสิ่งทีวางแผนว่าจะได้รับหรือไม่ ดังนั้น หากการวางแผนไม่มีการกำหนดว่าจะต้องได้อะไร เมื่อไร ตัวเลขของอะไรที่ควรจะมีคเป็นเป้าหมายไว้เสียตั้งแต่ต้นก็จะไม่มีอะไรมาเป็นตัวเทียบได้ว่า ผลจากการลงทำนั้นได้ตามจริง ตามแผนหรือไม่ จะได้ก็เพียงแต่ว่ามันก็เป็นไปตามแผนหรือไม่ ค่อยจะได้ผลสักเท่าไร

4. ปรับใช้ (Act) จากผลของการตรวจสอบ ก็ไม่ควรวางใจในทันทีหากผลที่ได้เป็น ไปตามแผน เพราะอาจบังเอิญครั้งนี้เพียงครั้งเดียว พอทำครั้งต่อ ๆ ไปอาจใช้ไม่ได้ก็ได้ หากไม่มี การนำกระบวนการที่ได้ลงทำไปมากำหนดให้เป็นรูปแบบใหม่ของการทำงานปัจจุบัน หากผลของ การตรวจสอบพบว่า สิ่งทีลงทำไปไม่ก่อให้เกิดผลที่ตั้งไว้ตามแผน ก็ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ ที่คิดไว้แล้วลงทำใหม่

นอกจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการลงทำแล้ว การพิจารณาว่าทำไมกระบวนการเดิมจึงไม่ได้ผลตามแผน การหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อหากระบวนการแก้ปัญหาจนถึงรากก็เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะนำไปถึงการวางแผนใหม่ แล้วลงทำใหม่และตรวจสอบใหม่หรือวงจรคุณภาพรอบใหม่ เพื่อหาเป้าหมายและกระบวนการอันถูกต้องแท้จริง

การบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ในสถานศึกษาปฐมวัย

การบริหารงานของสถานศึกษาปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 (1) ให้ความหมายไว้ว่า “สถานศึกษาปฐมวัย” หรือ “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, 11) ต้องมีกระบวนการบริหารงานที่ให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเป็นอย่างยิ่ง คือ การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรกิจการในการบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนัยร้อย พัน หรือหมื่นรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจรคุณภาพ PDCA (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546, 16) ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลนักการศึกษาต่าง ๆ ในการนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารงานในสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2539, 2 - 4) กล่าวว่า การจัดการศึกษาไม่ว่าในระบบใหญ่ของประเทศหรือในระดับย่อยลงมา คุณภาพการศึกษาจะเกิดหรือมีขึ้นได้ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนด ความต้องการหรือความพึงพอใจ ความประทับใจ ความมั่นใจของผู้รับบริการทางการศึกษา เช่น ในการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครอบคลุมตามความคาดหวังของหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม ซึ่งการดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าว เป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก จึงเรียกได้ว่าเป็นการบริหารระบบคุณภาพ

การบริหารระบบคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอมาโดยอาศัยแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กร โดยทั่วไป เช่น แนวคิดการบริหารคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

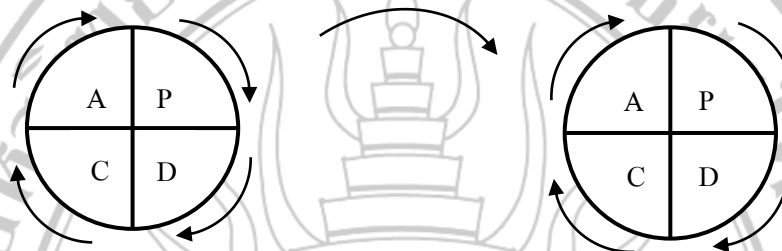
ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A)

ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 นั้น ต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด เป็นเหมือนวงจรที่มีลักษณะ
 ดังแผนภาพดังนี้

แผนภูมิที่ 2.3 การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง

ที่มา : กรมวิชาการ, 2540, 3

P = กำหนดแผน

A = หากบรรลุแผนให้รักษามาตรฐานไว้

D = ทำตามแผนที่กำหนด

P = วางแผนใหม่ ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น

C = ตรวจสอบผลกับแผน

D = ทำตามแผนที่กำหนด

A = หากไม่บรรลุแผนให้หา

C = ตรวจสอบผลกับแผน

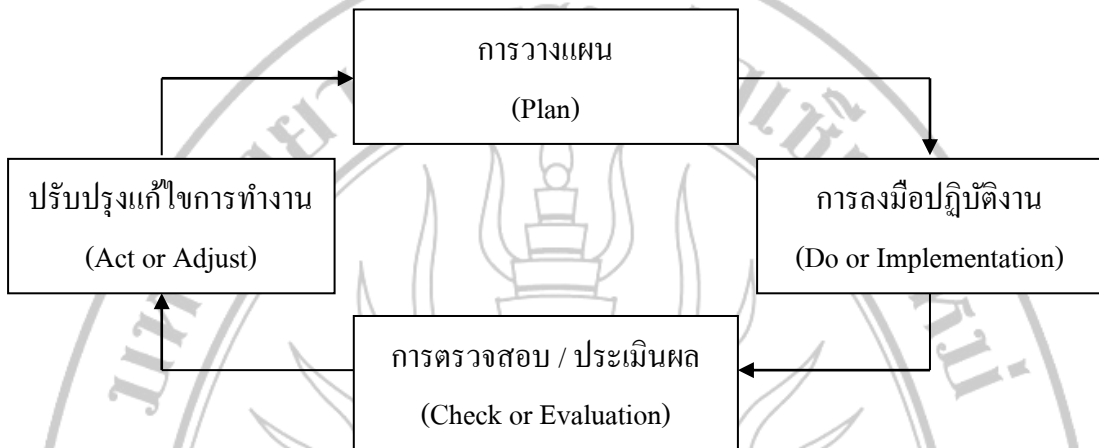
สาเหตุและวางแผนแก้ไขใหม่

A = หากไม่บรรลุแผนให้วางแผนแก้ไขใหม่

การบริหารระบบคุณภาพตามแนวคิดข้างต้น คือการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพมาประสมประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติและความเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544, 7-8) กล่าวว่า การบริหารงานเป็นกระบวนการดำเนินงานให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการประกอบด้วยการทำงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do or Implementation) และการตรวจสอบผลปฏิบัติงาน

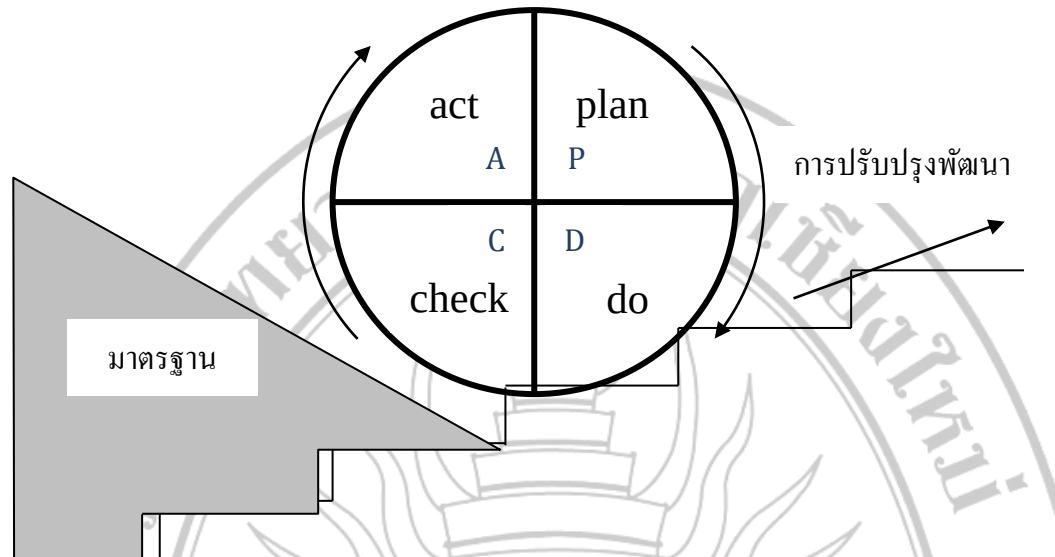
หรือประเมิน (Check or Evaluation) และการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act or Adjust) เรียกว่า วงจรการบริหารงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังแผนภาพดังนี้

แผนภูมิที่ 2.4 การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง
ที่มา : สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์, 2544, 7

จากแผนภาพดังกล่าว แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของวงจรการดำเนินงานว่าเริ่มจากการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำแผนไปปฏิบัติในระหว่างที่ปฏิบัติตามแผนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ประเมินผลอยู่ตลอดเวลาว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง หากพบปัญหาควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานที่เป็นระบบ การประเมินผลภายในจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงาน ซึ่งการประเมินผลการดำเนินงานเข้ามามีส่วนช่วยในการทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย ของการปฏิบัติงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีความจำเป็นในการที่จะต้องมีความรู้และความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติของตนเอง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ (2545, 20 - 21) กล่าวว่า วงจรคุณภาพเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งนิยมนำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่แสดงการทำงานที่สมบูรณ์เป็นระบบ ดังแผนภาพดังนี้

แผนภูมิที่ 2.5 วงจรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : กรมวิชาการ, 2545, 20

การดำเนินการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA : plan do check act) เริ่มจากกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของสถานศึกษา แล้ววางแผน (P) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด จากนั้นจึงดำเนินการตามแผน (D) ในขณะที่ดำเนินการก็ทำการตรวจสอบ (C) ว่าดำเนินการไปแล้วนำไปสู่เป้าหมายหรือไม่เพียงใด แล้วนำผลการตรวจสอบมาใช้แก้ไข ปรับปรุง (A) แล้ววางแผนให้การดำเนินงานในข้อต่อไปดีขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องทำให้เป็นวงจรตลอดเวลา

สรุปได้ว่าวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารงานในสถานศึกษาปฐมวัยนั้น การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำหลักการบริหารงานตามแบบวงจรเดมมิงหรือวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการหาแนวทางบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งขอบข่ายและขั้นตอนการบริหารงาน ตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan - P) ประชุมสร้างความเข้าใจร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อกำหนดแผนงานก่อนที่จะมอบหมายให้แก่บุคคลรับผิดชอบงานไปปฏิบัติ โดยกำหนดปัญหา วิเคราะห์ข้อมูล หาสาเหตุ วางแผนตั้งแต่การตั้งนโยบาย เป้าหมายของการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การวิเคราะห์สภาพปัญหาในปัจจุบัน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้เกิดความพร้อมในการทำงาน การกำหนดระยะเวลาที่ต้องการให้ผลสำเร็จ การกำหนดงบประมาณและทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนในการทำงาน การประสานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ การนำข้อปัญหาและอุปสรรคในการทำงานที่เกิดขึ้นหาวิธีการแก้ไขงานให้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Do - D) การประชุมหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่โดยนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check - C) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ผู้บริหารจากสำนักการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่) นิเทศงานและช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงาน โดยทำการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมของการตรวจสอบมีดังนี้

1. ผลการปฏิบัติงานตามที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่ อย่างไร
2. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ
3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามแผน
4. ควรมีการปรับปรุงงานหรือไม่ อย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT - A) เมื่อผ่านขั้นตอนการตรวจสอบแล้ว สามารถนำผลการตรวจสอบไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นคู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์ได้

เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

นักบริหารการศึกษาให้แนวคิดในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หลักการสนทนากลุ่ม ความหมาย และขั้นตอนการจัดสนทนากลุ่ม ไว้ดังนี้

แนวคิดการจัดสนทนากลุ่ม

แอนนา จุมพลเสถียร (2547, 101) กล่าวว่า การจัดสนทนากลุ่มเป็นวิธีที่ใช้กันแพร่หลายที่สุดของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีต้นกำเนิดจากทางด้านสังคมศาสตร์ตั้งแต่วางปี ค.ศ. 1946 โดยเป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนถกประเด็นปัญหาที่มีการกำหนดเฉพาะหัวข้อที่

ต้องการศึกษา ซึ่งมักจะทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กขนาด 4-6 คน หรืออาจจะเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น 8-10 คนขึ้นไป แต่ปัจจุบันนิยมใช้กันมากในการวิจัยทางการตลาดตลอดจน วิจัยทางด้านโฆษณา (Advertising research) เช่น การทดสอบแนวคิดโฆษณา และการออกแบบโฆษณา

ธนพล คอนชวนชม (2552, 48 - 51) กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ต้องอาศัยความนึกคิด จิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า ประกอบด้วย คำถาม ถามถึงความรู้สึก การตัดสินใจ การให้เหตุผล แรงจูงใจ ความประทับใจ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็น การกำหนดเวลาของการสนทนา สถานที่ และบรรยากาศของการสนทนาที่สร้างขึ้นมาให้เป็นกันเองมากที่สุด การสนทนากลุ่มได้มีการพัฒนาขึ้นครั้งแรกระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยนำมาใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรายการวิทยุกระจายเสียงที่ออกอากาศในช่วงนั้น พอสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็มีการนำมาใช้ในการวิจัยการโฆษณาและการวิจัยตลาดและมีการพัฒนามาใช้ในสาขาวิชาต่าง ๆ มากมายจนถึงปัจจุบันนี้

ความหมายของการสนทนากลุ่ม

ชื่นสุมล บุนนาค (2552 - 2553, 100 - 101) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ รูปแบบและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทหนึ่งของการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ต้องการล่วงรู้ข้อเท็จจริงระหว่างกลุ่มในเรื่องที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ทราบถึง ประสบการณ์ รสนิยม ความเชื่อ ความรู้ และการปฏิบัติสัมพันธ์ในกลุ่มของผู้ร่วมสนทนาโดยใช้วิธีการกระตุ้นให้เกิดทัศนะ และความคิดเห็นที่หลากหลายจากผู้ดำเนินการสนทนา ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ดังนั้น การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จึงต้องใช้ผู้ดำเนินการสนทนาที่มีความชำนาญสูง เพื่อจะทำหน้าที่แนะนำเรื่องที่จะพูดคุยและ คอยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนา ให้ตอบโต้เพื่อแสดงความรู้สึกที่แท้จริง ความต้องการ หรือ ความรู้สึกส่วนลึกที่ซ่อนอยู่ภายในออกมา

ถวิล บุรีกุล และเมธิสา พงษ์ศักดิ์ศรี (2548, 3) การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการที่เป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการสื่อสารสองทาง เป็นการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการฟังกัน เป็นการเสาะแสวงหาข้อมูลจากสมาชิกทุกคนที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการสนทนากลุ่ม

สร ปิ่นอักษรสกุล (2549) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม เป็นการศึกษาเพื่อนร่วมงาน และพนักงานในองค์กร และสามารถทำให้ผู้ที่เข้าร่วมสนทนาเปิดเผยความในใจของตนเองออกมามากที่สุด หากผู้ดำเนินการมีประสบการณ์และมีเทคนิคที่ดี นอกจากนั้นการสนทนากลุ่มยังเป็นวิธีหนึ่งที่ประหยัดเงินและเวลา แต่ต้องมีการวางแผนเตรียมการอย่างเหมาะสม ระหว่างการสนทนา ผู้ดำเนินการจะเป็นผู้คอยจุดประเด็นการสนทนาตามที่ได้เตรียมการไว้แล้ว เพื่อเป็นการกระตุ้นให้

ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นด้วยตลอดเวลา และจะต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองด้วย ก่อนการเริ่มสนทนาทุกครั้ง

กรแก้ว จันทภาษา (2550) กล่าวว่า iva การสนทนากลุ่ม หมายถึง การสัมภาษณ์ในรูปแบบหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา เป็นผู้คอยจุดประเด็นการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

จากความหมายสรุปได้ว่า การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูล ในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นและมีผู้ดำเนินการสนทนาที่มีประสบการณ์และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยให้มากที่สุด

ขั้นตอนและการดำเนินการสนทนากลุ่ม

นักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนและการดำเนินการจัดสนทนากลุ่มไว้ ดังนี้

กรแก้ว จันทภาษา (2550) กล่าวถึงขั้นตอนและการดำเนินการสนทนากลุ่ม ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

1. กำหนดปัญหาหรือหัวข้อ
2. กำหนดกรอบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. กำหนดทีมงานประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)

4. สร้างหรือทดสอบแนวคำถาม

5. เลือกกลุ่มตัวอย่าง

6. จัดการสนทนากลุ่ม

การดำเนินการสนทนากลุ่ม

ในช่วงแรกผู้ดำเนินการสนทนาควรเริ่มจากการแนะนำตนเอง และทีมงาน (ผู้จดบันทึกและผู้บริการทั่วไป) โดยควรพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ (กระดาษสำหรับจดบันทึก และดินสอ ชาร์ทหรือกระดานดำ เครื่องบันทึกเสียง) ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อม หลังจากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจุดมุ่งหมายในการจัดสนทนากลุ่ม
2. เกริ่นนำด้วยคำถามอุ่นเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นกันเอง

3. เมื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่มเริ่มมีความคุ้นเคยกัน จึงเริ่มคำถามแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้

เพื่อผู้พักตร์ อุทิศ (2547) สรุปขั้นตอนและการดำเนินการสนทนากลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

การเตรียมตัวการจัดสนทนากลุ่ม

1. คัดเลือกกลุ่มผู้ร่วมสนทนา
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาแก่กลุ่ม
3. นัดหมายวัน เวลา สถานที่
4. แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมวิจัย
 - 4.1 กำหนดวัตถุประสงค์และแนวคำถามร่วมกัน
 - 4.2 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และเตรียมตัวให้พร้อม
 - 4.3 เลือกและจัดเตรียมสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่ม

การเริ่มดำเนินการสนทนา

1. ผู้ดำเนินการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์
 2. ให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตัว
 3. อธิบายให้เห็นความสำคัญของกลุ่ม กฎกติกา มารยาท
- สร ปีนอักษรสุท (2549) กล่าวถึง วิธีการดำเนินการสนทนากลุ่มไว้ดังนี้

1. มีผู้ดำเนินการหนึ่งคน และผู้ช่วยผู้ดำเนินการ (ผู้คอยจดบันทึก-สรุปผล) อีกหนึ่งคน
รวมสองคน
2. มีผู้ร่วมสนทนากลุ่มละประมาณ 10 - 12 คน โดยนั่งล้อมรอบผู้ดำเนินการและผู้ช่วยผู้ดำเนินการ
3. ผู้ดำเนินการควรจดประเด็นการพูดคุยไว้ เพื่อกันลืมระหว่างการสนทนา
4. ควรสร้างบรรยากาศก่อนการสนทนาให้เกิดความเป็นกันเองให้มากที่สุด โดยอาจเริ่มการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการไปก่อน
5. ผู้ดำเนินการจะต้องจำชื่อผู้ที่ร่วมสนทนาให้ได้ทุกคน ถ้าเกรงว่าจะจำไม่ได้ให้ใช้วิธีจดชื่อไว้ในสมุดบันทึกตามตำแหน่งที่คน ๆ นั้นนั่งอยู่
6. เริ่มการสนทนาโดยพูดเรื่องที่ใกล้ตัวของผู้ร่วมสนทนาก่อน เช่น คุยเรื่องงานในหน้าที่ ณ ปัจจุบัน
7. พยายามให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคนได้มีส่วนในการออกความคิดเห็นและได้ร่วมพูดมากที่สุดและอย่างทั่วถึง (เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งของผู้ดำเนินการที่ต้องมีประสบการณ์การทำสนทนากลุ่มพอสมควร)

8. ระยะเวลาการสนทนา ประมาณ 1 ชั่วโมงเศษ (ไม่ควรใช้เวลานานเกินไปสำหรับผู้ร่วมสนทนาจะเบื่อหน่ายได้)

9. สถานที่สนทนาไม่ควรมีเสียงรบกวนมากนัก อาจใช้ห้องนั่งเล่นหรือห้องรับแขก หรือถ้ามีสนามหญ้า หรือร่มใต้ต้นไม้กลางแจ้งก็ได้ แล้วนั่งล้อมวง

10. เวลาในการสนทนา ควรเป็นเวลาสำหรับผู้ร่วมสนทนาว่างจริง ๆ เพื่อทุกคนจะได้มีส่วนร่วมสนทนาจนจบ ไม่ลุกออกไปก่อนการสนทนาจะเสร็จสิ้น

11. ผู้ช่วยสามารถช่วยซักถามหรือร่วมสนทนาด้วยได้ โดยเฉพาะบางประเด็นที่ผู้ดำเนินการอาจตกหล่นบ้าง

12. หลังการสนทนาเสร็จในแต่ละกลุ่มแล้ว ผู้ดำเนินการและผู้ช่วยควรมาสรุปผลสั้น ๆ และวิเคราะห์ร่วมกัน

สรุปได้ว่าขั้นตอนและการดำเนินการจัดสนทนากลุ่มนั้นจะต้องมีการเตรียมการและมีทีมงานที่ช่วยสนับสนุนให้การจัดสนทนากลุ่มบรรลุไปตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะผู้ดำเนินการสนทนาจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ได้ออกมาเป็นประโยชน์และนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงงานต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยศ สันตสมบัติ (2542) ศึกษาเรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบน โดยเน้นความสำคัญขององค์ความรู้เกี่ยวกับพืชอาหารและยา ระบบการผลิตและการจัดการทรัพยากรระบบการแพทย์พื้นบ้าน ความเชื่อและพิธีกรรม และระบบคิดของชาวบ้านในบริบทของปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับธรรมชาติแวดล้อม พบว่าความสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพและการดำรงอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน การศึกษาวิจัยเพื่อฟื้นฟูธรรมชาติแวดล้อม และนำเสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ จึงไม่อาจมองข้ามความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ในเรื่องสายพันธุ์ พืชอาหาร และยา ระบบนิเวศเกษตรพื้นบ้านกับการจัดการทรัพยากรความเป็นธรรมทางสังคมและความเป็นธรรมของระบบนิเวศ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

รวีพร ภูณิวรรณ (2548) วิจัยเรื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 คือ การขาดงบประมาณสนับสนุนในการใช้แหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาอยู่ห่างไกลจากแหล่งเรียนรู้ของภาครัฐและเอกชน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในบทเรียนมีมากเกินไปจึงไม่มีเวลาที่จะไปใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา สถานศึกษาขาดความพร้อมในด้านข้อมูลสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้บุคลากร และงบประมาณมีจำกัด จำนวนผู้เรียนมากเกินไป ขาดพาหนะสำหรับการเดินทางไปแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ชุมชนขาดความพร้อมที่จะให้ความอนุเคราะห์แก่สถานศึกษาหรือผู้เรียนทั้งด้านกำลังทรัพย์และการให้บริการ แหล่งเรียนรู้มีจำกัดและไม่หลากหลายและไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้อีกด้วย

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2553) วิจัยเรื่อง การพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งการเรียนรู้จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า จากการนำข้อมูลพื้นฐานไปพัฒนาเป็นฐานข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในจังหวัดสมุทรสงครามนั้น ซึ่งเนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. ด้านฐานข้อมูล ประกอบด้วย เนื้อหา ภาพประกอบ การสืบค้นข้อมูล การเพิ่ม/การลด/แก้ไข ข้อมูล คู่มือการใช้ฐานข้อมูล การเชื่อมโยงไปยังส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และการพิมพ์รายงาน 2. ด้านแหล่งการเรียนรู้ประกอบด้วย ข้อมูลจังหวัด สถานที่ บุคคล ประเพณีและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติ นั้น ผลการประเมินความเหมาะสมของฐานข้อมูลอยู่ในระดับมากที่สุด คุณภาพของฐานข้อมูลจากการสอบถามบุคลากรครูในจังหวัดอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนผู้ใช้บริการฐานข้อมูลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

กนกพร นิยมพลี (2555) วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานเกี่ยวข้องกับความรู้อาสาสมัครและประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดสืบต่อกันมา จนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและการปลูกฝังวิถีคิด การดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ลูกหลาน เพื่อปฏิบัติสืบต่อกันมา 2. กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญได้แก่ (1) การกำหนดความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลิตภัณฑ์ผ่านการคิดและตัดสินใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม จากนั้นจึงนำไปสู่ (2) การแสวงหาและยึดกุมความรู้ที่มาจากภายในกลุ่มและภายนอก เพื่อให้เกิดความรู้เฉพาะของกลุ่ม และนำไปสู่ (3) การแลกเปลี่ยนความรู้อย่างไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกมีความรู้และทักษะในการผลิตมากขึ้น และเป็นที่มาของ (4) การจัดเก็บความรู้ในตัวบุคคล

และ (5) การถ่ายทอดความรู้ มีรูปแบบการถ่ายทอดอย่างเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ โดยกระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมีลักษณะเป็นวงจรที่เมื่อถ่ายทอดความรู้ แล้ว สามารถย้อนกลับไปกำหนดความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และ 3. เงื่อนไขที่มีผลต่อการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสานประสบความสำเร็จ มี 4 เงื่อนไขที่สำคัญได้แก่ (1) ความรู้ด้านการจัดการความรู้ (2) วัฒนธรรมองค์กร (3) ภาวะผู้นำ และ (4) โครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงข้อค้นพบที่สำคัญของการวิจัย คือ “การพึ่งตนเอง” ของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสาน ซึ่งจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ประการนั้น นำไปสู่การ พึ่งตนเองของกลุ่มองค์กรชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีหลักการที่สำคัญได้แก่ การมีผู้นำที่ เข้มแข็ง มีความสามัคคี การยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และการมีใจรักในด้านการจักสาน

ธวัชชัย บุญมี (2557) วิจัยเรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดจาก ผู้อาวุโสในชุมชน และสืบทอดไปยังลูกหลาน และผู้ที่สนใจเป็นรุ่น ๆ ไป ภูมิปัญญาจะถูกนำไปใช้เมื่อมีงานฉลองต่าง ๆ ของวัด ชุมชนหรือการนำไปประกอบอาชีพ แต่ปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจน้อย มีเพียงกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น เพราะภูมิปัญญาแต่ละประเภทต้องใช้เวลาและความอดทนเพียรพยายามในการเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากชุมชนที่ยังไม่เป็นรูปธรรม ขาดความต่อเนื่องอีกด้วย

เซฟเวอร์ (Shaver, ม.ป.ป) (อ้างถึงในบุญธรรม ปานเพชร, 2546, 148) กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้แหล่งความรู้ในชุมชนประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมไว้ใน คู่มือวิจัย การเรียนการสอนทางสังคมศึกษา ว่าชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการสอน การใช้แหล่งความรู้ในชุมชนมาประกอบการเรียนการสอนเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียน ช่วยให้การเรียนของเด็กได้ผลดี เด็กได้เรียนจากสภาพจริงมีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น

การ์เดลล่า (Gardella, 1995, 3362A -3363A อ้างถึงใน กัลยากร น้อยพญา, 2552, 46) ทำการวิจัยเรื่อง นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงกับสถานທີ່ต่าง ๆ ในชุมชนมากน้อยเพียงใด โดยศึกษาจากนักเรียนหญิง จำนวน 4,505 คน ซึ่งอยู่ในเกรด 6, 9 และ 12 ของเมืองดีทรอยต์ ใช้วิธีการสำรวจ ใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 67 ข้อ ที่ถามเกี่ยวกับการบริหารของรัฐ การขนส่ง การพานิช การอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสถานที่ที่นักเรียนเคยไปแล้ว ไม่ว่าจะไปด้วยเหตุผลใดก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูไม่คาดคะเนได้ว่านักเรียนจะมีประสบการณ์ตรงนั้นมาแล้ว 2) โรงเรียนบางแห่งยังไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอย่างเพียงพอ 3) โรงเรียนยังไม่ค่อยจัดประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน 4) วัดและสโมสรต่าง ๆ ให้ประสบการณ์ตรงกับนักเรียนน้อยมาก 5) ส่วนใหญ่ นักเรียนรับประสบการณ์ตรงจากบ้าน 6) ประเภทที่นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงคือ กิจกรรม

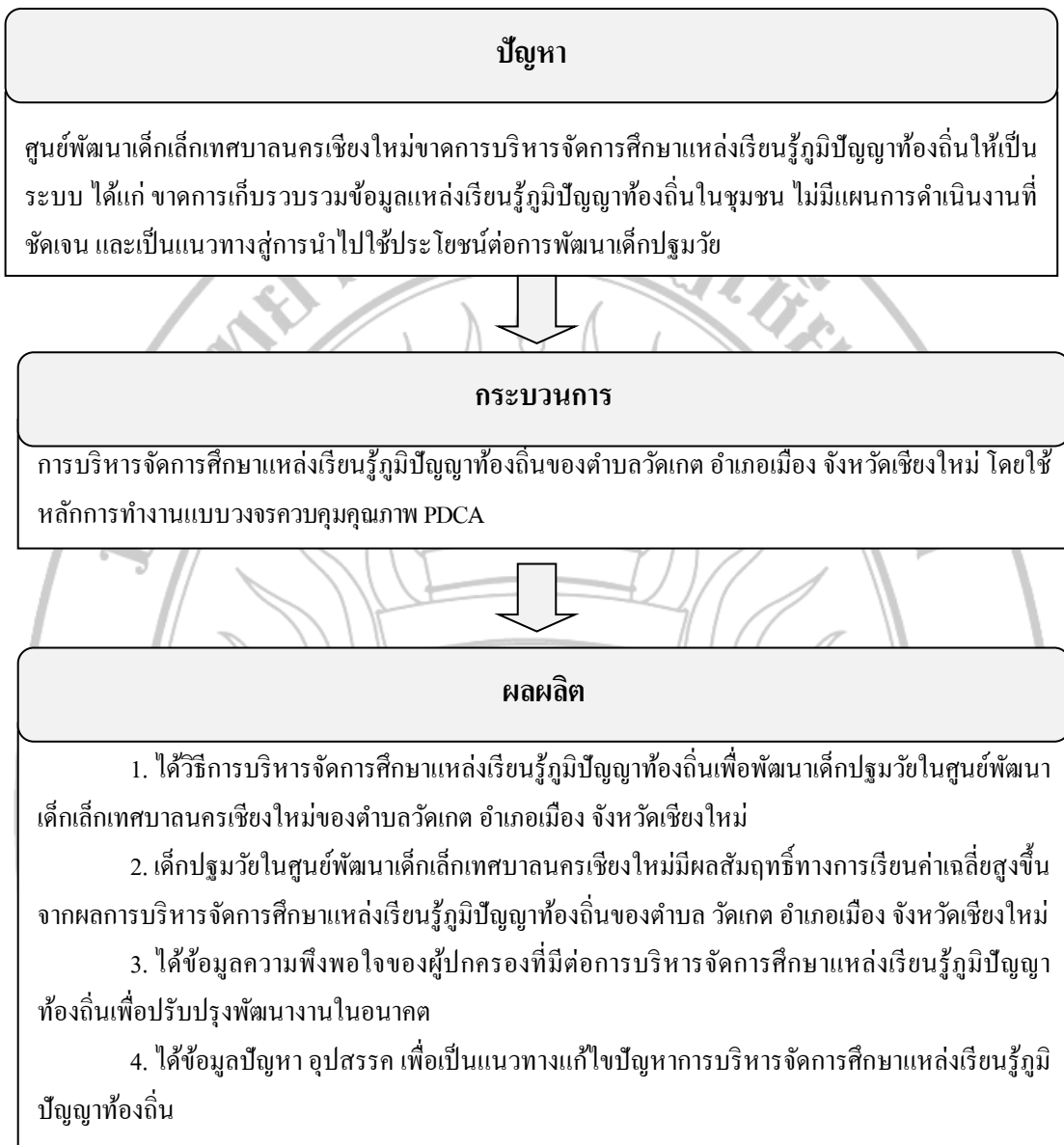
นันทนาการและวัฒนธรรมที่ได้จากกิจกรรมของรัฐมีส่วนน้อย 7) สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ไม่มีผลต่อประสบการณ์ตรงของนักเรียน

คูฟี Duffy (2000) วิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ : ข้อมูลแบบมืออาชีพที่ทุกคนควรรู้ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการข้อมูลในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการข้อมูล เพื่อให้แหล่งเก็บข้อมูลถูกแบ่งปันความรู้และประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการศึกษา และการฝึกอบรมต่าง ๆ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล วัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในมุมมองที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ซึ่งสรุปเนื้อหาโดยรวม คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยต้องมีหลักการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นระบบชัดเจน สนับสนุนส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร วิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา อีกทั้งนักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดการกับข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าและเป็นฐานข้อมูลไปสู่การเรียนรู้สถานที่จริงของนักเรียน ซึ่งอาจจัดการกับข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลสารสนเทศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ที่มา : วันทนีย์ ใจเฉพาะ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณในการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่

1. กลุ่มผู้ทรงภูมิปัญญาของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 คน ได้แก่

1.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ
ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา
ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม

1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ
ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

1.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง) ผู้ทรงภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน คือ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

2. คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงาน ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา 1 คน หัวหน้าสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ผู้แทนชุมชน 1 คน ผู้นำทางศาสนา จำนวน 1 คน ผู้แทนผู้ประกอบการ จำนวน 1 คน และครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 7 คน ในปีการศึกษา 2560 รวมทั้งหมด 16 คน

3. เด็กปฐมวัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2560 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 24 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 15 คน และนักเรียนหญิง 9 คน

4. ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน โดยการถ่ายทอดด้วยวิธีการบอกและสอน ทำให้ได้เป็นตัวอย่างทั้งองค์ความรู้ ประสบการณ์และประเพณี

2. แบบสอบถามของคณะกรรมการสถานศึกษา และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย

2.1 ประเด็นการสนทนาคตามหัวข้อของแบบสอบถามของคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

2.2 คู่มือวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

2.3 แบบสอบถามของคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจ รายการ (Checklist) เพื่อตรวจสอบสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล วัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่เสนอวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

3. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ความเชื่อในศาสนา พุทธ เครื่องสักการะล้านนา อาหารเมืองเหนือและการฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เจิง) โดยมีเนื้อหา เหมาะสมแก่เด็กปฐมวัย

4. แบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน

5. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรง ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างโดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดรวมไปถึง จุดประสงค์ของงานวิจัย

3. ผู้วิจัยนำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถามต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, 117) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 โดยกำหนดคะแนนสำหรับการพิจารณาคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

ให้ + 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ให้ 0 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ให้ - 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

5. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้ในการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

แบบสอบถามของคณะกรรมการสถานศึกษา และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบกำหนดการสร้างแบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยพิจารณาจากกรอบแนวคิดรวมไปถึงจุดประสงค์ของงานวิจัย

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ฉบับร่าง จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดค่าลำดับคะแนนดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยมาก
3 คะแนน	หมายถึง	คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของคำตอบโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, 64) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

ช่วงคะแนน 4.51-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ช่วงคะแนน 3.51-4.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ช่วงคะแนน 2.51-3.50	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ช่วงคะแนน 1.51-2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ช่วงคะแนน 1.00-1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยกำหนดคะแนนสำหรับการพิจารณาคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

- ให้ + 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- ให้ 0 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์
- ให้ - 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถามต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, 117)

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้ในเก็บข้อมูลการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ สำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้

1. ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรปฐมวัย ปี พ.ศ. 2546 เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวการดำเนินการและการวัดผลประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์

2. ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

ความเชื่อในศาสนาพุทธ, เครื่องสักการะล้านนา, อาหารเมืองเหนือ และการฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เจิง) โดยมีเนื้อหาเหมาะสมแก่เด็กปฐมวัย

3. ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถามต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, 117) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00

5. ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหาทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยเลือก 1 หน่วยการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 24 คน

แบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้น อนุบาลปีที่ 2 ก่อนเรียน และหลังเรียน

1. ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรปฐมวัย ปี พ.ศ. 2546 เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวการดำเนินการและการวัดผลประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหา จุดประสงค์ เพื่อสร้างแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนให้ครอบคลุม

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จุดประสงค์กับข้อคำถามและภาษาที่ใช้ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. ผู้วิจัยนำแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยกำหนดคะแนนสำหรับการพิจารณาคำถามแต่ละข้อดังนี้

ให้ + 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ให้ 0 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ให้ - 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถามต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, 117)

5. ผู้วิจัยนำแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้ในการประเมินผลนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามแผนการจัดประสบการณ์

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาการวัดความพึงพอใจ

2. ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดค่าลำดับคะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมาก
3 คะแนน	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	ผู้ปกครองมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของคำตอบโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, 64) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ช่วงคะแนน 4.51-5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ช่วงคะแนน 3.51-4.50	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ช่วงคะแนน 2.51-3.50	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ช่วงคะแนน 1.51-2.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ช่วงคะแนน 1.00-1.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยกำหนดคะแนนสำหรับการพิจารณาคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

ให้ + 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ให้ 0 คะแนน ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามนี้สอดคล้องตรงกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ให้ - 1 คะแนน ถ้าแน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถาม ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้ต้องมีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, 117)

4. ผู้วิจัยนำแบบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่ง เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาแล้ว จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำไปใช้ในเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 120 คน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในงานวิจัยของนักศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 คน, คณะกรรมการ สถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 16 คน และผู้ปกครองนักเรียนของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 120 คน

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อ กลุ่มเป้าหมาย

3. เมื่อได้รับอนุญาตจากกลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลาที่ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่สะดวกต่อการให้ข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์ การทำให้อุปกรณ์เป็นตัวอย่าง การสอน ซึ่งผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยด้วยตนเอง

3.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นและยืนยันความถูกต้องของเนื้อหาแล้วมาจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

3.3 ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลาที่คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 16 คน สะดวกต่อการให้ข้อมูลในการประชุมหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารตามแบบวงจรเดมมิ่งหรือวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA

3.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมมาวิเคราะห์ รวบรวมและยืนยันความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้นนำข้อมูลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ มารวบรวมเข้ากับคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งคู่มือที่ได้เป็นประโยชน์ทั้งครูผู้ดูแลเด็ก และนักเรียนสำหรับศึกษาถึงข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเบื้องต้น และขั้นตอนการปฏิบัติในการนำนักเรียนไปเรียนรู้นอกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน ควบคู่กับการใช้แผนการจัดประสบการณ์ 4 หน่วย การเรียนรู้และแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.5 ผู้วิจัยเลือกแผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 24 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 15 คน และนักเรียนหญิง 9 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) ประเมินก่อนเรียน (Pre - Test) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

2) จัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ เรื่อง อาหารเมืองเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที ตั้งแต่เวลา 09.20 น. - 10.00 น.

3) ประเมินหลังเรียน (Post - test) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุดเดิม

3.6 ผู้วิจัยแจกแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ให้ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 120 คน กรอกข้อมูลตามความเป็นจริง และผู้วิจัยติดตามเก็บแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองคืนด้วยตนเองทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ มีขั้นตอนดังนี้

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ เมื่อผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แล้ว ทำการถอดเทปข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้องของเนื้อหา พิจารณาประเด็นจากการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามจุดประสงค์และขอบเขตของการวิจัยที่กำหนด จัดหมวดหมู่ข้อมูล สังเคราะห์และนำเสนอในรูปความเรียง

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการยืนยันความถูกต้องของเนื้อหาจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคู่มือมีองค์ประกอบหลัก ดังนี้

2.1 แนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่

2.2 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.3 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต

2.4 เนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 4 ด้าน โดยการถ่ายทอดของผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น 4 ท่าน ที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน ซึ่งสามารถจำแนกประเภทตามลักษณะได้ดังนี้ 1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ 4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง)

2.5 ขั้นตอนการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

**แบบสอบถามของคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษา
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่**

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาและนำข้อมูล
ไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลนครเชียงใหม่เสนอวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติม
รวมถึงปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) ประกอบ
คำบรรยายสรุป

จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผ่านการยืนยันความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งได้
ข้อมูลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ มารวบรวมเข้ากับคู่มือ
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และจัดทำเป็นฉบับ
สมบูรณ์

**แบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนเรียน
และหลังเรียน**

ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน สาระการเรียนรู้
เรื่อง อาหารเมืองเหนือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 24 คน โดยการหาค่า T- test

**แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่**

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองมาตรวจสอบความ
สมบูรณ์ของเนื้อหาและนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เพิ่มเติม รวมถึงปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) ประกอบคำบรรยายสรุป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการหาค่า ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) เป็นการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา จะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถาม โดยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา การวัดผลประเมินผลหรือวิจัย รวมทั้งอาจใช้ในด้านภาษา จำนวนที่ใช้อย่างน้อย 3 - 5 คน โดยใช้สูตรดังนี้ (พิสนุ พองศรี, 2552, 139)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ค่าความถี่ (Frequency) การแจกแจงความถี่เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เก็บมาได้ โดยแสดงเป็นจำนวน และร้อยละ (%)

3. ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติที่นิยมกันมากโดยเป็นการเปรียบเทียบความถี่หรือจำนวนที่ต้องการกับความถี่หรือจำนวนทั้งหมดที่เปรียบเทียบเป็น 100 ค่าร้อยละจะแสดงความหมายของค่าและสามารถนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบได้ (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม, 2556, 224)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

4. ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นค่าจุดสมมูลของคะแนนในชุดข้อมูลชุดใดชุดหนึ่ง หาได้จากการหารผลรวมของคะแนนทั้งหมดในชุดข้อมูลด้วยจำนวนข้อมูลชุดนั้น (พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2556, 137)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนในชุดข้อมูล
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

5. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายที่ละเอียด เนื่องจากใช้ข้อมูลทุกค่าในการคำนวณ เป็นการกระจายรอบ ๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 105)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	X	แทน	ค่าระดับคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของค่าคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของค่าคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนประชากร

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน - หลังเรียน

6. ค่า t-test (Dependent Samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 106)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่
 df แทน ความเป็นอิสระมีค่าเท่ากับ N-1

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะแบบพรรณนาข้อมูลที่พบ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่า T-test (Dependent Samples) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

จากการที่ผู้วิจัยลงศึกษาภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้เป็นฐานในการพัฒนานวัตกรรมและนำไปทดลองใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงสถิตินั้น ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลเชิงคุณลักษณะและบรรยายเชิงพรรณนาได้ข้อมูลออกมาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. จากการศึกษาบริบทชุมชนของผู้วิจัยในการศึกษาผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน พบว่า มีผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 4 ท่าน ใน 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ ได้แก่ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ

1.2 ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา ได้แก่ อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม

1.3 ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ได้แก่ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

1.4 ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เจิง) ได้แก่ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

2. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 4 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้เป็นฐานในการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งได้ข้อมูล ดังนี้

2.1 พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูล ดังนี้

2.1.1 ประวัติวัดเกตการาม

วัดเกตการาม ตั้งอยู่เลขที่ 96 บ้านวัดเกต ถนนเจริญราษฎร์ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ทั้งหมด 6 ไร่ 1 งาน 51 ตารางวา วัดเกตการาม เป็นวัดเก่าแก่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง ตามประวัติวัดบอกว่าสร้างในปี พ.ศ. 1971 สมัยพระเจ้าสามฝั่งแกน กษัตริย์ราชวงศ์ มังราย (ครองราชย์ พ.ศ. 1954 - 1985) พระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช ผู้จัดการก่อสร้างวัดเกตการาม คือ พระยาเมือง พระยาคำ และพระยาลือ เป็นผู้ควบคุมข้าทาสบริวาร 2,000 คน เป็นผู้ก่อสร้าง วัดเกตการามได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. 1981 สมัยพม่าปกครองเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2121 วัดเกตการามยังมีความสำคัญต่อพม่ามาก โดยในสมัยพระเจ้าบุเรงนองทรงบูรณะเจดีย์อีกครั้ง และถวายสิ่งของ ผู้คนเพื่อเป็นข้าพระธาตุวัดเกตอีก 200 คน ในการก่อสร้างวัดเกตการามจนถึงปัจจุบันมีอายุ รวม 576 ปี

2.1.2 พระธาตุจุฬามณี

ตามความเชื่อของคติล้านนา เมื่อคนเราตายไปดวงวิญญาณจะลงสถิตที่พระธาตุประจำปีเกิดของแต่ละคนก่อนที่จะไปเกิดเป็นมนุษย์ ซึ่งเมื่อหมายความว่าตามนั้น แต่ละคนจึงมักไปนมัสการไหว้พระธาตุประจำปีเกิด เพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต จากพระธาตุประจำปีเกิดทั้งหมด 12 ราศี สำหรับคนที่เกิดปีจอ อันเป็นปีที่สิบเอ็ดของปีนักษัตร (ธาตุดิน) มีสัญลักษณ์เป็นรูป “สุนัข” พระธาตุประจำปีนี้ คือ พระธาตุจุฬามณี วัดเกตการาม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเชื่อกันว่าประดิษฐานอยู่บนสวรรค์ พระธาตุจุฬามณี วัดเกตการามจึงถูกกำหนดให้เป็นองค์แทนเจดีย์จุฬามณีอีกองค์หนึ่ง ตามประวัติพระธาตุจุฬามณี กล่าวไว้ว่าประดิษฐานพระทันตธาตุที่พระอินทร์นำมาจากพระบรมธาตุที่โทณพราหมณ์ ได้แอบซ่อนไว้ เมื่อครั้งมีการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าให้แก่เจ้าเมืองต่าง ๆ ด้วยเหตุที่พระธาตุเจดีย์องค์นี้ มนุษย์ไม่สามารถเดินทางไปถึงได้ ดังนั้นการนมัสการด้วยการบูชารูปแล้ว ยังสามารถบูชาพระเจดีย์ ที่วัดเกตการาม เชียงใหม่ ซึ่งมีชื่อพ้องกับพระเศกแก้วจุฬามณี

2.1.3 พระวิหาร

พระวิหาร คือ สถานที่เอาไว้ปฏิบัติกิจระหว่างสงฆ์กับฆราวาส จะมีไว้สำหรับการสวดพระอภิธรรม, การทำสังฆทาน เป็นต้น พระวิหารของวัดเกตการามอาคารก่ออิฐถือปูน สถาปัตยกรรมล้านนา ตัวอาคารมีลักษณะคล้ายเรือสำเภา หลังคาคลุมบันไดนาคและมีเสาแปดเหลี่ยมคู่รองรับบัวหัวเสาประดับด้วยแก้วอววะ ซึ่งเป็นตะกั่วอ่อนเคลือบด้วยสีต่าง ๆ

2.1.4 พระอุโบสถ

พระอุโบสถ คือ สถานที่ของสงฆ์ เป็นสถานที่ที่สงฆ์จะเอาไว้ใช้สำหรับการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น สำหรับการอุปสมบท การทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น เป็นต้น พระอุโบสถของวัดเกตการามก่ออิฐถือปูนรูปทรงล้านนา เจิงบันไดประดับปูนปั้นรูปนาค ผังด้านหน้าพระอุโบสถประดับปูนปั้นรูปกิเลน สิงโต ปลา และลวดลายศิลปะจีน ประติมากรรมแกะสลักเป็นรูปเทวดา

2.1.5 โสตุเจ้าหลวง

พิพิธภัณฑวัดเกตการามก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของศรัทธาวัดเกต เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2542 มีคณะกรรมการวัดเกตการามเป็นผู้ดูแล ซึ่งอาคารของพิพิธภัณฑแห่งนี้เคยเป็นกุฏิพระครูชัยสีลวิมล (พ.ศ. 2429-2500) เรียกกันว่า “โสตเจ้าหลวง” ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมของเก่าแก่มีค่ามหาศาลตั้งแต่โบราณกาล พิพิธภัณฑเป็นเรือนไม้ทั้งหลัง ภายหลังการสร้างกุฏิหลังใหม่ ทางวัดจะรื้อเรือนหลังนี้ทิ้ง แต่คณะกรรมการของชุมชนเห็นว่าไม่ควรรื้อเพราะอาคารหลังนี้มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ แต่จะปรับปรุงบูรณะจัดทำเป็นพิพิธภัณฑชุมชนขึ้น เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา เนื่องจากที่วัดเกตมีของเก่าแก่สะสมไว้มาก อีกทั้งยังมีชาวบ้านบริจาคข้าวของเก่าแก่ให้ทำพิพิธภัณฑกันเป็นจำนวนมาก ภายในพิพิธภัณฑมีของเก่าแก่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเงินตราที่ใช้ในอดีต ถ้วยโลหะโบราณ ถ้วยสำรับที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ 7 เสื้อผ้าของชาวล้านนา เครื่องศาสตราวุธ และพระพุทธรูปเก่าแก่ นอกจากนี้ยังมีภาพถ่ายของเมืองเชียงใหม่ในอดีต มีภาพวัดวาอาราม ถนนหนทางและภาพการประหารชีวิตนักโทษที่ทำผิด เรียกได้ว่ามันช่างเหมือนกับเรื่องราวในสมัยอดีตที่ปรากฏในหนังสือประวัติศาสตร์จริง ๆ

2.2 อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูล ดังนี้

2.2.1 พานดอกไม้

พานดอกไม้ใส่ดอกไม้มากน้อยแล้วแต่ความเหมาะสม มีเทียน 1 คู่ ข้าวตอก รูปเทียน หรือรูปแบบโบราณ คือ การนำเอาผงหอม เช่น ดอกสารภีแห้งมาฉุนด้วยกระดาษสีต่าง ๆ ให้มีขนาดเท่าเทียนเรียกว่า “เทียนรูป” ใส่พานเป็นเครื่องสักการะ

2.2.2 สวหมากพุล

สวหมากพุล เป็นการนำเอาหมากพุล ยาสูบ หนึ่งก่อก (เปลือกไม้) มารวมกัน ห่อด้วยใบตอง (ใบพลวง) เป็นรูปกรวยแหลมสำหรับตั้งไว้ในถาด หรือสตุ้ง

2.2.3 หมากสุม

หมากสุม การนำต้นพุ่ม นำผลหมากที่ใช้เคี้ยว มาปักใส่ไว้ที่โครงไม้หรือโครงเหล็กที่เตรียมไว้ หมากที่ใช้ทำเรียก “หมากโหม” คือ หมากที่ผ่าเป็นซีก ๆ แล้วเสียบร้อยด้วยปอ หรือด้ายผูกไว้เป็นพวง ตากแห้งเก็บไว้กินตลอดปี เรียกว่า “หมากโหม” ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้กันใน ล้านนา มาช้านานแล้ว เมื่อทำโครงไม้ หรือโครงทองเหลือง แล้วนำหมากโหมมาคลุมโครงนั้นเรียก “หมากสุม”

2.2.4 หมากเบ็ง

หมากเบ็ง หมากที่ใช้ไม้หรือทองเหลือง ทำเป็นโครงร่างของพุ่มสูงประมาณ 1 ศอก แล้วใช้หมากดิบหรือหมากสุก จำนวน 24 ลูก มาผูกติดไว้กับโครงโดยผูกตรึงโยงกัน ทางล้านนา นิยมเรียกว่า “เบ็ง” คือ ตรึงหมากไว้กับโครงพุ่ม จึงเรียกว่า “หมากเบ็ง” หมากเบ็ง จำนวน 24 ลูกนี้เป็นเครื่องหมายแห่งปัจฉิม 24 ที่ปรากฏในอภิธรรม 7 คัมภีร์ เรียกว่า มหาปฏิจฐาน คือ เหตุปัจจโย มีเหตุเป็นปัจจย อารัมมณปัจโย อารมณเป็นปัจจย เป็นต้น ที่ท่านนำเอาสิ่งเหล่านี้เข้ามาไว้ในเครื่องสักการะ เพื่อแสดงถึง ความเจริญที่ปรากฏในรูปสภาวะธรรม

2.2.5 ต้นดอก

ต้นดอก เป็นต้นที่ใช้ไม้หรือโลหะมาทำพุ่มเป็นรูปสามเหลี่ยม มีโพลงตรงกลาง สำหรับเอาดอกไม้สดเข้าไปโดยมากจะนำไปเสียบกรุท ในดอกใหม่ หรือใบชบา มาใส่จนเต็ม ทั้ง 3 ด้าน จะเอาดอกไม้หลายชนิดมารวมกันเป็นต้นดอกก็ได้

2.2.6 ต้นเทียน

ต้นเทียน การนำเอาความมืดเป็นต้น มีสามขาเช่นเดียวกับต้นเทียน แล้วนำเทียนขี้ผึ้งมาผูกเป็นคู่ ๆ แขนงไว้บนปลายไม้ปักต้นการรวมแล้วให้ได้ จำนวน 108 เล่ม

2.2.7 ต้นผึ้ง

ต้นผึ้ง การนำเอาความมืดเป็นต้น มีสามขาเช่นเดียวกับต้นเทียน แล้วเอาขี้ผึ้งมาทำเป็นดอกเสียบปลายไม้ปักไว้โดยรอบต้นคา ดอกผึ้งรวมกันแล้วมีจำนวน 108 ดอก

2.3 แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านอาหาร และผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูล ดังนี้

2.3.1 ไข่ปาม

ไข่ปาม หรืออีกไข่ เป็นการปรุงอาหารด้วยวิธีอื่น โดยการไข่ปอดอง 2-3 ใบ เย็บเป็นกระทง มีส่วนผสมง่าย ๆ คือไข่ไก่ หรือไข่เป็ด ไข่เกลือและต้นหอมซอย ปัจจุบันนิยมใช้ พริกหยวกสีแดง หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ เพื่อเพิ่มสีสันให้แก่อาหาร ให้น่ารับประทาน วิธีการทำให้สุก นำไข่ปามที่ปรุงแล้วใส่กระทงไปย่างกับเตาถ่าน หรือใช้วิธีตั้งกระทะ ใช้ไฟอ่อน นำกระทงไข่ปาม วางบนกระทะก็ได้

2.3.2 ไข่อั่ว

ไข่อั่ว นิยมใช้ไข่หมูและเนื้อหมู การทำไข่อั่ว เป็นวิธีการถนอมอาหารให้ สามารถรับประทานได้นานขึ้น คือประมาณ 1-2 วัน แต่ถ้าเก็บไว้ในที่เย็น หรือปัจจุบัน มีการบรรจุ ถูแบบสุญญากาศ ก็เก็บไว้ได้นานมากยิ่งขึ้น การทำให้ไข่อั่วสุก จะใช้วิธีปิ้ง หรือทอดก็ได้

2.3.3 จอผักกาด

จอผักกาด เป็นตำรับอาหารที่ใช้ผักกาดกวาดตั้งที่กำลังออกดอก หรือเรียกว่า ผักกาดจ้อน หรือผักกาดดอก ซึ่งปรุงด้วย เกลือ กะปิ ปลาแร่หรือกะปิ ปรุงรสด้วยน้ำมะขามเปียก หรือมะขามสด ใส่กระดูกหมูด้วยก็ได้ ซึ่งบางแห่งนิยมใส่น้ำอ้อย ลงไปด้วย บางสูตรใส่ถั่วเน่าแซบ หรือถั่วเน่าแผ่นย่างไฟ นิยมรับประทานกับพริกแห้งทอด ตัดเป็นท่อน โรยหน้าแกงหรือ รับประทานต่างหาก แล้วแต่ชอบ

2.3.4 น้ำพริกอ่อง

น้ำพริกอ่อง น้ำพริกพื้นบ้านล้านนาที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ลักษณะเด่นของ น้ำพริกอ่อง คือมีสีส้มของสีมะเขือเทศและพริกแห้ง ที่เคี้ยวจนเป็นน้ำลูกขลิกล มีน้ำมันลอยหน้า เล็กน้อย มีสามรส คือ เปรี้ยว เค็ม เผ็ด เล็กน้อย และรสหวานตาม นิยมรับประทานกับผักสดหรือ ผักดัมก็ได้ บางสูตรผัดหมูก่อนแล้ว จึงตามด้วยเครื่องปรุงและมะเขือเทศภายหลัง บางสูตร โขลก เนื้อหมู เครื่องปรุงและมะเขือเทศให้เข้ากันก่อน จึงนำไปผัดกับน้ำมันพืช บางสูตรใส่ถั่วเน่า แซบหรือใส่เต้าเจี้ยว ในการปรุงรส

2.4 คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชียวชาญ ได้แก่ ด้านศิลป- วัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง) โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูล ดังนี้

2.4.1 การฟ้อนดาบ

การฟ้อนดาบ เป็นศิลปการแสดงที่นิยมกันมากและเป็นที่รู้จักกันอย่าง แพร่หลายในเขตล้านนา โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีในเขตภาคเหนือตอนบน มักจะจัดให้มีการแสดงฟ้อนดาบควบคู่ไปกับการฟ้อนที่เป็นที่ รู้จักของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เช่น ฟ้อนเล็บ ฟ้อนน้อยไชยา ฯลฯ ในเทศกาลที่สำคัญ ๆ ของ

จังหวัด ซึ่งบางครั้งก็ถึงกับมีการประกวดแข่งขันการฟ้อนดาบเลยทีเดียว นอกจากนั้นบางครั้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เช่น โรงแรมต่าง ๆ ก็มักจะจัดการแสดงฟ้อนดาบไว้รวมกับการแสดงอื่น ๆ ในงานต้อนรับแขกเมืองหรือนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนในงานขันโตกต่าง ๆ อยู่เสมอ

2.4.2 การฟ้อนเจิง

การฟ้อนเจิงหรือฟ้อนเจิง เป็นการฟ้อนแบบมือเปล่าที่มีลักษณะอันเนื่องด้วยการต่อสู้ มีทั้งการ ต่อสู้เพื่อป้องกันตัวและการต่อสู้ที่ต้องการผลแพ้ชนะกัน คำว่า “เจิง” หมายถึง “เจิง” ฟ้อนเจิง ก็คือการฟ้อนที่มีลวดลายหรือชั้นเชิง ในการต่อสู้นั่นเอง แต่เดิมคงจะเป็นการต่อสู้ที่ใช้ในชีวิตประจำวันจริง ๆ หรือใช้ต่อสู้ในการรบหรือการทำสงครามกัน ซึ่งต้องอาศัยชั้นเชิงความสามารถมาก เพราะเป็น การต่อสู้แบบประชิดตัวด้วยมือเปล่าและด้วยอาวุธ ต่อมาความจำเป็นในการต่อสู้เช่น นั้นหมดไป จึงนำเจิงนั้นมาใช้เพื่อแสดงความสวยงามในการฟ้อนเป็นสำคัญ และใช้ในโอกาสต่าง ๆ

3. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 4 ท่าน มาวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาบูรณาการออกแบบเป็นนวัตกรรม “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่”

4. จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา (Focus Group) เพื่อขอความเห็นชอบสำหรับการนำไปใช้ “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่” ซึ่งในการประชุมได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการสถานศึกษาให้เลือกเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ในคู่มือ เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน เป็นเรื่องของอาหารการกินของคนในชุมชนเพื่อการดำรงชีวิต ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ว่านักเรียนเกิดการพัฒนามากน้อยเพียงใดหลังจากได้เรียนรู้ตามแนวทางของคู่มือ

5. เมื่อผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่” ตามคำแนะนำของคณะกรรมการสถานศึกษาแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำคู่มือที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ ก่อนนำไปใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียนและเก็บข้อมูลขึ้นต่อไป

แผนภูมิที่ 4.1 : ผลการออกแบบนวัตกรรม เนื้อหาหน่วยการเรียนรู้

“คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่”

ที่มา : วันทนิษฐ์ ใจเฉพาะ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาเรื่องการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา (Focus Group) เพื่อขอความเห็นชอบสำหรับการนำไปใช้ “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่” คณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ อีกทั้งได้นำเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ในกลุ่มเรื่อง อาหารเมืองเหนือ ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน เป็นเรื่องของอาหารการกินของคนในชุมชนเพื่อการดำรงชีวิต ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่า t-test (Dependent Samples) โดยแสดงในตารางที่ 4.1 - 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ จากคณะกรรมการสถานศึกษา

รายการประเมิน	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในปัจจุบัน (การย้ายที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมจากตำบลหนองหอย มาอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวัดเกต)			
1.1 ปัญหาการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ตำบลวัดเกต	4.38	0.50	มาก
1.2 ปัญหาการจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกตเพื่อeasy สะดวกต่อการค้นหาข้อมูล	4.06	0.85	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
1.3 ปัญหาการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมให้เกิดการใช้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการ จัดการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัย	4.13	0.89	มาก
1.4 ปัญหาการประยุกต์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของตำบลวัดเกตกับการใช้ชีวิตประจำวันของ ผู้เรียน	4.13	0.89	มาก
1.5 ปัญหาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้ เป็นปัจจุบัน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น)	4.31	0.70	มาก
รวม	4.20	0.75	มาก
2. การหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่			
2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเป็นระบบ	3.75	0.77	มาก
2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้คณะกรรมการ สถานศึกษาทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการ ดำเนินงานในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)	4.25	0.86	มาก
2.3 คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้เป็นอย่างดี	4.25	0.86	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี/ความคิดเห็นในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)	4.19	0.83	มาก
2.5 ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เชิง)	3.19	0.75	ปานกลาง
2.6 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกตและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	3.88	0.72	มาก
2.7 คณะกรรมการสถานศึกษามีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้	4.56	0.51	มากที่สุด
2.8 คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นประโยชน์และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	4.63	0.50	มากที่สุด
รวม	4.09	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 หากพิจารณาเป็นรายข้อจะพบปัญหาซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ยังขาดการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต ซึ่งเป็นตำบลและชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 รองลงมายังมีปัญหาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน โดยครูได้มีการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนไปเผยแพร่ให้แก่เด็ก แต่ขาดการรวบรวมข้อมูลที่เป็นหลักฐานและการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 นอกจากนั้นทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการจัดการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัย รวมไปถึงการประยุกต์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.13 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 และยังขาดการจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้นหาข้อมูลเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนด้วย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.06 ค่าส่วนเบี่ยงเบน 0.85

ส่วนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 หากพิจารณาเป็นรายข้อจะพบข้อมูลซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรกคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นประโยชน์ และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.63 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษามีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 โดยในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา) คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 และคณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้อย่างชัดเจน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 อีกทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการ

แลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี/ความคิดเห็นในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา) คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 ซึ่งเห็นด้วยกับสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกตและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.88 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 และคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยกับความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เรื่องการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่

ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1. เนื้อหาจากการถ่ายทอดของผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีความยากสำหรับเด็กปฐมวัยในการนำมาจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมเข้ากับวัยของผู้เรียน	9 คน	56.25
2. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่มีหลากหลาย ควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อพัฒนาตามวัยให้ครบทั้ง 4 ด้าน	7 คน	43.75
3. ฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ทั้งแหล่งเรียนรู้ทั่วไปรวมถึงแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ควรมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันทุกปีการศึกษา	16 คน	100

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
4. ควรมีการประชุมคณะกรรมการศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง รวมถึงการประชุมผู้ปกครองเพื่อขอข้อเสนอแนะ และแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่นักเรียนควรได้ศึกษา เป็นแนวทางให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้พัฒนาเป็นฐานข้อมูลและปรับปรุงงาน	11 คน	68.75
5. นักเรียนควรมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นแหล่งเรียนรู้ที่อยากเรียน เพียงครูเป็นผู้คอยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่และปลอดภัย	6 คน	37.50

จากตารางที่ 4.2 คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ คณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่มีฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทั้งแหล่งเรียนรู้ทั่วไปรวมถึงแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและควรมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันทุกปีการศึกษา ร้อยละ 100 อีกทั้งควรมีการประชุมคณะกรรมการศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง รวมถึงการประชุมผู้ปกครองเพื่อขอข้อเสนอแนะ และแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่นักเรียนควรได้ศึกษา เป็นแนวทางให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้พัฒนาเป็นฐานข้อมูลและปรับปรุงงาน ร้อยละ 68.75 นอกจากนี้เนื้อหาจากการถ่ายทอดของผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความยากสำหรับเด็กปฐมวัยในการนำมาจัดการเรียนการสอนควรต้องนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมเข้ากับวัยของผู้เรียน ร้อยละ 56.25 และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีหลากหลาย ร้อยละ 43.75 สุดท้ายนักเรียนควรมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นแหล่งเรียนรู้ที่อยากเรียน เพียงครูเป็นผู้คอยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่และปลอดภัย ร้อยละ 37.50

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน ที่ได้เรียนรู้เรื่อง อาหารเมืองเหนือ โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ T-test (Dependent Samples)

การประเมิน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ยคะแนน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t-test
ประเมินก่อนเรียน	24 คน	10	4.46	1.18	28.29 *
ประเมินหลังเรียน	24 คน	10	9.42	0.78	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนนักเรียนเมื่อทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง อาหารเมืองเหนือ คะแนนเต็ม 10 คะแนน นักเรียนได้คะแนนคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 และคะแนนนักเรียนเมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียน หลังจากที่ได้เรียนรู้จากแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 9.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ซึ่งค่า t ที่ได้ คือ 28.29 โดย $df = 24 - 1 = 23$ เปิดค่าวิกฤตจากตาราง t แบบ two – tail ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า t คือ 2.0687 ซึ่งได้นำมาเปรียบเทียบกับ พบว่า มีค่าความแตกต่างกัน สรุปได้ว่า คะแนนนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง อาหารเมืองเหนือจากแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต มีคะแนนสูงกว่าคะแนนนักเรียนก่อนเรียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

หลังจากผู้วิจัยได้นำเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ใน “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่” เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียนเป็นเรื่องของอาหารการกินของคนในชุมชนเพื่อการดำรงชีวิต ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน ตามคำแนะนำของคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการเด็กจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ปกครองได้แสดงความพึงพอใจของตนเองจากการประเมินหลังจากได้ทราบ

การชี้แจงรายละเอียดในที่ประชุมผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นหลังจากนำนักเรียนไปทดลองเรียนรู้ตามเนื้อหาในคู่มือ ซึ่งข้อมูลวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน โดยแสดงในตารางที่ 4.4 – 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ของผู้ปกครอง

รายการประเมิน	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ	3.73	0.86	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้ผู้ปกครองทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมผู้ปกครอง)	4.44	0.76	มาก
3. ผู้ปกครองมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้อย่างชัดเจน	4.54	0.73	มากที่สุด
4. ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี / ความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครอง)	4.07	0.59	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	μ	σ	ระดับ ความพึง พอใจ
5. ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน ร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา มีความ เหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เจิง)	4.54	0.73	มากที่สุด
6. สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	4.61	0.58	มากที่สุด
7. ผู้ปกครองมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในคุณภาพ การจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้	4.85	0.36	มากที่สุด
8. ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ และความสำคัญของแหล่ง เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	4.44	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.44 ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 0.63 พิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ อันดับแรกผู้ปกครองมีความ
ไว้วางใจและเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา

ท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 รองลงมาคือผู้ปกครองเห็นประโยชน์และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.71 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 โดยสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกตและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 และข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.54 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 อีกทั้งผู้ปกครองได้รับทราบและมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในครั้งนี้อย่างชัดเจน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.71 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 รวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้ผู้ปกครองได้ทราบอย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมผู้ปกครอง) คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 ซึ่งผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของพัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ (เสนอวิธี / ความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครอง) คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองเห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่**

ความคิดเห็นเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
1. ครูควรเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนให้เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก	59 คน	49.17
2. ครูควรเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนใกล้เคียงกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่มากกว่า 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวัดเกต ชุมชนหนองหอย ชุมชนรถไฟ เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลายมากขึ้น	25 คน	20.83
3. ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เคยพบเห็นและเล็งเห็นว่ามีความประโยชน์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ให้ได้เรียนรู้	32 คน	26.67

จากตารางที่ 4.5 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นให้ครูควรเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนให้เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ร้อยละ 49.17 และครูควรเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนใกล้เคียงกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่มากกว่า 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวัดเกต ชุมชนหนองหอย ชุมชนรถไฟ เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลายมากขึ้น ร้อยละ 20.83 อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เสนอแนะแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เคยพบเห็นและเล็งเห็นว่ามีความประโยชน์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ให้ได้เรียนรู้ ร้อยละ 26.67

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ในการดำเนินงานพบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. การขอข้อมูลจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต 4 ท่าน จากการสัมภาษณ์ ต้องนัดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายครั้ง เนื่องจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นติดภารกิจในการปฏิบัติงานของตนเอง ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาโดยต้องออกไปเก็บข้อมูลหลายครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาเป็นฐานในการจัดทำนวัตกรรม “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่”
2. การนำนักเรียนไปเรียนรู้นอกสถานที่ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ในบางรายไม่อนุญาตให้นักเรียนไปทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน นักเรียนจึงขาดโอกาสที่จะได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน โดยครูได้ติดต่อผู้ปกครองชี้แจงรายละเอียด และประโยชน์ในการพานักเรียนไปเรียนรู้นอกสถานที่ อีกทั้งอนุญาตให้ผู้ปกครองรายนั้นร่วมเดินทางไปเรียนรู้พร้อมกับคณะครูและนักเรียนคนอื่น ๆ ได้ เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนร่วมกับผู้อื่น
3. ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจภาษาไทย ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยจึงต้องเก็บข้อมูลโดยการอ่านให้ฟัง ชี้แจงข้อประเมินทีละข้อเพื่อถามความคิดเห็นและบันทึกข้อมูลให้ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเก็บข้อมูล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะงานวิจัยไว้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนวัดเกตมีผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 4 ท่าน ที่เชี่ยวชาญ 4 ด้าน ซึ่งได้รับการยกย่องจากชุมชนวัดเกตและได้รับการยืนยันจากผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม ครูผู้รับผิดชอบงานชุมชนและศิลปวัฒนธรรมของโรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม รวมถึงประธานชุมชนวัดเกตการาม รายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ ได้แก่ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ
2. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา ได้แก่ อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม
3. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ได้แก่ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี
4. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง) ได้แก่ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

ตอนที่ 2 สรุปผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ได้เรียนรู้จากผลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน นักเรียนได้คะแนนคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 และหลังเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 9.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ซึ่งค่า t ที่ได้ คือ 28.29 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63

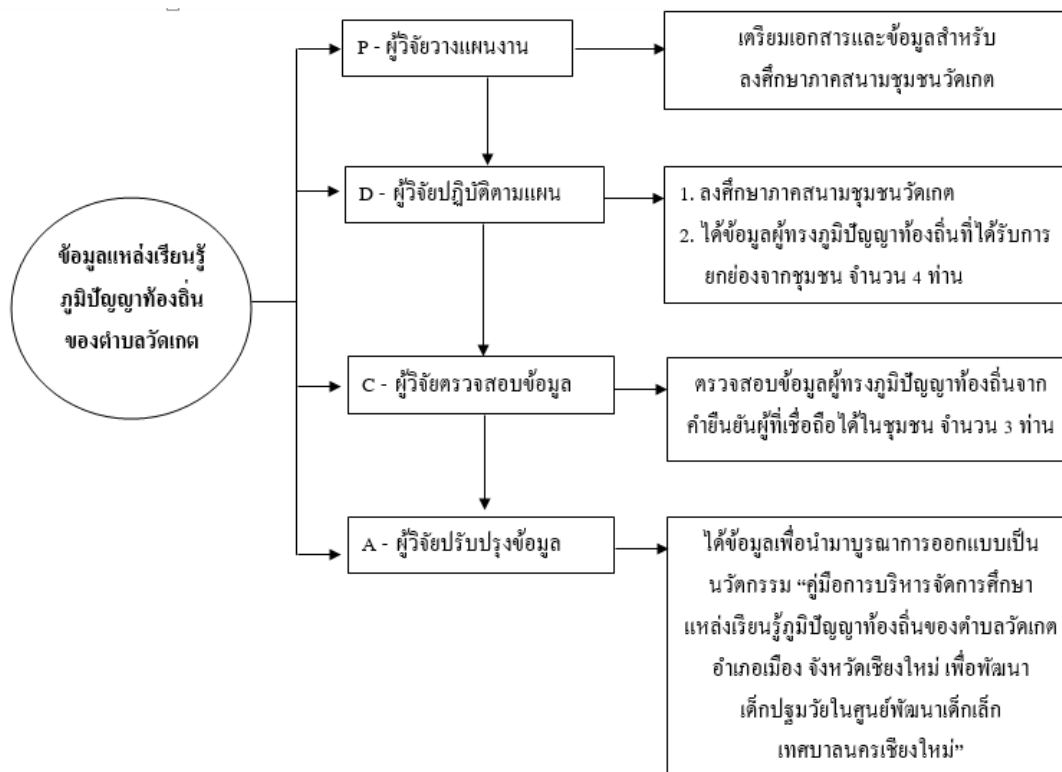
ตอนที่ 4 สรุปผลปัญหา อุปสรรคการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า มีอุปสรรคร่วมเวลาในการติดต่อเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นติดภารกิจในการปฏิบัติงานของตนเอง ผู้วิจัยจึงต้องออกไปเก็บข้อมูลหลายครั้ง การชี้แจงรายละเอียดแก่ผู้ปกครอง และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจภาษาไทย ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยจึงต้องเก็บข้อมูลโดยการอ่านให้ฟัง ชี้แจงข้อประเมินทีละข้อเพื่อถามความคิดเห็นและบันทึกข้อมูลให้ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเก็บข้อมูล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้อภิปรายผล แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทชุมชนวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีกระบวนการได้มาซึ่งข้อมูล นำเสนอเป็นแผนภูมิตามลำดับขั้น ดังนี้

แผนภูมิที่ 5.1 การศึกษาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ที่มา : วันทนีย์ ใจเฉพา

จากแผนภูมิที่ 5.1 อภิปรายได้ว่า ผู้วิจัยดำเนินการทำงานตามกระบวนการ PDCA เพื่อให้ได้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต โดยผู้วิจัยลงศึกษาภาคสนามบริบทชุมชนวัดเกต ซึ่งเป็นตำบลที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ตั้งอยู่ และยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการยกย่องจากชุมชน โดยการถ่ายทอดของผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 4 ท่าน ใน 4 ด้าน ได้แก่

1. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่องความเชื่อในศาสนาพุทธ ได้แก่ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภโณ
2. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา ได้แก่ อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม

3. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ได้แก่ แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

4. ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เจิง) ได้แก่ คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

การได้มาซึ่งข้อมูลผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ท่าน โดยการศึกษาบริบทชุมชนและการเห็นคุณค่าของการเชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการถ่ายทอดของตัวบุคคลที่เป็นที่ยอมรับสอดคล้องกับประมวล พิมพ์เสน (2555, 25) ที่กล่าวไว้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านถือว่าเป็นมรดกทางความคิดที่บรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือรุ่นทวด ได้คิดขึ้นมาและใช้ความคิดและการกระทำเหล่านั้นในการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็น การละเล่น การแสดง ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม พิธีกรรม การประกอบอาชีพ เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นมรดกทางความคิดที่มีค่าซึ่งตราเป็นตราเป็นเงินไม่ได้

เมื่อได้ข้อมูลผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการแนะนำของชุมชนที่เป็นที่ยอมรับทั้ง 4 ท่าน แล้วผู้วิจัยดำเนินการติดต่อสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 4 ท่าน จากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาบูรณาการออกแบบเป็นนวัตกรรม “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่” โดยความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านได้ โดยเนื้อหาที่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีการบอกและสอน ทำให้ผู้เป็นตัวอย่างทั้งองค์ความรู้ ประสบการณ์และประเพณี ซึ่งข้อมูลที่ได้เมื่อนำมาสังเคราะห์แล้ว สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ
2. เครื่องสักการะล้านนา
3. อาหารเมืองเหนือ
4. การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เจิง)

จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา (Focus Group) เพื่อขอความเห็นชอบสำหรับการนำไปใช้คู่มือไปใช้ นำเสนอเป็นแผนภูมิตามลำดับขั้น ดังนี้

แผนภูมิที่ 5.2 ขั้นตอนการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

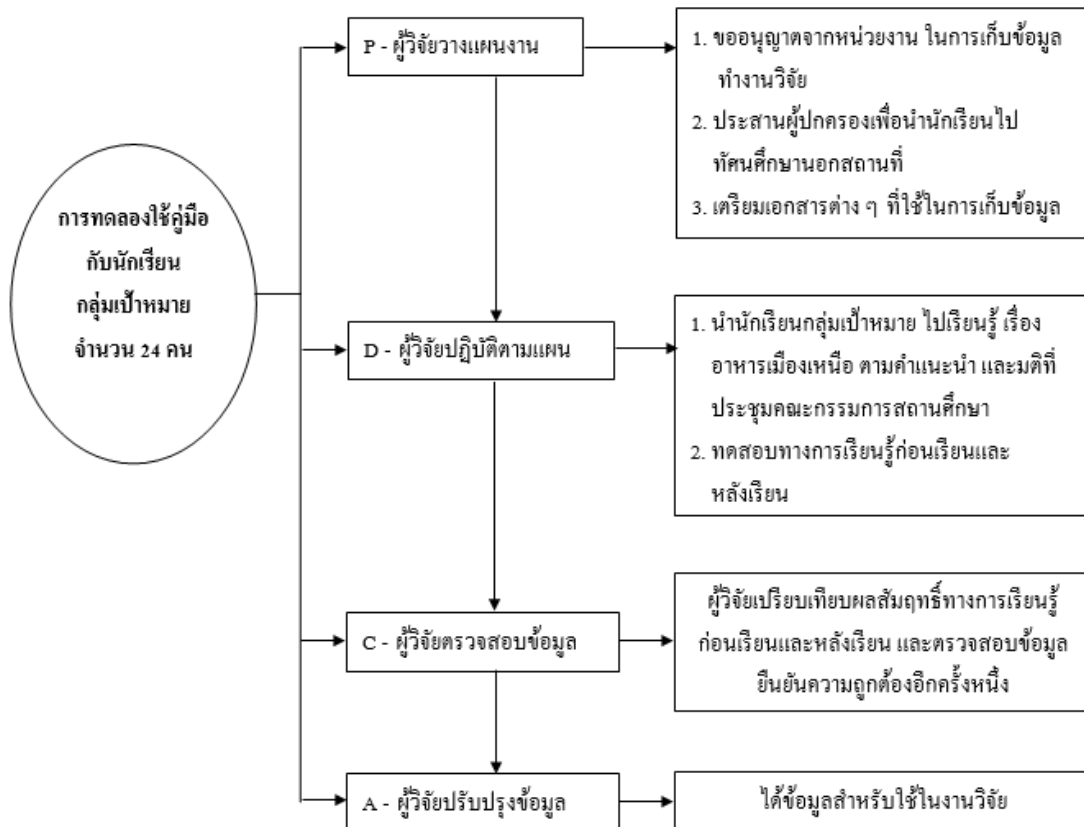
ในการนำ “คู่มือวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ที่มา : วันทนิย์ ใจเฉพาะ

จากแผนภูมิที่ 5.2 อภิปรายได้ว่า ผู้วิจัยดำเนินการทำงานตามกระบวนการ PDCA เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการนำคู่มือไปใช้ โดยในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาครั้งนี้ได้มีมติในที่ประชุมให้เลือกเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ในคู่มือ เรื่อง อาหารเมือง

เหนือ ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน เป็นเรื่องของอาหารการกินของคนในชุมชนเพื่อการดำรงชีวิต ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน เพื่อเปรียบเทียบ พัฒนาการเด็กจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข เนื้อหาคู่่มือตามคำแนะนำของคณะกรรมการสถานศึกษาก่อนนำไปใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียน และเก็บข้อมูลขั้นตอนต่อไป ได้แก่ ปรับเปลี่ยนรูปภาพให้สอดคล้องกับหัวข้อ ตรวจสอบคำผิดใน เอกสาร ชี้แจงรายละเอียดในการใช้คู่มือ เพิ่มรายชื่อผู้ดำเนินงานและคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาโดยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับวรรณิ์ แกมเกตุ (2551, 254-255) กล่าวไว้ว่า การสนทนากลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์และสนทนาแบบเจาะประเด็นด้วยการเชิญผู้ร่วม สนทนามารวมเป็นกลุ่มอย่างเจาะจง ตามคุณสมบัติที่นักวิจัยกำหนด แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วม สนทนา ได้ตอบ ถกปัญหา อภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนทัศนะกันอย่างกว้างขวางในประเด็นต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อที่จะหาข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นสำหรับตอบคำถามวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและสอดคล้องกับ รัตนะ บัวสนธิ์ (2551, 112-113) ที่กล่าวว่า การสนทนา กลุ่ม (Focus Group) เป็นการให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่นักวิจัยคัดเลือกมา สนทนาได้ตอบ แสดง ความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในเรื่องต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่มจัดเป็นการรวบรวมข้อมูล ที่เป็นการผสมเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์รายบุคคล กล่าวคือ นักวิจัยสามารถที่จะทำการ สังเกตพฤติกรรมอาทิปฏิกิริยาของบุคคลในกลุ่มสนทนาได้ และในขณะเดียวกันนักวิจัยก็อาจจะทำ การซักถามบุคคลใดบุคคลหนึ่งในประเด็นใด ๆ ที่สงสัยก็ได้

ตอนที่ 2 อภิปรายผลข้อมูลการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ได้เรียนรู้จากผลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

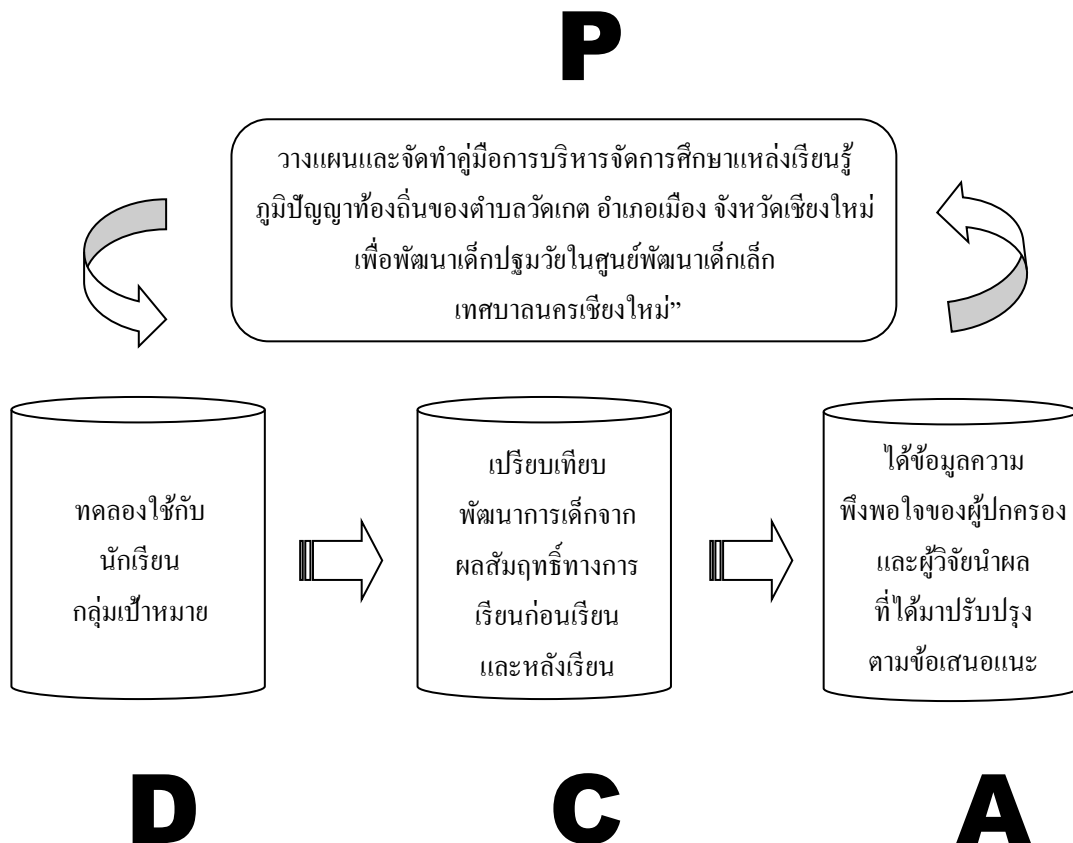
แผนภูมิที่ 5.3 การศึกษาข้อมูลการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลนครเชียงใหม่ที่ได้เรียนรู้จากผลการบริหารจัดการศึกษา
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่

ที่มา : วันทนีย์ ใจเฉพา

จากแผนภูมิที่ 5.3 อภิปรายได้ว่า ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการ PDCA เพื่อให้ได้ข้อมูลข้อมูลการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ได้เรียนรู้จากผลการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต ซึ่งจากขั้นตอนการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาแนะนำให้เลือกเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ในคู่มือ เรื่อง อาหารเมืองเหนือ

ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน เป็นเรื่องของอาหารการกินของคนในชุมชนเพื่อการดำรงชีวิต ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน เพื่อเปรียบเทียบ พัฒนาการเด็กจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งสัมพันธ์กับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, 25-26) โดยกล่าวไว้ว่า ให้เด็กปฏิบัติสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย และสิ่งแวดล้อมที่เด็กเคยพบเห็น เคยชินมากที่สุดจะค่อยๆออกไปสู่ความเข้าใจและการเรียนรู้ขั้นสูงได้ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ซึ่งจากการทดลองนำเด็กไปเรียนรู้ตามเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ในคู่มือพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีระดับสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากกว่าการเรียนในห้องเรียน อีกทั้งนักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับเสรี พงศ์พิส (2536, 63) กล่าวถึงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็ก ซึ่งเด็กโดยทั่วไปมีความสนใจในช่วงเวลาสั้นในสิ่งที่ใกล้ตัว ซึ่งแตกต่างจากผู้ใหญ่ กิจกรรมการถ่ายทอดต้องง่าย ไม่ซับซ้อน สนุกสนานและดึงดูดใจ เช่น การละเล่น การเล่านิทาน การลองทำ (ตามตัวอย่าง) การเล่นปริศนาคำทาย เป็นต้น วิธีการเหล่านี้เป็นการสร้างเสริมนิสัยและบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนา ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นจริยธรรมที่เป็นสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ดังนั้นหน่วยการเรียนรู้ เรื่องอาหารเมืองเหนือจึงเหมาะแก่การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพราะนอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนมีระดับสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่ใกล้ตัวเด็ก เข้าถึงได้ง่าย เป็นเรื่องของอาหารในชุมชน ของท้องถิ่นภาคเหนือ อีกทั้งนักเรียนยังได้ลงมือทำอาหารภาคเหนือตามที่ผู้ทรงภูมิปัญญายถ่ายทอด สร้างความสนุกสนานในการทำกิจกรรมและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้รักและภูมิใจท้องถิ่นของตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งสัมพันธ์กับนิคม ชมพูหลง (2548, 8) กล่าวไว้ว่า ความรู้ใกล้ตัวในชุมชน ทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นรักและภูมิใจในท้องถิ่น เป็นการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่ด้วย

ตอนที่ 3 อภิปรายผลข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

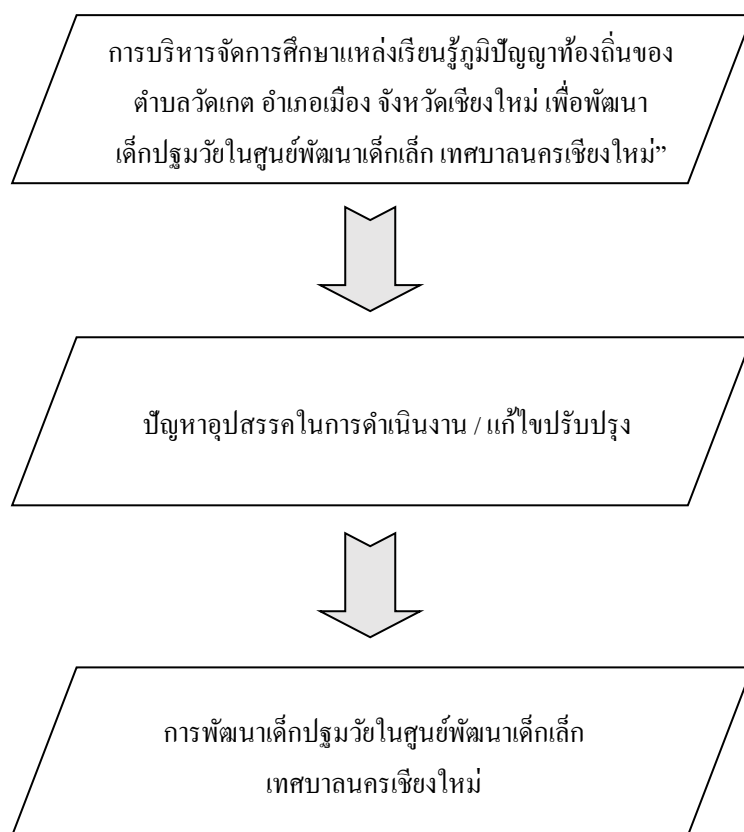
แผนภูมิที่ 5.4 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่

ที่มา : วันทนี ใจเฉพาะ

จากแผนภูมิที่ 5.4 อภิปรายได้ว่า ผู้วิจัยดำเนินการทำงานตามกระบวนการ PDCA เพื่อให้ได้ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ โดยหลังจากผู้วิจัยได้นำนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน

24 คน ไปเรียนรู้เรื่อง อาหารเมืองเหนือ ตามคู่มือฯ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ปกครองได้แสดงความพึงพอใจของตนเองจากการประเมินหลังจากได้ทราบการชี้แจงรายละเอียดในที่ประชุมผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นหลังจากน่านักเรียนไปทดลองเรียนรู้ตามเนื้อหาในคู่มือ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้ปกครองมีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองเห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับวาสนา เลื่อมเงิน (2550, 21) กล่าวถึงความพึงพอใจเป็นสภาพความรู้สึก ความชอบ ความพอใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บ่งบอกถึงผลงานของหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาหรือการให้บริการ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการให้ผู้ปกครองหรือผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วย เพราะความเจริญก้าวหน้าของงานบริการเป็นปัจจัยที่สำคัญประการแรกที่เป็นตัวบ่งชี้ ก็คือจำนวนผู้ปกครองหรือจำนวนนักเรียนผู้มาใช้บริการ ดังนั้น ผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้ลึกซึ่งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้มาใช้บริการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ปริญดา หอมสวัสดิ์ (2555, 51) ให้ทัศนะเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านวิชาการ หลักสูตร ด้านบุคลากร คุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการนักเรียน ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อที่เด็กจะได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา ตลอดจนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตลอดไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับบรรเจิด ศุภราชวงศ์ (2556, 43) ที่กล่าวถึงแนวคิดความพึงพอใจว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับ จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ นอกจากนี้ ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเกิดขึ้นจาก ความคาดหวังหรือเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลได้ ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของบุคคล ทั้งนี้ความพึงพอใจจึงสามารถนำไปใช้ในการวัดระดับความพึงพอใจกับปัจจัยอื่นที่ใช้ในการศึกษา เช่นความพึงพอใจต่อการบริหารงานของโรงเรียน เป็นต้น

ตอนที่ 4 อภิปรายผลข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแห่ง
เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

แผนภูมิที่ 5.5 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษา
แห่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร
เชียงใหม่

ที่มา : วันทนิย์ ใจเฉพาะ

จากแผนภูมิที่ 5.5 อภิปรายได้ว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการ
การศึกษาแห่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนา
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
ดังนี้

1. การขอข้อมูลดิบจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต 4 ท่าน จากการสัมภาษณ์ ต้องนัดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายครั้ง เนื่องจากผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นติดภารกิจในการปฏิบัติงานของตนเอง ผู้วิจัยจึงต้องออกไปเก็บข้อมูลหลายครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาเป็นฐานในการจัดทำนวัตกรรม “คู่มือการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่”

2. การนำนักเรียนไปเรียนรู้นอกสถานที่ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ในบางรายไม่อนุญาตให้นักเรียนไปทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน นักเรียนจึงขาดโอกาสที่จะได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน โดยครูได้ติดต่อผู้ปกครองชี้แจงรายละเอียด และประโยชน์ในการพานักเรียนไปเรียนรู้นอกสถานที่ อีกทั้งอนุญาตให้ผู้ปกครองรายนั้นร่วมเดินทางไปเรียนรู้พร้อมกับคณะครูและนักเรียนคนอื่น ๆ ได้ เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนร่วมกับผู้อื่น

3. ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจภาษาไทย ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยจึงต้องเก็บข้อมูลโดยการอ่านให้ฟัง ชี้แจงข้อประเมินทีละข้อเพื่อถามความคิดเห็นและบันทึกข้อมูลให้ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเก็บข้อมูล

จากปัญหาในการดำเนินงานดังกล่าว สอดคล้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2551, 28) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นต้องบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่นและงานวิจัยมาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นหากเกิดปัญหาในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของผู้เรียน ทุกฝ่ายของสถานศึกษานั้น ๆ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เริ่มจากการประชุมงานไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติงาน และติดตามผล เพื่อประโยชน์อันจะนำมาสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา และตัวบุคคลไปพร้อม ๆ กัน

ข้อเสนอแนะ

1. คู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล

นครเชียงใหม่ ให้เด็กได้เรียนรู้และเห็นคุณค่าแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งใกล้ตัว การเรียนรู้จากสภาพจริงในชุมชน ซึ่งประสบการณ์ที่ได้รับสามารถต่อยอดไปสู่การเรียนรู้ขั้นสูงได้ดีในอนาคต

2. การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ ข้อมูลต้องเป็นปัจจุบันทุกปีการศึกษา สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลนำนักเรียนไปเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานที่จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาและพัฒนาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบันและมีข้อมูลเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่เพื่อต่อยอดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นของเด็กในอนาคตอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กนกพร นิมพลี. (2555). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. (ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม และการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- กรแก้ว จันทรภาษา. (2550). การสนทนากลุ่ม. สืบค้นจาก <https://home.kku.ac.th/korcha/detail.html>
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอนุบาล 3 - 5 ปี). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ,
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2551). มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำ : กรณีศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำชี. กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรน้ำ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). ภูมิปัญญาไทยในงานศิลปถิ่นเมืองกรุง. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักพัฒนาเกษตรกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.

- กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กองวิชาการและครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2522). *รายงานการวิจัย เรื่อง ผลการวิจัย การจัดศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- กัลยากร น้อยพญา. (2552). *การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนทุ่งพร้าว (เพ็กกี้อีทค็อก) อำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*.
- กุลยา ดันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน : 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- เจนณัญญ์ มิ่งศิริธรรม. (2553). *การพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งการเรียนรู้จังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จารุวรรณ ธรรมวดี. (2543). *ภูมิปัญญาอีสาน*. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต.
- ชนิดา มัททวงกูรและคณะ. (2550). *รายงานการวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตที่ส่งเสริมกิจกรรมทางกายและการออกกำลังกายของคนเกษียณอายุ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชนิดา วิเศษมิตนันทน์. (2541). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน*. สงขลา: หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: บริษัทแคเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชาญณรงค์. (2557). *พื่อนดาบ - พื่อนเจิง*. สืบค้นจาก <https://chananrog2015.wordpress.com/2014/10/07/พื่อนดาบ-พื่อนเจิง/>
- ชื่นสมมล บุนนาค. *หลักการทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเจาะใจผู้บริโภค The Focus Group Process Towards the Consumer Insights. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร. 7(2) (ตุลาคม 2552 - มกราคม 2553): 100 - 101.*
- ดอกกะทู้ Dockaturk. (2559). *ทริปเชียงใหม่ พระธาตุพูผาผืน*. สืบค้นจาก: <http://www.tripchiangmai.com/chiangmaiboard/index.php?topic=9649.0#.WOGUjfmGPUU>
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). *นวัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด แบบฝึกเสริมทักษะ๑*. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

- ถวิล บุรีกุลและเมธิสา พงษ์ศักดิ์ศรี. (2548). *การสนทนากลุ่ม : เทคนิคการมีส่วนร่วมและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- ท็อปเชียงใหม่. (2559). *พระราชูปถัมภ์วัดเกตการามวัดงามใกล้น้ำปิง*. สืบค้นจาก:
<http://www.topchiangmai.com/trip/วัดเกตการาม-ป้อ>
- ทิพาดี เมฆสุวรรณค์. (2539). *การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานกรัฐมนตรี.
- ทิสนา แคมมณี และคณะ. (2535). *การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.
- โทชาวะ บุนจิ. (2544). *คิดใหม่ทำใหม่ ด้วยไคเซ็น*. (แปลจาก Zoku Kousureba shiotono KAIZEN gadekiru, KAIZEN suihinshido manual โดยชไมพร สุธรรมวงศ์, สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพลส.
- ชนพล ดอนชวนชม. (2552). *แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ธวัชชัย บุญมี. (2557). *การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นฤมล ดันธสุเรศชัย. (2533). *แหล่งวิทยาการในชุมชน ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน*. (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- นันทสาร สีสลับและคณะ. (2542). *ภูมิปัญญาไทย*. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23. (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.
- นิคม ชมพูลอง. (2548). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: กลุ่มนิเทศติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2536). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากร*. *ทิศทางไทย* 1(5), 3.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2538). *โสตทัศนศึกษา*. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.
- บรรจง จันทมาศ. (2540). *ระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9000*. กรุงเทพฯ: สมาคมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- บรรเจิด สุภราชพงศ์. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อการบริหารงานของโรงเรียนปากช่องพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม ปานเพชร. (2546). *การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์*. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏสุรินทร์).
- ประมวล พิมพ์เสน. (2554). *ภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน*. ขอนแก่น: คลังนาโนวิทยา.
- ประเวศ วะสี. (2534). *การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ประเวศ วะสี. (2536). *ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท เล่มที่ 2*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- ประสาธน์ เจริญเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญา หอมสวัสดิ์. (2555). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียน ศรีหฤทัย สังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ปริทรรศน์ พันธุบรรยงก์. (2545). *TQM ภาครัฐปฏิบัติ: เทคนิคการแก้ปัญหาแบบ “ลีลาม่า”*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- พรณี ลิกิจวัฒน์. (2556). *การวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2552). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เพ็ญพักตร์ อุทิศ. (2560). *แนวคิดและเทคนิคการสนทนากลุ่ม*. สืบค้นจาก http://www.igoodmedia.net/@sudin/04_activity/case/research04.html.
- ภาวิดา ธาราศิริสุทธิและวิบูลย์ ไตรณะบุตร. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ขงยุทธ ชีรศิลป์. (2541). *ศิลปะการแสดงพื้นเมือง*. สืบค้นจาก: <http://www.laksanathai.com/book3/p341.aspx>.
- ยศ ลันตสมบัติ. (2542). *ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์.

- ยุพา ทรัพย์อุไรรัตน์. (2537). *การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการศึกษานอกระบบภาคตะวันออก*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- รวีพร มณีวรรณ. (2548). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).
- ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศจังหวัดเชียงใหม่. *เขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก <http://202.28.24.77/index.php>.
- รัตน์ บัณฑิต. (2552). *ปรัชญาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา พรหมพิชัย. (2542). *แกงกระด้าง. สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
- รุ่ง แก้วคง. (2543). *ปฏิบัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *การนำภูมิปัญญาไทยเข้าระบบสู่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ล้านนาเวย์. (2554). *เครื่องสักการะล้านนา*. ค้นหาเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2559. แหล่งที่มา <http://www.lannaway.com/home/post/เครื่องสักการะล้านนา-2/>
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2542). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวิมล ชัยรัต. (2559). *วัดเกตในวาระแห่งการเปลี่ยนแปลง*. สืบค้นจาก <http://www.khonmuang.com/pages/watgate.htm>
- วสิน पालเดชพงศ์. (2539). *การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อโรงเรียนอนุบาลเอกชน : กรณีศึกษาอนุบาลก้องหล้า*. กรุงเทพฯ: (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- วาสนา เลื่อมเงิน. (2550). *ความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากันแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2559). *พิพิธภัณฑวัดเกตการาม โสภโศภเจ้าหลวง*. แหล่งที่มา <https://th.wikipedia.org/wiki/วัดเกตการาม>.

- ศักดิ์ชัย เกียรติจินาจันทร์. (2542). ภูมิปัญญาไทยพัฒนาไทย. วารสารวัฒนธรรมไทย. 37(4), 2.
- ศิริวรรณ ปักยี. (2537). การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่. (2559). คู่มือการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่. เชียงใหม่. : สำนักพิมพ์
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. นนทบุรี: จตุรศีลชน.
- สมร ทองดีและสุกัญญา กาญจนกิจ. (2548). ประมวลสาระชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา *PRINCIPLES OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION* หน่วยที่ 1. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.
- สร ปิ่นอักษรสกุล. (2549). การสนทนากลุ่ม. สืบค้นจาก: http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=303&read=true&count=true
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). หนังสือวิชาเลือกสาระการพัฒนาสังคม รายวิชา สค 03045 วิถีชุมชน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุริยา น้อยเสนาะ. (2558). การศึกษาของเด็กปฐมวัยหัวใจสำคัญของการศึกษา. สืบค้นจาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=31140
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2545). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2536). ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป แอนด์พับลิชชิ่ง.

แอนนา จุมพลเสถียร. (2547). *เข้าถึงใจผู้บริโภคด้วย Focus groups*. กรุงเทพฯ: แพค อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด.

Duffy, J. (2000). *The KM Technology Infrastructure*. *Information Management Journal*. 34(2), 62 - 66.

Herbert, S. (1976). *Administrative Behavior*. (3rd edition). New York: The Free Press.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นางสาววันทนีย์ ใจเฉพาะ

วัน เดือน ปี เกิด 17 มีนาคม 2528

ที่อยู่ปัจจุบัน 10/5 ถนนวิภาวดี ซอย 3 ตำบลทรายขาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50100

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555	ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2550	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี
	และนวัตกรรมการศึกษา
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประสบการณ์การทำงาน พ.ศ. 2553 - 2556 ครูอัตราจ้างตามภารกิจ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

พ.ศ. 2556 - ปัจจุบัน ครู คศ. 1

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

-
1. รองศาสตราจารย์ประวิติ พันผาสุก อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. อาจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรหม ผู้ช่วยคณะบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. อาจารย์สุภาพรรณ วงศ์เชื่อนแก้ว ครู คศ.3 โรงเรียนเทศบาลวัดป่าแพ่ง
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

1. นายอดุลย์ เครือยศ	รองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครเชียงใหม่
2. คุณสุเวช สุภายิต	ประธานกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. คุณทิพาพร ชมพูรัตน์	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. พระครูไพจิตรวิรุณ	ผู้นำทางศาสนา
5. คุณแสงหล้า ศรีสุวรรณ	ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา
6. คุณบุญทวี สุคำมา	ผู้แทนชุมชน
7. คุณสงกรานต์ วรรณโครต	ผู้แทนผู้ประกอบการ
8. คุณสุพล ทาคำ	หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่
9. คุณเกตุทิพย์ เผ่าฟู	นักวิชาการศึกษา
10. คุณจันทร์จิรา กล้าหาญ	รักษาราชการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
11. คุณวิภาวดี จันทร์วิไล	ครู
12. คุณบุญรักษา แสงรัตน์	ครู
13. คุณจุฑามาศ พันสวรรค	ครู
14. คุณศศิประภา จันทร์พรหม	ครู
15. คุณเกวลิ อัมใจ	ครู
16. คุณรุ่งกนก กำเนิดศิริ	ครู

ภาคผนวก ค

ฉบับที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ - นามสกุล อายุ ปี
 ที่อยู่.....
 เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ..... อาชีพ.....

หัวข้อการสัมภาษณ์

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านใดที่ท่านเชี่ยวชาญ อธิบายรายละเอียดพอสังเขป / สาระดีให้ดูเป็นตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านได้นำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด อธิบายพอสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านได้ถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญให้กับคนรุ่นหลังบ้างหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญให้กับคนรุ่นหลังตั้งแต่เด็กสมควรหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคาดหวังมากน้อยเพียงใดกับการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญให้กับเด็ก
อนุบาล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดอย่างไรหากคนรุ่นหลังไม่สนใจศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาจส่งผลอย่างไรในอนาคต

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

**แบบสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษา
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาวิธีการบริหารจัดการศึกษา
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบ
แบบสอบถามตามความเป็นจริงและโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่าน
และนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น
แต่ในทางตรงกันข้ามข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการ
บริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
 3. แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการเสนอวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติม
- ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

วันทนิย์ ใจเฉพาะ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 นับถือศาสนา

- ☐ ศาสนาพุทธ
- ☐ ศาสนาคริสต์
- ☐ ศาสนาอิสลาม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

1.4 สถานภาพ

☐ หัวหน้าสถานศึกษา	☐ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา
☐ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	☐ ผู้แทนชุมชน
☐ ครูผู้ดูแลเด็ก	☐ ผู้นำศาสนา
☐ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก	☐ ผู้แทนผู้ประกอบการ
☐ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	☐ นักวิชาการศึกษา

1.5 วุฒิการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
- ☐ ปริญญาตรี
- ☐ ปริญญาโท
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

1.6 อาชีพ

- ☐ รับราชการ
- ☐ ธุรกิจส่วนตัว
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในปัจจุบัน (การย้ายที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมจากตำบลหนองหอยมาอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่)					
2.1 ปัญหาการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต					
2.2 ปัญหาการจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตเพื่อeasy สะดวกต่อการค้นหาข้อมูล					
2.3 ปัญหาการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการจัดการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัย					
2.4 ปัญหาการประยุกต์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียน					
2.5 ปัญหาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น)					
การหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่					
2.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ					
2.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.8 คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้อย่างชัดเจน 2.9 คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี / ความคิดเห็นในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)					
2.10 ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เชิง) 2.11 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ 2.12 คณะกรรมการสถานศึกษามีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้					
2.13 คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นประโยชน์ และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
และแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ระดับชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2560
สาระการเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
หน่วยการจัดประสบการณ์ อาหารเมืองเหนือ

นางสาววันทนี ใจเฉพาะ
ครูประจำชั้น/ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่
ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ระดับชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2560
สาระการเรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
หน่วยการจัดประสบการณ์ อาหารเมืองเหนือ

นางสาววันทนี ใจเฉพาะ
ครูประจำชั้น/ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

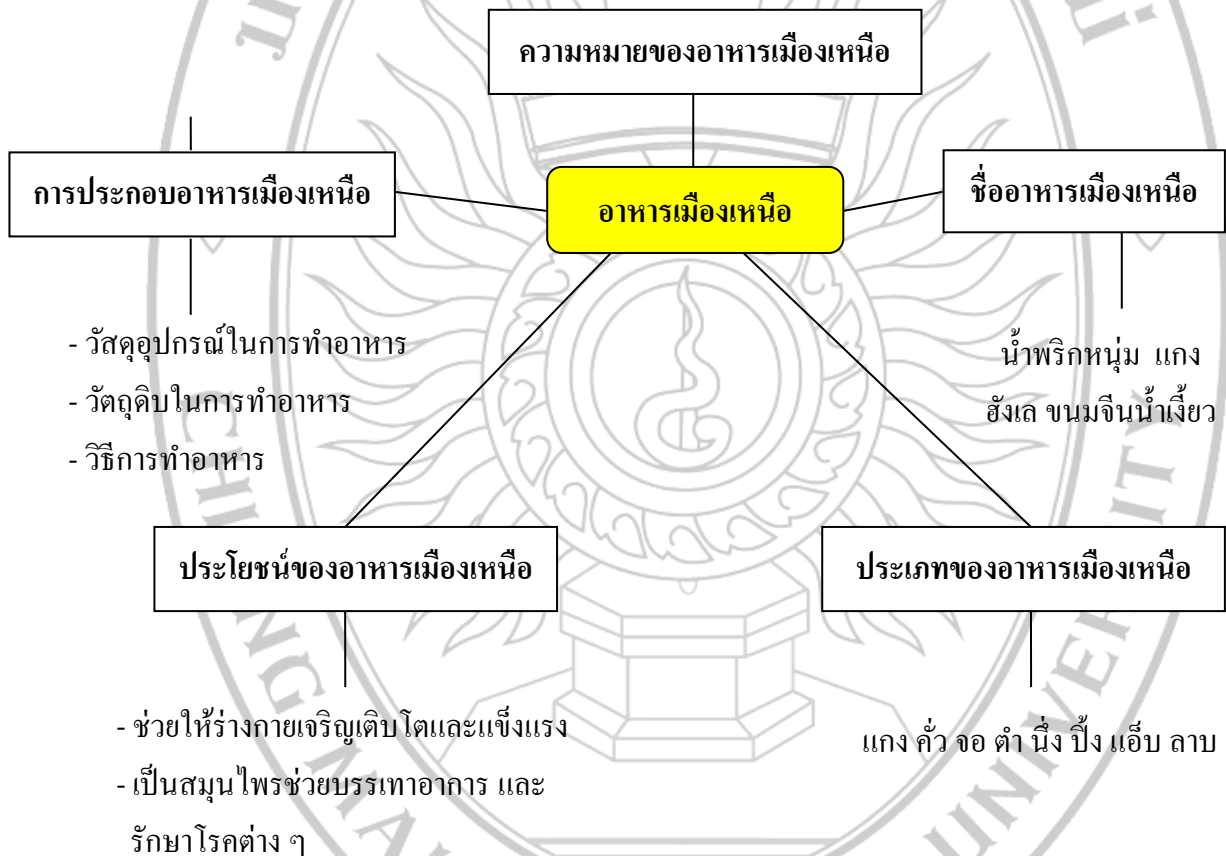
ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาล 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่

หน่วยการเรียนรู้ อาหารเมืองเหนือ เวลาเรียน : จำนวน 2 สัปดาห์

อาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของชุมชนในภาคเหนือ ลักษณะเด่นของอาหารเมืองเหนือจะไม่ใส่น้ำตาล แต่ความหวานจะได้จากส่วนผสมที่นำมาทำอาหาร เช่น ความหวานจากผัก จากปลา ไชมันจะได้จากน้ำมันของสัตว์

- เมนูไข่ป๋าม
- เมนูจ้อผักกาด
- เมนูไส้อั่ว
- เมนูน้ำพริกอ่อง

สิ่งที่ได้รู้แล้ว	สิ่งที่ต้องการรู้	สิ่งที่ได้ควรรู้
1. ชื่ออาหารพื้นเมืองในชุมชนของตนเองบางอย่าง เช่น น้ำพริกอ่อง แกงฮังเล ขนมหินน้ำเงี้ยว	1. อาหารเมืองเหนือคืออะไร 2. ในชุมชนของตนเองมีอาหารเมืองเหนืออะไรบ้าง 3. ลักษณะของอาหารเมืองเหนือ	1. ความหมายของอาหารเมืองเหนือ 2. ชื่ออาหารเมืองเหนือ 3. ประเภทของอาหารเมืองเหนือ 4. ประโยชน์ของอาหารเมืองเหนือ 5. การประกอบอาหารเมืองเหนือ

หมายเหตุ การเรียนรู้ เรื่อง อาหารเมืองเหนือ นักเรียนเรียนรู้เป็นเวลา 2 สัปดาห์ และเรียนรู้กับผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการทำอาหารเมืองเหนือ จำนวน 2 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เวลา 9.20 - 10.00 น. (ทุกวันศุกร์)

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นเตรียมอนุบาล 2

สาระการเรียนรู้เรื่อง เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ อาหารเมืองเหนือ

หน่วยการจัดประสบการณ์ย่อย ความหมายของอาหารเมืองเหนือ

ความคิดรวบยอด

อาหารเมืองเหนือ คือ อาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นภาคเหนือ และหาวัตถุดิบ เช่น ผักพื้นบ้านได้ง่ายในชุมชน เพื่อนำมาประกอบอาหาร รับประทานแล้วได้ประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง อีกทั้งเป็นสมุนไพรช่วยบรรเทาอาการ และรักษาโรคต่าง ๆ ด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) บอกความหมายของอาหารเมืองเหนือได้
- 2) บอกลักษณะของอาหารเมืองเหนือได้
- 3) ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้

สาระการเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้

- 1) ความหมายของอาหารเมืองเหนือ
- 2) ลักษณะของอาหารเมืองเหนือ

ประสบการณ์สำคัญ

- 1) การแสดงความคิดเห็นความรู้สึกด้วยคำพูด
- 2) การฟังเรื่องราวต่าง ๆ
- 3) การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) ครูสอนเด็กร้องเพลง “อาหารหลัก 5 หมู่” โดยให้เด็กร้องตามทีละวรรค จำนวน 2 รอบ จากนั้นเด็กและครูร้องพร้อมกันจนคล่องแคล่ว และทำท่าทางประกอบตามจินตนาการของตนเอง
- 2) เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงเนื้อหาของเพลง “อาหารหลัก 5 หมู่”
- 3) จากนั้นครูเสริมเนื้อหา ความหมายของอาหารเมืองเหนือ ว่าเด็กและครูอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ มาเรียนและทำงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งตั้งอยู่ในเขตชุมชนวัดเกต มีอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น และหารับประทานได้ง่าย นอกจากนั้นยังสามารถหาวัตถุดิบในชุมชน เช่น ผักพื้นบ้านมาประกอบอาหารเมืองเหนือได้

4) ครูนำภาพอาหารเมืองเหนือที่เตรียมไว้มาให้เด็ก ๆ ดู ว่าเคยรู้จักอาหารชนิดนี้กันหรือไม่ แต่ละภาพอาหารมีชื่อเรียกอย่างไร หากเคยรับประทานแล้วรสชาติเป็นอย่างไร

5) ครูให้เด็ก ๆ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า อาหารมือต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองทำให้รับประทาน หรือซื้อจากร้านค้าในชุมชนชื่ออาหารอะไรบ้าง เด็ก ๆ นักเรียนคิดว่าอาหารดังกล่าวเป็นอาหารเมืองเหนือหรือไม่ เพราะเหตุใด

5) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของอาหารเมืองเหนืออีกครั้งหนึ่ง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 1) เพลง “อาหารหลัก 5 หมู่”
- 2) บัตรภาพอาหารเมืองเหนือ

การประเมินผล

- 1) สังเกตการบอกความหมายของอาหารเมืองเหนือ
- 2) สังเกตการบอกลักษณะของอาหารเมืองเหนือ
- 3) สังเกตการร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 หมายถึง ดี	ปฏิบัติด้วยตนเองได้ดีทุกครั้ง
ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง	ปฏิบัติได้เป็นบางครั้ง
ระดับ 1 หมายถึง ควรส่งเสริม	ปฏิบัติได้ โดยครูช่วยเหลือแนะนำ

เกณฑ์การประเมินสรุปผลการพัฒนาการ

ระดับ 3 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.51-3.00)
ระดับ 2 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.01-2.50)
ระดับ 1 : ไม่ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (0.01-2.00)

สรุปผลการประเมิน นักเรียนจำนวน คน

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 3 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 2 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

นักเรียนที่ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 ได้แก่

.....

การแก้ไข / ส่งเสริม

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางสาววันทนี ใจเฉพาะ)

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นเตรียมอนุบาล 2

สาระการเรียนรู้เรื่อง เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ อาหารเมืองเหนือ

หน่วยการจัดประสบการณ์ย่อย ชื่ออาหารเมืองเหนือ

ความคิดรวบยอด

อาหารเมืองเหนือ คือ อาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นภาคเหนือ และหาวัตถุดิบ เช่น ผักพื้นบ้านได้ง่ายในชุมชน เพื่อนำมาประกอบอาหาร รับประทานแล้วได้ประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง อีกทั้งเป็นสมุนไพรช่วยบรรเทาอาการ และรักษาโรคต่าง ๆ ด้วย อาหารเมืองเหนือที่คนส่วนใหญ่รู้จัก ได้แก่ ใส่อั่ว น้ำพริกหนุ่ม น้ำพริกอ่อง ไข่ป๋าม จอผักกาด ขนมหินน้ำเงี้ยว เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) บอกชื่ออาหารเมืองเหนือได้อย่างน้อย 3 ชนิด
- 2) เล่าประสบการณ์ของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้
- 3) มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ในการปั้นดินน้ำมันเรื่องราวของอาหารเมืองเหนือได้

สาระการเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้

- 1) ชื่ออาหารเมืองเหนือ
- 2) การปั้นดินน้ำมัน

ประสบการณ์สำคัญ

- 1) การแสดงความคิดความรู้สึกด้วยคำพูด
- 2) การฟังเรื่องราวต่าง ๆ
- 3) การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อวัสดุ

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารหลัก 5 หมู่” ที่เคยเรียนมาแล้วและทำท่าทางประกอบตามจินตนาการของตนเอง
- 2) ครูทบทวนเนื้อหา ความหมายของอาหารเมืองเหนือ และลักษณะของอาหารเมืองเหนือที่เคยเรียนมาแล้ว
- 3) จากนั้นครูนำภาพอาหารเมืองเหนือที่เตรียมไว้มาให้เด็ก ๆ ดู โดยให้เด็ก ๆ สังเกตภาพว่า ในอาหารทำมาจากวัตถุดิบอะไรบ้าง โดยครูคอยชี้แนะวัตถุดิบแต่ละอย่างพร้อมภาพประกอบ เพื่อง่ายแก่ความเข้าใจของเด็ก และให้เด็กเรียนรู้ชื่ออาหารเมืองเหนือจากภาพซ้ำ ๆ

4) ครูจัดเตรียมอุปกรณ์การปั้นดินน้ำมันให้แก่เด็ก ให้เด็กปั้นดินน้ำมันเรื่องราวของอาหารเมืองเหนือตามจินตนาการ เช่น ลักษณะของอาหารเมนูต่าง ๆ ที่เด็กชอบ ตัวอย่างเช่น ขนมหิน น้ำเงี้ยว โดยมีวัตถุดิบทั้งเส้นขนมหิน เลือด หมูบด ผักต่าง ๆ เป็นต้น

5) เมื่อเด็กปฏิบัติกิจกรรมแล้วเสร็จ ให้นำผลงานมาบอกชื่อและเล่าเรื่องให้ครูจดบันทึก

5) เด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชื่ออาหารเมืองเหนืออีกครั้งหนึ่ง และให้เด็กบอกชื่ออาหารเมืองเหนือหลังจากที่เรียนมาแล้ว หรือที่รู้จักอย่างน้อย 3 ชนิด

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 1) เพลง “อาหารหลัก 5 หมู่”
- 2) บัตรภาพอาหารเมืองเหนือ
- 3) ดินน้ำมัน และแผ่นรองปั้น

การประเมินผล

- 1) สังเกตการบอกชื่ออาหารเมืองเหนือได้อย่างน้อย 3 ชนิด
- 2) สังเกตการเล่าประสบการณ์ของตนเองให้ผู้ฟัง
- 3) สังเกตการมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ในการปั้นดินน้ำมันของเด็ก

[illegible]

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 หมายถึง ดี	ปฏิบัติด้วยตนเองได้ดีทุกครั้ง
ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง	ปฏิบัติได้เป็นบางครั้ง
ระดับ 1 หมายถึง ควรส่งเสริม	ปฏิบัติได้ โดยครูช่วยเหลือแนะนำ

เกณฑ์การประเมินสรุปผลการพัฒนาการ

ระดับ 3 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.51-3.00)
ระดับ 2 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.01-2.50)
ระดับ 1 : ไม่ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (0.01-2.00)

สรุปผลการประเมิน นักเรียนจำนวน คน

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 3 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 2 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

นักเรียนที่ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 ได้แก่

.....

การแก้ไข / ส่งเสริม

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางสาววันทนี ใจเฉพาะ)

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นเตรียมอนุบาล 2

สาระการเรียนรู้เรื่อง เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ อาหารเมืองเหนือ

หน่วยการจัดประสบการณ์ย่อย ประเภทของอาหารเมืองเหนือ

ความคิดรวบยอด

อาหารเมืองเหนือ คือ อาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นภาคเหนือ และหาวัตถุดิบ เช่น ผักพื้นบ้านได้ง่ายในชุมชน เพื่อนำมาประกอบอาหาร รับประทานแล้วได้ประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง อีกทั้งเป็นสมุนไพรช่วยบรรเทาอาการ และรักษาโรคต่าง ๆ ด้วย อาหารเมืองเหนือ มีวิธีการทำได้แก่ แกง คั่ว จอ ตำ นึ่ง ปิ้ง แฉับ ลาบ โดยลักษณะเด่นของอาหารเมืองเหนือ นั้นจะมีรสชาติแบบกลาง ๆ มีรสเค็มนำเล็กน้อย ไม่เน้นรสเปรี้ยวและรสหวาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) บอกประเภทอาหารเมืองเหนือ ได้อย่างน้อย 3 ประเภท
- 2) ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้
- 3) เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้

สาระการเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้

- 1) ประเภทอาหารเมืองเหนือ
- 2) ความสำคัญของอาหารเมืองเหนือ

ประสบการณ์สำคัญ

- 1) การแสดงความคิดเห็นความรู้สึกด้วยคำพูด
- 2) การฟังเรื่องราวต่าง ๆ

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปรอบ ๆ บริเวณอย่างอิสระตามจังหวะที่ โดยไม่ชนกัน เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้เด็กหยุดเคลื่อนไหวในที่นั้นทันที
- 2) เด็กทำท่าทางตามจินตนาการตามคำบรรยายดังนี้ “ในตอนเช้าหลังจากที่เด็กตื่นนอน คุณแม่บอกให้เด็กไปเก็บไข่ในเล้า เด็ก ๆ หิ้วตะกร้าคนละ 1 ใบไปที่เล้าไก่ เด็ก ๆ เก็บไข่ใส่ตะกร้า พร้อมพูดว่า ไข่ฟองที่ 1 ไข่ฟองที่ 2 ไข่ฟองที่ 3 ไข่ฟองที่ 4 และไข่ฟองที่ 5 เสร็จแล้วเด็ก ๆ หิ้วตะกร้าไปหาคุณแม่ แล้วแม่กับลูกเอาไข่ออกจากตะกร้าทีละฟอง พร้อมกับช่วยกันนับ 1,2,3,4,5”
- 3) เมื่อทำท่าทางเสร็จ เด็กนั่งพักผ่อน 3 - 5 นาที

4) จากนั้นครูเสริมเนื้อหาพร้อมรูปภาพประกอบ ประเภทของอาหารเมืองเหนือ มีวิธีการทำ ได้แก่ แกง คั่ว จอ ตำ นึ่ง ปิ้ง แฉับ ลาบ โดยลักษณะเด่นของอาหารเมืองเหนือนั้นจะมีรสชาติแบบ กลาง ๆ มีรสเค็มนำเล็กน้อย ไม่เน้นรสเปรี้ยวและรสหวาน อาหารเมืองเหนือไม่นิยมใส่น้ำตาล แต่ ความหวานจะได้จากส่วนผสมที่นำมาทำอาหาร เช่น ความหวานจากผัก จากปลา ไขมันจะได้จาก น้ำมันของสัตว์ เป็นต้น

5) ครูนำภาพความสำคัญของการรับประทานอาหาร เช่น ภาพเด็กตัวสูง เด็กตัวเตี้ย เด็ก สุขภาพดี เด็กตัวผอมโซ ภาพอาหารที่มีประโยชน์ ภาพอาหารไม่มีประโยชน์ ภาพขนมกรุบกรอบ น้ำหวานมาให้เด็กดู เด็กและครูร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการ รับประทานอาหาร โดยชูภาพเด็กประกอบ ว่าการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์จะทำให้ นักเรียนเจริญเติบโตและแข็งแรง

5) ครูให้เด็กบอกประเภทอาหารเมืองเหนือหลังจากที่เรียนมาแล้ว หรือที่รู้จักมาอย่างน้อย 3 ประเภทอีกครั้งหนึ่ง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 1) นึ่ง
- 2) คำบรรยาย
- 3) ภาพประกอบประเภทของอาหารเมืองเหนือ
- 4) ภาพความสำคัญของการรับประทานอาหาร

การประเมินผล

- 1) สังเกตการบอกประเภทอาหารเมืองเหนือได้อย่างน้อย 3 ประเภท
- 2) สังเกตการร่วมสนทนากับครูและเพื่อน
- 3) สังเกตการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 หมายถึง ดี	ปฏิบัติด้วยตนเองได้ดีทุกครั้ง
ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง	ปฏิบัติได้เป็นบางครั้ง
ระดับ 1 หมายถึง ควรส่งเสริม	ปฏิบัติได้ โดยครูช่วยเหลือแนะนำ

เกณฑ์การประเมินสรุปผลการพัฒนาการ

ระดับ 3 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.51-3.00)
ระดับ 2 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.01-2.50)
ระดับ 1 : ไม่ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (0.01-2.00)

สรุปผลการประเมิน นักเรียนจำนวน คน

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 3 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 2 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

นักเรียนที่ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 ได้แก่

.....

การแก้ไข / ส่งเสริม

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางสาววันทนี ใจเฉพาะ)

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นเตรียมอนุบาล 2

สาระการเรียนรู้เรื่อง เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ อาหารเมืองเหนือ

หน่วยการจัดประสบการณ์ย่อย ประโยชน์ของอาหารเมืองเหนือ

ความคิดรวบยอด

อาหารเมืองเหนือ คือ อาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นภาคเหนือ และหาวัตถุดิบ เช่น ผักพื้นบ้านได้ง่ายในชุมชน เพื่อนำมาประกอบอาหาร รับประทานแล้วได้ประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง อีกทั้งเป็นสมุนไพรช่วยบรรเทาอาการ และรักษาโรคต่าง ๆ ด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) บอกประโยชน์ของอาหารเมืองเหนือได้
- 2) เปรียบเทียบสูงกว่า ต่ำกว่า ยาวเท่ากัน สั้นเท่ากัน ได้
- 3) ระบายสีภาพอาหารเมืองเหนือได้

สาระการเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้

- 1) ประโยชน์ของอาหารเมืองเหนือ
- 2) เปรียบเทียบสูงกว่า ต่ำกว่า ยาวเท่ากัน สั้นเท่ากัน

ประสบการณ์สำคัญ

- 1) การปฏิบัติตนตามสุภาพอนามัย
- 2) การเปรียบเทียบ ความต่าง
- 3) การเขียนภาพและการเล่นกับสี

วิธีการจัดกิจกรรม

1) เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับภาพการนั่ง การนอน การฟังเพลง การอ่านหนังสือ ฯลฯ จากนั้นเด็กและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการพักผ่อนที่ดีต่อสุขภาพ รวมไปถึงการรับประทานอาหารต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อร่างกายโดยใช้คำถามและภาพประกอบดังนี้

- เด็ก ๆ พักผ่อนด้วยวิธีใดบ้าง
- ถ้าเด็ก ๆ ไม่พักผ่อน หรือพักผ่อนไม่เพียงพอ ร่างกายจะเกิดอะไรขึ้น
- อาหารชนิดใดบ้างที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
- อาหารในชุมชนหรืออาหารเมืองเหนือประจำท้องถิ่น เด็ก ๆ คิดว่ามีประโยชน์ต่อร่างกายหรือไม่ อย่างไร

2) ครุณำบัตรภาพสูงกว่า เตี้ยกว่า ยาวเท่ากัน สูงเท่ากันมาให้ได้ ๑ เรียนรู้ สังเกตและเปรียบเทียบไปพร้อม ๆ กัน และยกตัวอย่างถึงการพักผ่อนที่เพียงพอรวมไปถึงการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะอาหารท้องถิ่นภาคเหนือ ซึ่งหาวัตถุดิบได้ง่ายในชุมชนและมีประโยชน์ต่อสุขภาพ นอกจากช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง อีกทั้งเป็นสมุนไพรช่วยบรรเทาอาการ และรักษาโรคต่าง ๆ ได้อีกด้วย

3) ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ระบายสีภาพ ให้เด็กลงมือระบายสีภาพอาหารเมืองเหนือในท้องถิ่น

4) ครูให้เด็กทบทวนความหมาย ชื่อ ประเภทอาหารเมืองเหนือ รวมถึงบอกประโยชน์ของอาหารเมืองเหนือที่เรียนมาแล้วพร้อมภาพประกอบอีกครั้งหนึ่ง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 1) บัตรภาพกิจกรรมการพักผ่อนลักษณะต่าง ๆ
- 2) บัตรภาพอาหารเมืองเหนือ
- 3) บัตรภาพเปรียบเทียบสูงกว่า เตี้ยกว่า ยาวเท่ากัน สูงเท่ากัน
- 4) ใบงานระบายสีภาพอาหารเมืองเหนือ, สีเทียน

การประเมินผล

- 1) สังเกตการบอกประโยชน์ของอาหารเมืองเหนือ
- 2) สังเกตการเปรียบเทียบสูงกว่า เตี้ยกว่า ยาวเท่ากัน สูงเท่ากัน
- 3) สังเกตการระบายสีภาพอาหารเมืองเหนือ

คำชี้แจง : เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติของนักเรียนในแต่ละประเด็นที่ประเมิน

ที่	ชื่อ - สกุล	บอกประโยชน์ของอาหารเมืองเหนือ			เปรียบเทียบสูงกว่าต่ำกว่าสูงเท่ากัน			การระบายสีภาพอาหารเมืองเหนือ			สรุปผลการประเมินพัฒนาการ		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	รวม	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
รวม													
เฉลี่ย													
ร้อยละ													

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 หมายถึง ดี	ปฏิบัติด้วยตนเองได้ดีทุกครั้ง
ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง	ปฏิบัติได้เป็นบางครั้ง
ระดับ 1 หมายถึง ควรส่งเสริม	ปฏิบัติได้ โดยครูช่วยเหลือแนะนำ

เกณฑ์การประเมินสรุปผลการพัฒนาการ

ระดับ 3 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.51-3.00)
ระดับ 2 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.01-2.50)
ระดับ 1 : ไม่ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (0.01-2.00)

สรุปผลการประเมิน นักเรียนจำนวน คน

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 3 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 2 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

นักเรียนที่ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 ได้แก่

.....

การแก้ไข / ส่งเสริม

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางสาววันทนี ใจเฉพาะ)

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นเตรียมอนุบาล 2

สาระการเรียนรู้เรื่อง เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

หน่วยการจัดประสบการณ์ อาหารเมืองเหนือ

หน่วยการจัดประสบการณ์ย่อย การประกอบอาหารเมืองเหนือ

ความคิดรวบยอด

อาหารเมืองเหนือ คือ อาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นภาคเหนือ และหาวัตถุดิบ เช่น ผักพื้นบ้านได้ง่ายในชุมชน เพื่อนำมาประกอบอาหาร รับประทานแล้วได้ประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง อีกทั้งเป็นสมุนไพรช่วยบรรเทาอาการ และรักษาโรคต่าง ๆ ด้วย สิ่งที่สำคัญในการประกอบอาหาร คือ การปฏิบัติตามสุขนิสัยที่ดี ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบในการทำอาหาร การเลือกและล้างวัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหาร วิธีการทำอาหารที่สะอาด รวมไปถึงการล้างมือก่อนทำอาหารทุกครั้ง เพื่อให้ได้อาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายและถูกสุขอนามัยที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) บอกขั้นตอนการประกอบอาหารเมืองเหนืออย่างง่าย ๆ ได้
- 2) บอกสุขนิสัยที่ดีในการประกอบอาหารได้อย่างน้อย 3 ข้อ
- 3) ล้างมือก่อนและหลังจากประกอบอาหารได้ด้วยตนเอง

สาระการเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้

ประสบการณ์สำคัญ

1) ขั้นตอนการประกอบอาหารเมืองเหนือ	1) การแสดงความคิดความรู้สึกร่วมด้วยคำพูด
2) สุขนิสัยที่ดีในการประกอบอาหาร	2) การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

วิธีการจัดกิจกรรม

- 1) ครูทำข้อตกลงร่วมกับเด็กในการออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่
- 2) ครูนำเด็กไปเรียนรู้ เรื่อง อาหารเมืองเหนือ กับผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการทำอาหารเมืองเหนือ จำนวน 2 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เวลา 9.20 - 10.00 น. (ทุกวันศุกร์)

ครั้งที่ 1 เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารเมนูไข่ป๋าม, เมนูผักกาดจ้อ

ครั้งที่ 2 เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหารเมนูไส้อั่ว, เมนูน้ำพริกอ่อง

3) ก่อนลงมือทำกิจกรรมครูเสริมเนื้อหา เรื่อง สุขนิสัยที่ดีในการประกอบอาหาร ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบในการทำอาหาร การเลือกและล้างวัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหาร วิธีการทำอาหารที่สะอาด รวมไปถึงการล้างมือก่อนทำอาหารทุกครั้ง เพื่อให้ได้อาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายและถูกสุขอนามัยที่ดี

4) ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตสาธิตการทำอาหารเมืองเหนือ และฝึกให้เด็กปฏิบัติตามขั้นตอนง่าย ๆ ทีละขั้นตอน โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือ

5) เมื่อประกอบอาหารเมืองเหนือเสร็จ ครูและเด็กทุกคนช่วยกันทำความสะอาดสถานที่ประกอบอาหาร อุปกรณ์การประกอบอาหารให้เรียบร้อย

6) เด็ก ๆ ชิมรสชาติอาหารเมืองเหนือที่ตนเองลงมือทำ จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงรสชาติ ส่วนประกอบของอาหาร และประโยชน์ที่ได้จากอาหารเมืองเหนืออีกครั้งหนึ่ง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 1) ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการทำอาหารเมืองเหนือ 1 ท่าน
- 2) เด็กและครู
- 3) วัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหาร
- 4) วัตถุดิบในการทำอาหาร

การประเมินผล

- 1) สังเกตการบอกขั้นตอนการประกอบอาหารเมืองเหนือ
- 2) สังเกตการบอกสุขนิสัยที่ดีในการประกอบอาหาร
- 3) สังเกตการล้างมือก่อนและหลังจากประกอบอาหาร

คำชี้แจง : เขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการปฏิบัติของนักเรียนในแต่ละประเด็นที่ประเมิน

ที่	ชื่อ – สกุล	บอกขั้นตอนการประกอบอาหารเมื่อเห็นอย่างง่าย ๆ			บอกสุขนิสัยที่ดีในการประกอบอาหารได้อย่างน้อย 3 ข้อ			การล้างมือก่อนและหลังจากประกอบอาหารได้ด้วยตนเอง			สรุปผลการประเมินพัฒนาการ		
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	รวม	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
รวม													
เฉลี่ย													
ร้อยละ													

เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 3 หมายถึง ดี	ปฏิบัติด้วยตนเองได้ดีทุกครั้ง
ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง	ปฏิบัติได้เป็นบางครั้ง
ระดับ 1 หมายถึง ควรส่งเสริม	ปฏิบัติได้ โดยครูช่วยเหลือแนะนำ

เกณฑ์การประเมินสรุปผลการพัฒนาการ

ระดับ 3 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.51-3.00)
ระดับ 2 : ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (2.01-2.50)
ระดับ 1 : ไม่ผ่าน	ปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อได้ระดับคะแนน (0.01-2.00)

สรุปผลการประเมิน นักเรียนจำนวน คน

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 3 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 2 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

นักเรียนที่ปฏิบัติได้อยู่ในเกณฑ์ระดับ 1 ได้แก่

.....

.....

.....

.....

การแก้ไข / ส่งเสริม

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางสาววันทนี ใจเฉพาะ)

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
 แห่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

คำชี้แจง ให้ผู้ปกครองทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 นับถือศาสนา

- ☐ ศาสนาพุทธ
☐ ศาสนาคริสต์
☐ ศาสนาอิสลาม
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

1.4 วุฒิการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

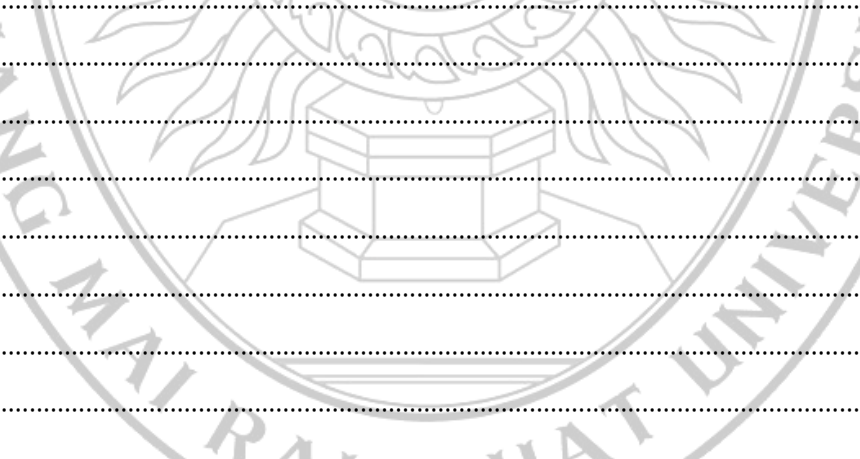
1.5 อาชีพ

- ☐ รับราชการ
☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 รายการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ 2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้ผู้ปกครองทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมผู้ปกครอง) 2.3 ผู้ปกครองมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้เป็นอย่างดี 2.4 ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี / ความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครอง)					
2.5 ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เชิง)					

3.1 วิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

The logo of Chiang Mai Rajabhat University is a circular emblem. It features a central tiered pedestal with a flame-like or sunburst design above it. The entire emblem is encircled by the text "CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY" in a circular path.

3.3 แนวทางการแลกเปลี่ยน เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยสู่สากล

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสอบถาม
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ภาคผนวก ง

ฉบับที่ 1

การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
ชื่อ - นามสกุลอายุ.....ปี ที่อยู่..... เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ.....อาชีพ.....	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
หัวข้อการสัมภาษณ์					
1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านใดที่ท่านเชี่ยวชาญ อธิบายรายละเอียดพอสังเขป / สาระให้ดูเป็นตัวอย่าง	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2. ท่านได้นำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด อธิบายพอสังเขป	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
3. ท่านได้ถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญให้กับคนรุ่นหลังบ้างหรือไม่ อย่างไร	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
4. ท่านคิดว่าการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญให้กับคนรุ่นหลังตั้งแต่เด็กสมควรหรือไม่ เพราะเหตุใด	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
5. ท่านคาดหวังมากน้อยเพียงใดกับการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญให้กับเด็กอนุบาล	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
6. ท่านคิดอย่างไรหากคนรุ่นหลังไม่สนใจศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาจส่งผลอย่างไรในอนาคต	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00

แบบสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษา
 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม					
1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.2 อายุ.....ปี	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.3 นับถือศาสนา	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
☐ ศาสนาพุทธ					
☐ ศาสนาคริสต์					
☐ ศาสนาอิสลาม					
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....					
1.4 สถานภาพ	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
☐ หัวหน้าสถานศึกษา ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา					
☐ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ☐ ผู้แทนชุมชน					
☐ ครูผู้ดูแลเด็ก ☐ ผู้นำศาสนา					
☐ ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง					
☐ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
☐ นักวิชาการศึกษา					

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.5 วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.6 อาชีพ ☐ รับราชการ ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการ หาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่					
ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ในปัจจุบัน (การย้ายที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมจากตำบลหนองหอย มาอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่)					
2.1 ปัญหาการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ตำบลวัดเกต	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.2 ปัญหาการจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ตำบลวัดเกตเพื่อถ่าย สะดวกต่อการค้นหาข้อมูล	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.3 ปัญหาการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมให้เกิดการใช้แหล่ง เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการจัดการ เรียนรู้ของ เด็กปฐมวัย	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.4 ปัญหาการประยุกต์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกตกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียน	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.5 ปัญหาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น)	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
การหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่					
2.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.8 คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้อย่างชัดเจน	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.9 คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี / ความคิดเห็นในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)	+ 1	0	+ 1	2	0.67

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.10 ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เชิง)	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.11 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.12 คณะกรรมการสถานศึกษามีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.13 คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นประโยชน์ และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	+ 1	0	+ 1	2	0.67
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ					
3.1 วิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+ 1	0	+ 1	2	0.67
3.2 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน	+ 1	0	+ 1	2	0.67
3.3 แนวทางการแลกเปลี่ยน เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยู่สกุล	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
ตามเนื้อหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
และแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1. เนื้อหาแผนการจัดประสบการณ์					
1.1 ชื่อเรื่องแผนการจัดประสบการณ์	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.2 เนื้อหาความคิดรวบยอด	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.3 เนื้อหาหน่วยการจัดประสบการณ์ย่อย	+ 1	0	+ 1	2	0.67
1.4 จุดประสงค์การเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.5 เนื้อหาสาระการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.6 วิธีการจัดกิจกรรม	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.7 สื่อและแหล่งการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.8 เนื้อหาการประเมินผล	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2. เนื้อหาแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้					
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.2 เนื้อหาแบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 2	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.3 เกณฑ์การประเมิน	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.4 รูปแบบการบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00

**แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่**

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว					
1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.2 อายุ.....ปี	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.3 นับถือศาสนา ☐ ศาสนาพุทธ ☐ ศาสนาคริสต์ ☐ ศาสนาอิสลาม ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.4 วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
1.5 อาชีพ ☐ รับราชการ ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 2 รายการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่					
2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้ผู้ปกครองทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมผู้ปกครอง)	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00
2.3 ผู้ปกครองมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.4 ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี / ความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครอง)	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.5 ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน	+ 1	0	+ 1	2	0.67
1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เซิง)					

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.6 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.7 ผู้ปกครองมีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้	+ 1	0	+ 1	2	0.67
2.8 ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	+ 1	0	+ 1	2	0.67
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ					
3.1 วิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+ 1	0	+ 1	2	0.67
3.2 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน	+ 1	0	+ 1	2	0.67
3.3 แนวทางการแลกเปลี่ยน เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยสู่สากล	+ 1	+ 1	+ 1	3	1.00

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ

แบบสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับการหาวิธีการบริหารจัดการศึกษา
 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

รายการประเมิน	จำนวนแสดงความคิดเห็น (คน)					μ	σ	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในปัจจุบัน (การย้ายที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมจากตำบลหนองหอย มาอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่)								
2.1 ปัญหาการสำรวจแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต	6	10	0	0	0	4.38	0.50	มาก
2.2 ปัญหาการจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตเพื่อง่าย สะดวกต่อการค้นหาข้อมูล	6	5	5	0	0	4.06	0.85	มาก
2.3 ปัญหาการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตในการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	6	6	4	0	0	4.13	0.81	มาก
2.4 ปัญหาการประยุกต์ความรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตกับการใช้ชีวิตประจำวันของผู้เรียน	7	4	5	0	0	4.13	0.89	มาก

รายการประเมิน	จำนวนแสดงความคิดเห็น (คน)					μ	σ	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การหาวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่								
2.5 ปัญหาการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น)	7	7	2	0	0	4.31	0.70	มาก
2.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ	3	6	7	0	0	3.75	0.77	มาก
2.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา)	8	4	4	0	0	4.25	0.86	มาก
2.8 คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้ อย่างชัดเจน	8	4	4	0	0	4.25	0.86	มาก

รายการประเมิน	จำนวนแสดงความคิดเห็น (คน)					μ	σ	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.9 คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี / ความคิดเห็น ในการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา)	7	5	4	0	0	4.19	0.83	มาก
2.10 ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เซิง)	0	6	7	3	0	3.19	0.75	ปานกลาง
2.11 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	3	8	5	0	0	3.88	0.72	มาก

รายการประเมิน	จำนวนแสดงความคิดเห็น (คน)					μ	σ	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.12 คณะกรรมการสถานศึกษามีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้	9	7	0	0	0	4.56	0.51	มากที่สุด
2.13 คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นประโยชน์ และความสำคัญ ของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	10	6	0	0	0	4.63	0.50	มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ

ข้อมูลคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นอนุบาล 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน ที่ได้เรียนรู้เรื่อง อาหารเมืองเหนือ
โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t-test (Dependent Samples)

นักเรียน คนที่	คะแนน		หลังเรียน – ก่อนเรียน	(หลังเรียน – ก่อนเรียน) ²
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
1	7	10	3	9
2	7	10	3	9
3	7	10	3	9
4	5	10	5	25
5	5	10	5	25
6	5	10	5	25
7	5	10	5	25
8	5	10	5	25
9	5	10	5	25
10	4	10	6	36
11	4	10	6	36
12	4	10	6	36
13	4	10	6	36
14	4	10	6	36
15	4	9	5	25
16	4	9	5	25
17	4	9	5	25
18	4	9	5	25
19	4	9	5	25
20	4	9	5	25
21	3	8	5	25

นักเรียน คนที่	คะแนน		หลังเรียน – ก่อนเรียน	(หลังเรียน – ก่อนเรียน) ²
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
22	3	8	5	25
23	3	8	5	25
24	3	8	5	25
รวม	107	226	119	607

t-Test: Paired Two Sample for Means

	หลังเรียน	ก่อนเรียน
Mean	9.416667	4.458333
Variance	0.601449	1.389493
Observations	24	24
Pearson Correlation	0.685661	
Hypothesized Mean Difference	0	
df	23	
t Stat	28.29	
P(T<=t) one-tail	1.13E-19	
t Critical one-tail	1.713872	
P(T<=t) two-tail	2.26E-19	
t Critical two-tail	2.068658	

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
 แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
 เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

รายการประเมิน	จำนวนแสดงความคิดเห็น (คน)					μ	σ	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ	25	78	17	0	0	4.07	0.59	มาก
2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้แจงข้อมูลให้ผู้ปกครองทราบได้อย่างเหมาะสม (ชี้แจงการดำเนินงานในการประชุมผู้ปกครอง)	82	22	16	0	0	4.54	0.73	มาก
2.3 ผู้ปกครองมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้อย่างชัดเจน	82	22	16	0	0	4.54	0.73	มากที่สุด

รายการประเมิน	จำนวนแสดงความคิดเห็น (คน)					μ	σ	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.4 ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการหาวิธีบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์ฯ (เสนอวิธี / ความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครอง)	32	23	65	0	0	3.73	0.86	มาก
2.5 ความเหมาะสมของข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีความเหมาะสมต่อวัยของผู้เรียน 1. ความเชื่อในศาสนาพุทธ 2. เครื่องสักการะล้านนา 3. อาหารเมืองเหนือ 4. การฟ้อนดาบ ฟ้องเจิง (เซิง)	73	27	20	0	0	4.44	0.76	มากที่สุด
2.6 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วัดเกตและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	102	18	0	0	0	4.85	0.36	มากที่สุด

รายการประเมิน	จำนวนแสดงความคิดเห็น (คน)					μ	σ	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.7 ผู้ปกครองมีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ในครั้งนี้	79	35	6	0	0	4.61	0.58	มากที่สุด
2.8 ผู้ปกครองเห็นประโยชน์และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่	85	35	0	0	0	4.71	0.46	มากที่สุด

ภาคผนวก จ

คู่มือวิธีการบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

คู่มือ

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่
ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

**การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่**

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน และเสนอโครงการต่าง ๆ ประจำปี ซึ่งได้รับอนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามโครงการทัศนศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้นอกสถานที่ และเปิดประสบการณ์ในการใช้ชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์ช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ด้วยเหตุนี้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้สูงสุด จึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตที่เหมาะสมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากการถ่ายทอดความรู้ของผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยเนื้อหาในคู่มือการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. แนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่
2. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
4. ขั้นตอนการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจด้วยตนเองนับเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งสิ้น ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

การจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักพัฒนาเกษตรกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร (2546 : 8 - 11) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะเป็นพลวัตที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะแวดล้อม กาลเวลา และกระแสนวัตกรรมใหม่ ดังนั้นจึงต้องมีแนวทางในการจัดการภูมิปัญญา เพื่อให้ภูมิปัญญาดี ๆ นั้น คงอยู่หรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัย การจัดการภูมิปัญญามี 4 แนวทาง ดังนี้

1. อนุรักษ์ (Conservation) เพื่อให้ภูมิปัญญาที่มีคุณค่าหรือมีความสำคัญต่อชุมชน แต่กำลังจะหายไปคงอยู่ต่อไป เช่น การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนและสร้างรายได้แก่คนในชุมชนได้ การอนุรักษ์ภูมิปัญญาจะเกิดขึ้นได้เมื่อชุมชนมีความภาคภูมิใจและเห็นความสำคัญ ต้องการสร้างคุณค่าให้ปรากฏและสืบสานให้คงอยู่อีกทั้งมีมูลค่าเป็นแรงจูงใจ

2. รื้อฟื้น (Recovery) เพื่อให้ภูมิปัญญาที่สำคัญหรือมีคุณค่า แต่หายไปแล้วถูกนำกลับมาใช้ใหม่ และมีโอกาสประยุกต์ให้ร่วมสมัยเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปได้ เช่น ลายผ้าทอพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นหายไป เมื่อทำการค้นหา รื้อฟื้น และสร้างชิ้นงานใหม่บนฐานภูมิปัญญาเดิมจะทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้

3. ประยุกต์ (Modification) เพื่อให้ภูมิปัญญานั้นเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมใหม่ โดยคงไว้ซึ่งแนวคิดหรือฐานความรู้เดิม เช่น หัตถกรรมจากไม้ไผ่ ประยุกต์ใหม่เป็นการให้ผักตบชวาในแหล่งที่มี ผักตบชวาเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

4. พัฒนาต่อยอด (Development) เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้กว้างขึ้น โดยการพัฒนาองค์ความรู้สากลเข้ากับภูมิปัญญาเดิม อาจเรียกได้ว่าเป็นการสร้างภูมิปัญญาใหม่หรือสิ่งใหม่ (นวัตกรรม : innovation) เป็นการสร้างทางเลือกที่ช่วยให้ใช้ประโยชน์ในสังคมปัจจุบันได้สะดวกสบายขึ้นโดยไม่ทำลายล้างคุณค่า หรือรากเหง้าเดิม เช่น สีย้อมจากธรรมชาติได้มีการพัฒนาเป็นผงสำเร็จรูป และมีกรรมวิธีในการย้อมที่ง่ายกว่าวิธีดั้งเดิม หรือสมุนไพรพื้นบ้านที่ผลิตในรูปแบบแคปซูล หรือปลาร้าผงปลาร้าก้อนที่สะดวกต่อการบริโภค และการพกพาไปยังที่ต่าง ๆ

การจัดการ หรือการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกระบวนการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน และมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. รวบรวม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอยู่มากมายต้องเก็บรวบรวมและจัดหมวดหมู่ อย่างเป็นระบบ การเก็บรวบรวมทำได้หลายวิธี เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การจัดเวทีชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้าน ผู้รู้ในชุมชน มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การจัดหมวดหมู่ จัดได้หลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น จัดตามกลุ่มของภูมิปัญญา เช่น ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม, จัดตามแหล่งของภูมิปัญญา เช่น ภูมิปัญญาของภาคจังหวัด ชุมชน

2. วิเคราะห์ เพื่อที่ว่าภูมิปัญญานั้นควรอนุรักษ์ หรือรื้อฟื้น หรือประยุกต์ หรือพัฒนาต่อยอด โดยพิจารณาจากความเหมาะสม ความสำคัญ การใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ และโอกาสของการพัฒนา

การประยุกต์ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551 : 4 - 5) ได้ให้แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อสารความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความคิดเห็น ตลอดจนเจตคติ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี และอาจใช้เครื่องมือประกอบการสอนต่าง ๆ อีกมากมาย โดยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยปกติสุข จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง การนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนวิทยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามที่ต้องการ การนำภูมิปัญญาชาวบ้านแหล่งเรียนรู้มาใช้ในหลักสูตรการเรียน เป็นกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ เป็นชุดความรู้ในชุมชนที่มีการใช้เพื่อการดำเนินวิถีชีวิตที่ได้ผลมาในอดีต สามารถดำรงความสันติสุขแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนความมีคุณภาพอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างผสมกลมกลืน เป็นกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้เน้นการมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยเฉพาะปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้เชื่อมโยงชุดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่น

ในส่วนของการประยุกต์ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (2551 : 48 - 49) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัด

การศึกษาเด็กปฐมวัย ทำได้โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจากสถานที่จริง รวมถึงชุมชนที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอีกด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ต้องรู้จักปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคมความเป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่ยังคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์เดิมของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อไม่ให้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นสูญหายไป ในส่วนของ การนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถสอดแทรกการเรียนรู้อีกกับวัยผู้เรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เด็กพบเห็น เป็นวิถีชีวิตในครอบครัว ในชุมชน ความรู้ที่ได้รับเพื่อต่อยอดไปสู่การใช้ชีวิตในอนาคตอีกด้วย

ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลวัดเกต

ตำบลวัดเกตอยู่ในเขตการปกครองของเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในสมัยก่อนวัดเกตเป็นย่านการค้าที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก เป็นชุมชนใหญ่ เนื่องจากย่านนี้ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิงที่เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงประชากรที่อาศัยอยู่ทั้งสองฟากฝั่ง ทุกบ้านที่ทำการค้าจะมีท่าเรือเป็นของตนเอง ใช้เรือหางแมงป่อง (หรือเรือสะค่อ เรือสิดอ เรือแม่ปะ) เป็นพาหนะขึ้นล่องตามลำน้ำปิง ความเจริญรุ่งเรืองของย่านวัดเกตเริ่มซบเซาลง นับตั้งแต่กบฏพระยาปราบสงคราม (พญาผาบ) พ.ศ. 2432 เนื่องจากคนไทยภาคกลางขึ้นมาข่มเหง และถูกคนจีนที่เป็นนายอากรเก็บภาษีคั้นหนักคั้นพลู ก่อให้เกิดความเดือดร้อนไปทั่ว พญาผาบจึงได้รวบรวมผู้คนก่อการกบฏขึ้น และคิดฆ่าคนจีนที่วัดเกตให้หมด คนจีนและลูกหลานคนจีนเกิดความเกรงกลัว พากันลี้ภัยข้ามไปอยู่ฝั่งตะวันตก คงเหลือแต่เพียงครอบครัวนายหน้อย แซ่เต๋เท่านั้นที่ยังอยู่ เพราะเคยช่วยเหลือรับซื้อเครื่องจากพญาผาบและชาวบ้านอำเภอสันทราย จึงมีความรักใคร่ชอบพอกัน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2464 มีการสร้างทางรถไฟมาถึงเชียงใหม่ และเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2477 มีอากาศยาน (เครื่องบิน) มาลงที่สนามบินเชียงใหม่เป็นครั้งแรก การคมนาคมทางน้ำถูกลดบทบาทลง เนื่องจากมีความยากลำบากกว่า ทั้งยังกินเวลาและเสียค่าใช้จ่ายสูง ย่านวัดเกตจึงลดบทบาททางการค้ากลายเป็นย่านที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว คนที่อยู่ในย่านนี้ส่วนใหญ่ก็คือลูกหลานของคนที่มาตั้งถิ่นฐานดั้งเดิม และแม้จะมีบางคนย้ายออกไปอยู่ที่อื่นแล้วก็ตาม แต่ยังคงมีสายใยผูกพันกับย่านนี้อยู่

นอกเหนือจากคนจีนแล้ว ย่านวัดเกตยังมีคนเชื้อชาติอื่นอพยพเข้ามาอยู่ ได้แก่

- ชาวอเมริกันที่เป็นคริสเตียน ได้เข้ามาเผยแพร่ศาสนา มีการตั้งโรงพยาบาลแมคคอร์มิค โรงเรียนคาราวิทยาธิปไตย โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน มหาวิทยาลัยพายัพ (พัฒนาจากวิทยาลัยพยาบาลและผดุงครรภ์แมคคอร์มิค) ทั้งยังตั้งโบสถ์คริสจักรหลายแห่ง เพื่อเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคริสเตียน

- ชาวอังกฤษเข้ามาทำไม้ (บริษัทบอร์เนียว)

- ชาวฝรั่งเศสเข้ามาเพื่อเหตุผลทางการเมือง

- ชาวซิกข์จากแคว้นปัญจาบในอินเดีย เมื่อ 90 ปีมาแล้วมาตั้งวัดอยู่คนละฝั่งถนนเล็ก ๆ ที่ติดกำแพงวัดเกต

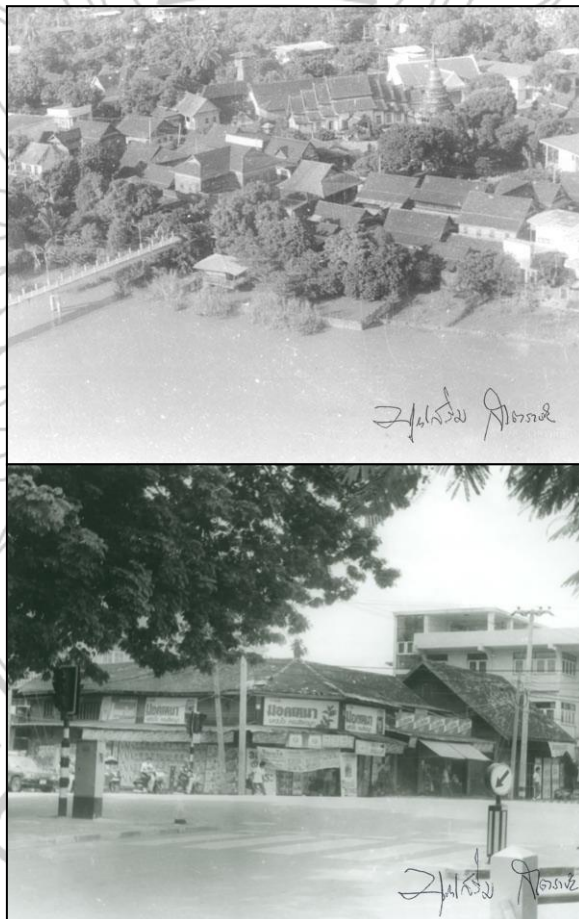
- คนจีนยูนนาน หรือเรียกว่า จีนฮ่อ มีทั้งฮ่อเก่าทำกินเนื้อหมู นับถือศาสนาพุทธ ฮ่อเกาซีกินเนื้อเกาซีนับถือศาสนาอิสลาม

▪ มุสลิมที่ไม่ใช่คนจีน มีโรงเรียนและสุเหร่าตั้งอยู่ในย่านนี้ด้วย

▪ และผู้มีบทบาทสำคัญในด้านแรงงานยุคนั้นได้แก่ ขมุ ที่มาจากเมืองชัยบุรีในประเทศลาว

ทุกเชื้อชาติที่กล่าวมานี้ มีการแต่งงานผสมผสานกลมกลืนกลายเป็นคนเมืองย่านวัดเกต เป็น การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน เอื้ออาทรต่อกันประดุจพี่น้อง นับได้ว่าบ้าน วัดเกต เป็นศูนย์รวมคนต่างชาติ ต่างภาษา ต่างศาสนา โดยมีคนเชื้อสายจีนนับถือศาสนาพุทธเป็น คนส่วนใหญ่ในย่านนี้

ปัจจุบันย่านวัดเกตเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ที่ยังมีชีวิตอยู่ ยังมีบ้านอายุ 80 - 90 ปี แบบล้านนาเหลืออยู่มาก ถึงแม้ว่าชาวบ้านจะมีวิถีชีวิตที่ปรับเข้ากับสภาพสังคมใน ปัจจุบัน แต่ขณะเดียวกันก็ยังคงมีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่สะท้อนความเป็นคนดั้งเดิม มีร่องรอย ของอดีต ชาวบ้านมีภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมา และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต สืบไป (ออนไลน์ <http://www.khonmuang.com/pages/watgate.htm> : 1 พฤศจิกายน 2559)

ย่านชุมชนวัดเกตในอดีต

ที่มา : <http://www.topchiangmai.com/info/ภาพเก่าในอดีต/ย่านวัดเกต-wat-ket-area/>

ชุมชนวัดเกตการาม

ชุมชนวัดเกตการาม ตั้งอยู่บนถนนเจริญราษฎร์ เป็นชุมชนวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่ และเป็นชุมชนที่มีการอยู่ร่วมกันของ 4 ศาสนา คือ ศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ และซิกข์ รวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมและสืบสานประเพณีล้านนา ตลอดจนประเพณีและศาสนพิธีของทั้ง 4 ศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ปัจจุบันนางภาวิณี มหากันธา เป็นประธานชุมชนวัดเกตการาม

ศาสนาพุทธ

ศาสนาอิสลาม

ศาสนาคริสต์

ศาสนาซิกข์

ย่านวัดเกต เป็นย่านค้าขายของชาวจีนและย่านชาวฝรั่งเศสตั้งตระวันออกของแม่น้ำปิงเป็นย่านที่รุ่งเรืองสูงสุดในยุคสุดท้ายของการค้าทางน้ำของเชียงใหม่ ร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองในอดีตที่ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันว่าถนนสายนี้ คือ ศูนย์กลางการค้าขายที่สำคัญของย่านวัดเกต คืออาคาร

บ้านเรือนที่งดงามโดดเด่นด้วยสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าตลอดสองฟากถนน เช่น บ้านนิมมานเหมินท์ บ้านคุณารักษ์ บ้านอรพินท์ บ้านท่าช้าง บ้านสี่เสาหกลเสา บ้านเหลียวยังง้วน (เดอะเกลลอรี่) บ้านเบนนิवास ที่เคยเป็นสำนักงานบริษัทบริติชบอร์เนียว ฯลฯ อาคารบางหลังยังคงใช้เป็นที่อยู่อาศัยบางหลังปรับเปลี่ยนเป็นร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ผับ นอกจากนี้ ยังมีขนมของว่างดั้งเดิมที่มีชื่อเสียงของวัดเกต เช่น ข้าวเกรียบปากหม้อ สาเกไต้หมู สูตรลุงจอร์และขนมตาล ทรายกลูเซียมเพอร์ เป็นต้น

ย่านวัดเกต เป็นย่านชุมชนค้าขายของชาวจีนแห่งแรกในเชียงใหม่ ที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานกว่าชุมชนชาวจีนแห่งใดในเชียงใหม่ ในเส้นทางผ่านชุมชนชาวซิกข์ ชาวอิสลาม ชาวมุสลิม และที่ตั้งของบริติชบอร์เนียวของชาวอังกฤษ สถานที่แห่งนี้จึงคับคั่งไปด้วยศิลปะ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางสถาปัตยกรรม อีกทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดึงดูดนักท่องเที่ยวในเวลากลางคืนและจับจ่ายซื้อของที่ระลึกในเวลากลางวัน ชาวบ้านย่านวัดเกตจะเป็นผู้ที่รักสงบและรักหวงแหนศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะใช้เวลาค่อนข้างมากในย่านนี้ รวมถึงการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านในวัดเกตการาม แต่เมื่อเข้ามาสู่ถนนเชียงใหม่ ลำพูน ภาพที่น่าประทับใจของ โบสถ์ไม้คริสต์จักรที่ 1 ทำให้นักท่องเที่ยวต้องหยุดแวะชมความงามของสถาปัตยกรรมริมแม่น้ำปิง นักท่องเที่ยวจะพบหลุมฝังศพบุคคลสำคัญชาวตะวันตกของเชียงใหม่และพระรูปสมเด็จพระนางเจ้าวิคตอเรียแห่งอังกฤษ ณ สุสานฝรั่ง รำลึกถึงความรุ่งเรืองของการแสวงอาณานิคมในอดีต ณ ที่นี้เป็นจุดเริ่มของถนนที่มีต้นยางสองข้างทางไปสู่จังหวัดลำพูน สิ้นสุดเส้นทางที่วัดเมืองสาครหลวง (ออนไลน์ <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/506499> : 1 พฤศจิกายน 2559)

ย่านชุมชนวัดเกตในปัจจุบัน

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ทรงภูมิปัญญา

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ

จากการถ่ายทอดความรู้ของพระรังสิมันต์ ฉายาญาณ โสภโณ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านความเชื่อและศาสนา เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูล และจากการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมของผู้วิจัย ดังนี้

1.1 ประวัติวัดเกตการาม

วัดเกตการาม ตั้งอยู่เลขที่ 96 บ้านวัดเกต ถนนเจริญราษฎร์ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ทั้งหมด 6 ไร่ 1 งาน 51 ตารางวา วัดเกตการาม เป็นวัดเก่าแก่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง ตามประวัติวัดบอกว่าสร้างในปี พ.ศ. 1971 สมัยพระเจ้าสามฝั่งแกน กษัตริย์ราชวงศ์มังราย (ครองราชย์ พ.ศ. 1954 - 1985) พระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช ผู้จัดการก่อสร้างวัดเกตการาม คือ พระยาเมือง พระยาคำ และพระยาลือ เป็นผู้ควบคุมขุดทำเสาบริวาร 2000 คน เป็นผู้ก่อสร้างวัดเกตการามได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. 1981 สมัยพม่าปกครองเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. 2121 วัดเกตการามยังมีความสำคัญต่อพม่ามาก โดยในสมัยพระเจ้าบุเรงนองทรงบูรณะเจดีย์อีกครั้ง และถวายสิ่งของ ผู้คนเพื่อเป็นข้าพระธาตุวัดเกตอีก 200 คน ในการก่อสร้างวัดเกตการามจนถึงปัจจุบัน มีอายุรวม 576 ปี (ออนไลน์ <http://www.khonmuang.com/pages/watgate.htm> : 1 พฤศจิกายน 2559)

1.2 พระธาตุจุฬามณี

ตามความเชื่อของคติล้านนา เมื่อคนเราตายไปดวงวิญญาณจะสิงสถิต ที่พระธาตุประจำปีเกิดของแต่ละคนก่อนที่จะไปเกิดเป็นมนุษย์ ซึ่งเมื่อหมายความว่าตามนั้น แต่ละคนจึงมักไปนมัสการไหว้พระธาตุประจำปีเกิด เพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต จากพระธาตุประจำปีเกิดทั้งหมด 12 ราศี สำหรับคนที่เกิดปีจอ อันเป็นปีที่สิบเอ็ดของปีนักษัตร (ธาตุดิน) มีสัญลักษณ์เป็นรูป “สุนัข” พระธาตุประจำปีนี้ คือ พระธาตุจุฬามณี วัดเกตการาม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเชื่อกันว่าประดิษฐานอยู่บนสวรรค์ พระธาตุจุฬามณี วัดเกตการามจึงถูกกำหนดให้เป็นองค์แทนเจดีย์จุฬามณีอีกองค์หนึ่ง ตามประวัติพระธาตุจุฬามณี กล่าวไว้ว่าประดิษฐานพระทันตธาตุที่พระอินทร์นำมาจากพระบรมธาตุที่โทณพราหมณ์ได้แอบซ่อนไว้ เมื่อครั้งมีการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าให้แก่เจ้าเมืองต่าง ๆ ด้วยเหตุที่พระธาตุเจดีย์องค์นี้ มนุษย์ไม่สามารถเดินทางไปถึงได้ ดังนั้นการนมัสการด้วยการบูชารูปแล้ว ยังสามารถบูชาพระเจดีย์ ที่วัดเกตการาม เชียงใหม่ ซึ่งมีชื่อพ้องกับพระเจดีย์แก้วจุฬามณี (ออนไลน์ <http://www.tripchiangmai.com/chiangmaiboard/index.php?topic=9649.0#.WOGUjfmGPIU> : 1 พฤศจิกายน 2559)

1.3 พระวิหาร

พระวิหาร คือ สถานที่เอาไว้ปฏิบัติกิจระหว่างสงฆ์กับฆราวาส จะมีไว้สำหรับการสวดพระอภิธรรม, การทำสังฆทาน เป็นต้น พระวิหารของวัดเกตการามอาคารก่ออิฐถือปูน สถาปัตยกรรมล้านนา ตัวอาคารมีลักษณะคล้ายเรือสำเภา หลังคาคลุมบันไดนาค และมีเสาแปดเหลี่ยมรองรับบัวหัวเสาประดับด้วยแก้วอังวะ ซึ่งเป็นตะกั่วอ่อนเคลือบด้วยสีต่าง ๆ

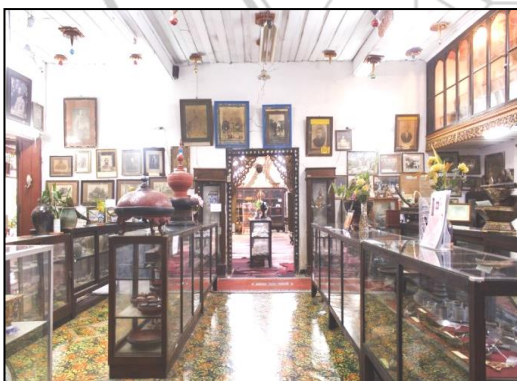
1.4 พระอุโบสถ

พระอุโบสถ คือ สถานที่ของสงฆ์ เป็นสถานที่ที่สงฆ์จะเอาไว้ใช้สำหรับการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น สำหรับการอุปสมบท, การทำวัตรเช้า, ทำวัตรเย็น เป็นต้น พระอุโบสถของวัดเกตการามก่ออิฐถือปูนรูปทรงล้านนา เชิงบันไดประดับปูนปั้นรูปนาค ผนังด้านหน้าพระอุโบสถประดับปูนปั้นรูปกิเลน สิงโต ปลา และลวดลายศิลปะจีน ประติมากรรมแกะสลักเป็นรูปเทวดา

1.5 โสตุ้เจ้าหลวง

พิพิธภัณฑวัดเกตการามก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของสภราชวัดเกต เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2542 มีคณะกรรมการวัดเกตการามเป็นผู้ดูแล ซึ่งอาคารของพิพิธภัณฑแห่งนี้เคยเป็นกุฏิพระครูชัยสีลวิมล (พ.ศ. 2429 - 2500) เรียกกันว่า “โสตุ้เจ้าหลวง” ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมของเก่าแก่มีค่ามหาศาลตั้งแต่โบราณกาล พิพิธภัณฑเป็นเรือนไม้ทั้งหลัง ภายหลังการสร้างกุฏิหลังใหม่ ทางวัดจะรื้อเรือนหลังนี้ทิ้ง แต่คณะกรรมการของชุมชนเห็นว่าไม่ควรรื้อเพราะอาคารหลังนี้มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ แต่น่าจะปรับปรุงบูรณะจัดทำเป็นพิพิธภัณฑชุมชนขึ้น เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา เนื่องจากที่วัดเกตมีของเก่าแก่สะสมไว้มาก อีกทั้งยังมีชาวบ้านบริจาคข้าวของเก่าแก่ให้ทำพิพิธภัณฑกันเป็นจำนวนมาก ภายในพิพิธภัณฑมีของเก่าแก่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเงินตราที่ใช้ในอดีต ถ้วยโลหะโบราณ ถ้วยสำรับที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ 7 เสื้อผ้าของชาวล้านนา เครื่องศาสตราวุธ และพระพุทธรูปเก่าแก่ นอกจากนี้ยังมีภาพถ่ายของเมืองเชียงใหม่ในอดีต มีภาพวัดวาอาราม ถนนหนทาง และภาพการประหารชีวิตนักโทษที่ทำผิด เรียกได้ว่ามันช่างเหมือนกับเรื่องราวในสมัยอดีตที่ปรากฏในหนังสือประวัติศาสตร์จริง ๆ (ออนไลน์ <http://www.topchiangmai.com/trip/วัดเกตการาม-ป้าอ : 1 พฤศจิกายน 2559>)

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา

จากการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านประเพณีและพิธีกรรม เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูล และจากการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมของผู้วิจัย ดังนี้

2.1 พานดอกไม้

พานดอกไม้ใส่ดอกไม้เล็กน้อยแล้วแต่ความเหมาะสม มีเทียน 1 คู่ ข้าวตอก รูปเทียน หรือรูปแบบโบราณ คือ การนำเอาผงหอม เช่น ดอกสารภีแห้งมาฉุนด้วยกระดาษสีต่าง ๆ ให้มีขนาดเท่าเทียนเรียกว่า “เทียนรูป” ใส่พานเป็นเครื่องสักการะ

2.2 สวยหมากพลู

สวยหมากพลู เป็นการนำเอาหมากพลู ยาสูบ หนังก่อ (เปลือกไม้) มารวมกันห่อด้วยใบตอง (ใบพลวง) เป็นรูปกรวยแหลมสำหรับตั้งไว้ในถาด หรือสลุ (ออนไลน์ <http://www.lannaway.com/home/post/เครื่องสักการะล้านนา-2/> : 1 พฤศจิกายน 2559)

2.3 หมากสุม

หมากสุม การนำต้นพุ่ม นำผลหมากที่ใช้เกี่ยว มาปักใส่ไว้ที่โครงไม้ หรือโครงเหล็กที่เตรียมไว้ หมากที่ใช้ทำเรียก “หมากไหม” คือ หมากที่ผ่าเป็นซีก ๆ แล้วเสียบร้อยด้วยปอ หรือด้ายผูกไว้เป็นพวง ตากแห้งเก็บไว้กินตลอดปี เรียกว่า “หมากไหม” ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้กันในล้านนามาช้านานแล้ว เมื่อทำโครงไม้ หรือโครงทองเหลือง แล้วนำหมากไหมมาคลุมโครงนั้นเรียก “หมากสุม”

2.4 หมากเบ็ง

หมากเบ็ง หมากที่ใช้ไม้หรือทองเหลือง ทำเป็นโครงร่างของพุ่มสูงประมาณ 1 ศอก แล้วใช้หมากดิบหรือหมากสุก จำนวน 24 ลูก มาผูกติดไว้กับโครงโดยผูกตรึงโยงกัน ทางด้านบนนิยมเรียกว่า “เบ็ง” คือ ตรึงหมากไว้กับโครงพุ่ม จึงเรียกว่า “หมากเบ็ง” หมากเบ็งจำนวน 24 ลูกนี้เป็นเครื่องหมายแห่งปัจฉิม 24 ที่ปรากฏในอภิธรรม 7 คัมภีร์ เรียกว่า มหาปัจฉิมฐาน คือ เหตุปัจฉิมโย มีเหตุเป็นปัจฉิม อารัมมณปัจฉิมอารมณ์เป็นปัจฉิม เป็นต้น ที่ท่านนำเอาสิ่งเหล่านี้เข้ามาไว้ในเครื่องสักการะ เพื่อแสดงถึง ความเจริญที่ปรากฏในรูปสภาวะธรรม

2.5 ต้นดอก

ต้นดอก เป็นต้นที่ใช้ไม้หรือโลหะมาทำพุ่มเป็นรูปสามเหลี่ยม มีโพลงตรงกลาง สำหรับเอาดอกไม้สดเข้าไปโดยมากจะนำไปเสียบครุฑ ในดอกไม้ใหม่ หรือใบชบา มาใส่จนเต็มทั้ง 3 ด้าน จะเอาดอกไม้หลายชนิดมารวมกันเป็นต้นดอกก็ได้

2.6 ต้นเทียน

ต้นเทียน การนำเอาคามาัดเป็นต้นมีสามขา แล้วนำเทียนจี๊ดมาผูกเป็นคู่ ๆ แขนงไว้บนปลายไม้ปักดินคารวมแล้วให้ได้ จำนวน 108 เล่ม

2.7 ต้นผึ้ง

ต้นผึ้ง การนำเอาคามาัดเป็นต้น มีสามขาเช่นเดียวกับต้นเทียน แล้วเอาจี๊ดมาทำเป็นดอกเสียบปลายไม้ปักไว้โดยรอบต้นคา ดอกผึ้งรวมกันแล้วมีจำนวน 108 ดอก

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ

จากการถ่ายทอดความรู้ของแม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านอาหารและผักพื้นบ้าน เรื่อง อาหารเมืองเหนือ โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูลและจากการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมของผู้วิจัย ดังนี้

3.1 ไข่ป๋าม

ไข่ป๋าม หรืออีกชื่อ ไข่ป๋ม เป็นการปรุงอาหารด้วยวิธีอื่น โดยการใส่ใบตอง 2-3 ใบเย็บเป็นกระทง มีส่วนผสมง่าย ๆ คือไข่ไก่ หรือไข่เป็ด ใส่เกลือและต้นหอมซอย ปัจจุบันนิยมใช้พริกหยวกสีแดง หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ เพื่อเพิ่มสีสันให้แก่อาหาร ให้หน้ารับประทาน วิธีการทำให้สุก นำไข่ป๋ามที่ปรุงแล้วใส่กระทงไปย่างกับเตาถ่าน หรือใช้วิธีตั้งกระทะ ใช้ไฟอ่อน นำกระทงไข่ป๋ามวางบนกระทะก็ได้

3.2 ไข่อั่ว

ไข่อั่ว นิยมใช้ไข่หมูและเนื้อหมู การทำไข่อั่ว เป็นวิธีการถนอมอาหาร ให้สามารถรับประทานได้นานขึ้น คือประมาณ 1-2 วัน แต่ถ้าเก็บไว้ในที่เย็น หรือปัจจุบัน มีการบรรจุลงแบบสุญญากาศ ก็เก็บไว้ได้นานมากยิ่งขึ้น การทำให้ไข่อั่วสุก จะใช้วิธีปิ้ง หรือทอดก็ได้

3.3 จอผักกาด

จอผักกาด เป็นตำรับอาหารที่ใช้ผักกาดกวาดตั้งที่กำลังออกดอก หรือเรียกว่า ผักกาดจ้อน หรือผักกาดดอก ซึ่งปรุงด้วย เกลือ กะปิ ปลาแร่หรือกะปิ ปรุงรสด้วยน้ำมะขามเปียกหรือมะขามสด ใส่กระดูกหมูด้วยก็ได้ ซึ่งบางแห่งนิยมใส่น้ำอ้อย ลงไปด้วย บางสูตรใส่ถั่วเน่าเจ็บ หรือถั่วเน่าแผ่น ย่างไฟ นิยมรับประทานกับพริกแห้งทอด ตัดเป็นท่อน โรยหน้าแกง หรือรับประทานต่างหาก แล้วแต่ชอบ

3.4 น้ำพริกอ่อง

น้ำพริกอ่อง น้ำพริกพื้นบ้านล้านนาที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ลักษณะเด่นของน้ำพริกอ่อง คือมีสีส้มของสีมะเขือเทศและพริกแห้ง ที่เคี่ยวจนเป็นน้ำลูกขลิกลึก มีน้ำมันลอยหน้าเล็กน้อย มีสามรส คือ เปรี้ยว เค็ม เผ็ด เล็กน้อย และรสหวานตาม นิยมรับประทานกับผักสดหรือผักต้มก็ได้ บางสูตรผัดหมูก่อนแล้ว จึงตามด้วยเครื่องปรุงและมะเขือเทศภายหลัง บางสูตร โขลกเนื้อหมู เครื่องปรุงและมะเขือเทศให้เข้ากันก่อน จึงนำไปผัดกับน้ำมันพืช บางสูตร ใส่ถั่วเน่าเจ็บหรือใส่เต้าเจี้ยว ในการปรุงรส

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง)

จากการถ่ายทอดความรู้ของคุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ท่านเชี่ยวชาญ ได้แก่ ด้านศิลปวัฒนธรรม เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง) โดยท่านได้ถ่ายทอดข้อมูลและจากการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมของผู้วิจัย ดังนี้

4.1 การฟ้อนดาบ

การฟ้อนดาบ เป็นศิลปการแสดงที่นิยมกันมากและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในเขตล้านนา โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรมประเพณีในเขตภาคเหนือตอนบน มักจะจัดให้มีการแสดงฟ้อนดาบควบคู่ไปกับการฟ้อนที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เช่น ฟ้อนเล็บ ฟ้อนน้อยไชยา ฯลฯ ในเทศกาลที่สำคัญ ๆ ของจังหวัด ซึ่งบางครั้งก็ถึงกับมีการประกวดแข่งขันการฟ้อนดาบเลยทีเดียว นอกจากนั้นบางครั้งหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เช่น โรงแรมต่าง ๆ ก็มักจะจัดการแสดงฟ้อนดาบไว้รวมกับการแสดงอื่น ๆ ในงานต้อนรับแขกเมืองหรือนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนในงานขึ้นโตกต่าง ๆ อยู่เสมอ (ออนไลน์ <https://chananrog2015.wordpress.com/2014/10/07/ฟ้อนดาบ-ฟ้อนเจิง/> : 1 พฤศจิกายน 2559)

4.2 การฟ้อนเจิง

การฟ้อนเจิง หรือ ฟ้อนเชิง เป็นการฟ้อนแบบมือเปล่าที่มีลักษณะอันเนื่องด้วยการต่อสู้มีทั้งการต่อสู้เพื่อการป้องกันตัวและการต่อสู้ที่ต้องการผลแพ้ชนะกัน คำว่า “เจิง” หมายถึง “เชิง” ฟ้อนเจิง ก็คือการฟ้อนที่มีลวดลายหรือชั้นเชิง ในการต่อสู้นั่นเอง แต่เดิมคงจะเป็นการต่อสู้ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันจริงๆ หรือใช้ต่อสู้ในการรบหรือการทำสงครามกัน ซึ่งต้องอาศัยชั้นเชิงความสามารถมาก เพราะเป็น การต่อสู้แบบประชิดตัวด้วยมือเปล่าและด้วยอาวุธ ต่อมาความจำเป็นในการต่อสู้เช่น นั้นหมดไป จึงนำเจิงนั้นมาใช้เพื่อแสดงความสวยงามในการฟ้อนเป็นสำคัญและใช้ในโอกาสต่างๆ (ออนไลน์ <http://www.laksanathai.com/book3/p341.aspx> : 1 พฤศจิกายน 2559)

ขั้นตอนการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองในการไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ จะมีการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อเสนอนโยบายการบริหารจัดการศึกษา และผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งครูผู้รับผิดชอบโครงการทัศนศึกษาในแต่ละปี (แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น) จะเสนอแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนในที่ประชุมลงความเห็น โดยยึดตามมติของที่ประชุมเลือกแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละปี

ขั้นตอนที่ 2 การจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ และการติดต่อประสานงาน

2.1 ครูผู้รับผิดชอบโครงการทัศนศึกษา (แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น) จัดทำเอกสารเพื่อเสนอต่อหัวหน้าสถานศึกษา ดังนี้

- รายละเอียดของโครงการทัศนศึกษา (แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น)
- คำสั่งหน้าที่ครู / เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานแต่ละฝ่าย
- รายชื่อนักเรียน
- หนังสือจากหน่วยงานติดต่อวิทยากร / ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ให้ความรู้แก่นักเรียน
- หนังสือขออนุญาตใช้พาหนะของหน่วยงาน
- หนังสือขออนุญาตผู้ปกครองนำนักเรียนไปทัศนศึกษา

หมายเหตุ ทำเอกสารสำเนาฉบับทุกรายการเก็บไว้เป็นหลักฐานของสถานศึกษา

2.2 เมื่อได้รับการอนุมัติโครงการจากหัวหน้าสถานศึกษา และลงชื่อเรียบร้อยแล้วให้ครูผู้รับผิดชอบงานแต่ละฝ่ายดำเนินการ ดังนี้

- สำเนาคำสั่งหน้าที่ครู / เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานแต่ละฝ่าย แจ้งผู้ปฏิบัติหน้าที่และเซ็นรับทราบคำสั่ง
- นำหนังสือจากหน่วยงานติดต่อวิทยากร / ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ให้ความรู้แก่นักเรียน สอบถามรายละเอียดเบื้องต้น และนัดหมายวันเวลาให้ชัดเจน
- ส่งหนังสือขออนุญาตใช้พาหนะของหน่วยงาน ตามวันเวลาในการไปทัศนศึกษา และแจ้งการไปราชการให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ

- ส่งหนังสือขออนุญาตนำนักเรียนไปทัศนศึกษาให้แก่ผู้ปกครองทุกคน และติดตามผลจำนวนที่ผู้ปกครองตอบรับ และแจ้งจำนวนนักเรียนไปทัศนศึกษาที่แน่นอนให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบ

- จัดทำเอกสารการขอเบิกจ่ายเงินตามรายละเอียดของโครงการทัศนศึกษา นำส่งฝ่ายการเงินของหน่วยงานเพื่อดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน

คณะครูและนักเรียนที่ได้รับการอนุญาตเดินทางไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

ขั้นที่ 4 เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้ว ผู้รับผิดชอบรายงานประกอบด้วยเอกสารดังนี้

1. แบบรายงานการพานักเรียนไปนอกสถานศึกษา
2. คำสั่งของโรงเรียนที่มีลายเซ็นผู้ปฏิบัติหน้าที่
3. แบบรายงานการละเว้นปฏิบัติหน้าที่ของครู (ถ้ามี)
4. ใบสำคัญเบิกเงินของครูที่มีลายเซ็น
5. รายละเอียดในการเบิกค่าใช้จ่าย
6. โครงการฯ
7. แบบรายงานการประเมินผลโครงการ
8. เอกสาร/ภาพถ่าย

ผู้ทรงภูมิปัญญาของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1. พระรังสีมันต์ ฉายาญาณโสภโณ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อและศาสนา
เรื่อง ความเชื่อในศาสนาพุทธ

2. อาจารย์ดาวประกาย บัวล้อม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านประเพณีและพิธีกรรม
เรื่อง เครื่องสักการะล้านนา

3. แม่จันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารและผักพื้นบ้าน
เรื่อง อาหารเมืองเหนือ

4. คุณลุงสมหวัง ฤทธิเดช

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม
เรื่อง การฟ้อนดาบ ฟ้อนเจิง (เชิง)

หมายเหตุ สามารถติดต่อวิทยากรผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 0-5324-3550 หรือตามที่อยู่ 6 ถนนเจริญราษฎร์ ตำบลวัดเกต อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50000

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ พระรังสิมันต์ ฉายาญาณโสภณ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙๙
โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรียน คุณดาวประกาย บัวล้อม

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันนีย์ ใจเฉพะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณจันทร์ทิพย์ ทับทิมศรี

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณสมหวัง ฤทธิเดช

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลนัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรียน คุณทิพาพร ชมภูรัตน์

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลฉัตร พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๔๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณอดุลย์ เครือยศ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนีย์ ใจเฉพะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฏฐ์ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๔๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณสุพล ทาคำ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๔๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณแสงหล้า ศรีสุวรรณ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมณ ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฏฐ์ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณสุเวช สุภายิต

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมเม่น ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

นัสนัการ พระครูไพจิตรวีรคุณ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมพร ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอนัสนัการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฏฐ์ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณสงกรานต์ วรรณโคตร

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณเกตุทิพย์ เฝ้าฟู

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนีย์ ใจเฉพะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมณ ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลฉัตร พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณวิภาวดี จันทร์โล

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมเม่น ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณจันทร์จิรา กล้าหาญ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมณ ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณรุ่งกนก กำเนิดศิริ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนคร เชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมัน ศรีสุวัช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อ ทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษา จะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณเกรลีย์ อิ่มใจ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุวัช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย
โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙
โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณจุฑามาศ พันสวรรค

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมัน ศรีสุวัณษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฏฐ์ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง

จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณบุญรักษา แสงรัตน์

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุวัช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๕๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณศศิประภา จันทร์พรหม

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐร์ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

ที่ ศธ ๐๕๓๓๑๓/ว.๔๐๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๒๐๒ ถนนช้างเผือก อ.เมือง
จ. เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์เด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นางสาววันทนี ใจเฉพาะ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลวัดเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙

โทรสาร. ๐๕๓-๘๘๕๙๙๙